

**STAROSTWO POWIATOWE
W KOŁOBRZEGU**

**Strategia Zrównoważonego
Rozwoju Gospodarczego
Powiatu Kołobrzeskiego**

Wrzesień 2004

Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gospodarczego Powiatu Kołobrzeskiego

opracował zespół EKSPERT-SITR Spółka z o.o. w Koszalinie

w składzie:

dr inż. Urszula Gołębiowska – kierownik zespołu

mgr inż. Jan Mazurkiewicz

mgr inż. Wojciech Krużewski

mgr inż. Tomasz Gritzman

mgr inż. Ryszard Molski

mgr inż. Lucjan Wierzchowski

oraz członkowie Powiatowego Zespołu Koordynacyjno – Programowego powołanego zarządzeniem Starosty w osobach:

Włodzimierz Adam – Wicestarosta, przewodniczący Zespołu

Henryk Kossakowski – Naczelnik WOŚ, koordynator prac zespołu

Stanisław Zieliński – Wójt Gminy Ustronie Morskie

Tadeusz Kowalski – Wójt Gminy Kołobrzeg

Tadeusz Wojtkiewicz – Wójt Gminy Rymań

Tadeusz Kanas – Dyrektor Wojewódzkiego Zarządu Dróg

Mirosław Kielnik – Dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg

Edward Wiśniewski – Dziekan Społecznej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości w Łodzi Filia w Kołobrzegu

Paweł Adamczak – Z-ca Nadleśniczego Nadleśnictwa Gościno

Zdzisława Ragan – Wydział Komunalny Urzędu Miasta Kołobrzeg

Józef Januszko – Naczelnik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami i Mienia Powiatu

Stanisław Dobrosielski – Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	5
1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21	5
1.2. Przebieg prac nad budową strategii	7
1.3. Układ administracyjny	8
2. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	9
2.1. Charakterystyka geograficzno-przyrodnicza	9
2.1.1. Położenie geograficzne	9
2.1.2. Podstawowe cechy środowiska przyrodniczego (charakterystyka elementów abiotycznych)	9
2.1.3. Istniejące obszary i obiekty chronione (istniejące formy ochrony obszarowej)	11
2.2. Charakterystyka społeczna	12
2.2.1. Demografia	12
2.2.2. Zatrudnienie	15
2.2.3. Bezrobocie	15
2.3. Infrastruktura techniczna	18
2.3.1. Komunikacja i infrastruktura transportowa	18
2.3.2. Zaopatrzenie w wodę	19
2.3.3. Odprowadzanie ścieków	20
2.3.4. Gospodarka odpadami	21
2.3.5. Energetyka	21
2.3.6. Melioracje i urządzenia wodne	22
2.3.7. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	22
2.4. Infrastruktura społeczna	24
2.4.1. Oświata	24
2.4.2. Służba zdrowia	28
2.4.3. Kultura i sport	29
2.4.4. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	30
2.5. Potencjał turystyczny i sanatoryjny	30
2.5.1. Turystyka	30
2.5.2. Działalność sanatoryjna	31
2.6. Rolnictwo, rybactwo i leśnictwo	32
2.6.1. Rolnictwo	32
2.6.1.1. Użytkowanie gruntów	32
2.6.2. Produkcja roślinna	34
2.6.3. Produkcja zwierzęca	36
2.6.4. Przetwórstwo rolno-spożywcze	36
2.6.5. Rybactwo i rybołówstwo	36
2.6.6. Leśnictwo	37
2.6.6.1. Zagrożenia środowiska leśnego	40
2.6.6.2. Łowiectwo	40
2.7. Budżety gmin	40
3. INFORMACJE O STANIE ŚRODOWISKA	42
3.1. Odpady	42
3.1.1. Odpady inne niż komunalne	42
3.1.2. Odpady niebezpieczne	42
3.1.3. Mogilniki	42
3.2. Ocena jakości powietrza	42
3.3. Stosunki wodne i melioracja	44
4. ANALIZA SWOT	45
4.1. Uwarunkowania wewnętrzne	45

4.2. Uwarunkowania zewnętrzne	49
MISJA POWIATU KOŁOBRZESKIEGO	51
5. CELE STRATEGICZNE	51
6. OPIS DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU REALIZACJĘ STRATEGII ROZWOJU POWIATU.....	56
6.1. Zrównoważony rozwój środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich.....	56
6.2. Rozwój gospodarczy powiatu oraz przedsiębiorczości i aktywizacji miejscowego rynku pracy.....	57
6.3. Rozwój infrastruktury technicznej	64
6.3.1. Założenia ogólne	64
6.3.2. Infrastruktura transportowa	65
6.3.3. Gospodarka odpadami komunalnymi.....	66
6.3.4. Gospodarka wodno – ściekowa.....	66
6.3.5. Elektroenergetyka.....	67
6.3.6. Odnawialne źródła energii	67
6.3.7. Telekomunikacja i informatyka	70
6.3.8. Energia cieplna	72
6.4. Rozwój funkcji turystycznej i sanatoryjnej powiatu kołobrzeskiego	72
6.5. Ogólne uwarunkowania wsparcia realizacji strategii.....	74
6.6. Zadania Rady i Zarządu Powiatu na etapie wdrożenia strategii	76
6.7. Propozycja rozwiązań instytucjonalno-organizacyjnych.....	78
6.7.1. Promocja powiatu.....	81
6.7.2. Promocja powiatu na zewnątrz	82
6.7.3. Działania wewnętrzne	82
6.8. Bank danych.....	83
6.9. Zagrożenia wynikające z braku realizacji strategii	83
6.10. Monitoring i ewaluacja programu.....	84
7. PLAN DZIAŁANIA	85
8. SPIS TABEL	91

1. WPROWADZENIE

Ekorozwojem określa się rodzaj rozwoju społeczno-gospodarczego, który stwarza szanse zrównoważonego dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli w wyniku zrównoważonego rozwoju regionów następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, gwarantujący zachowanie równowagi przyrodniczej. Zasada zrównoważonego rozwoju została zapisana w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: „*Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolność i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju*”.

Potwierdzenie przyjęcia takiej drogi rozwoju znajduje się w szeregu dokumentów rządowych o charakterze programowym w tym: *Polityka ekologiczna państwa* (1991), *Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju – Polska 2025* (2000), *Druga polityka ekologiczna państwa* (2000).

Idea rozwoju zrównoważonego zakłada równorzędne traktowanie trzech podstawowych sfer: społecznej, gospodarczej i przyrodniczej, czyli ściśle uzależnia wybór kierunków i tempa rozwoju społeczno-gospodarczego od stanu środowiska naturalnego i działań na rzecz jego zachowania lub poprawy, zaspakajając aktualne potrzeby mieszkańców i nie ograniczając możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń.

Ekorozwój to w ogólnym ujęciu zrównoważony rozwój, a więc oba pojęcia należy traktować jako tożsame.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KOŁOBRZESKIEGO to dokument, w którym zaplanowano kierunki zrównoważonego rozwoju powiatu w perspektywie do 2015 roku. Jest on spójny ze „Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2015 roku” oraz ze strategiami opracowanymi dla wszystkich gmin Powiatu.

Strategia zrównoważonego rozwoju gospodarczego powiatu kołobrzeskiego jest w założeniach inwestycyjnych zbieżna z nakreślonymi w Planie Rozwoju Lokalnego terminami realizacji poszczególnych zadań.

1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21

Agenda 21 to jeden z podstawowych dokumentów konferencji Narodów Zjednoczonych, która odbyła się w Rio de Janeiro w czerwcu 1992 r. Dokument ten zawiera program działań, jakie należy popierać na rzecz ekorozwoju w skali globalnej, krajowej, regionalnej i lokalnej. Agenda 21 zaleca budowanie kompleksowych programów ekorozwoju na poziomie kontynentów, krajów, gmin oraz miejscowości. Ich celem jest określenie warunków dla wszechstronnego rozwoju oraz harmonijnej koegzystencji człowieka i przyrody. Opracowane wg zaleceń Agendy 21 programy będą szczególnie pomocne dla wyodrębnienia indywidualnych cech danego regionu o określenia jego specjalnych uwarunkowań oraz kierunków rozwoju. zrównoważony rozwój regionu oznacza nowe podejście do wąsko rozumianego rozwoju gospodarczego.

Podstawy zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) to:

- ❑ rozwój społeczno-gospodarczy zharmonizowany ze środowiskiem,
- ❑ systematyczny rozwój społeczno-gospodarczy dokonujący się z poszanowaniem i racjonalnym wykorzystaniem dóbr przyrody,
- ❑ prowadzenie wszelkiej działalności gospodarczej w taki sposób, aby nie spowodować w środowisku przyrodniczym nieodwracalnych zmian,
- ❑ szeroko rozumiana ochrona środowiska naturalnego,
- ❑ zbiór celów społecznie nadrzędnych a mianowicie:
 - dobrobyt (materialny i społeczny),
 - sprawiedliwość,
 - bezpieczeństwo.

Agenda 21 to program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w XXI wieku, który zmierza w kierunku wprowadzenia i integracji ładów: ekologicznego, społecznego, ekonomicznego i przestrzennego. Ukierunkowanie procesów rozwojowych w powiecie na ekorozwój, który między innymi, pomoże w uzyskaniu:

- ❑ aktywnego włączenia się mieszkańców w zarządzanie,
- ❑ ochrony własnych zasobów przyrody i dóbr kultury,
- ❑ harmonijnego rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem istniejących zasobów przyrodniczych,
- ❑ wskazania sposobów lepszego wykorzystania zasobów, którymi dysponuje powiat,
- ❑ możliwości ubiegania się o środki finansowe na rozwój regionu,
- ❑ zwiększenie szans na pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych,
- ❑ szanse na rozwój społeczny,
- ❑ poprawy warunków życia,
- ❑ polepszenia warunków zdrowotnych mieszkańców,
- ❑ poprawy estetyki miast i wsi,
- ❑ poprawy nastrojów społecznych.

Strategia zrównoważonego rozwoju dla powiatu to nowoczesny program jego wszechstronnego rozwoju, który może być wspomagany przez fundusze pomocowe i strukturalne Unii Europejskiej, to także:

- ❑ możliwość lepszej koordynacji działań pomiędzy samorządami, m. in. poprzez poszukiwanie wspólnych rozwiązań wielu problemów,
- ❑ wzrost realnego oddziaływania na administrację wojewódzką i rządową,
- ❑ większa efektywność ekonomiczna i ekologiczna w przypadku realizowanych przedsięwzięć,
- ❑ zwiększenie możliwości pozyskania funduszy pomocowych, m. in. poprzez wykorzystanie faktu współpracy pomiędzy gminami i realizacji przedsięwzięć dla szerokiego kręgu użytkowników.

Współpraca w ujęciu powiatowym niesie ze sobą także potencjalne zagrożenie, m. in. takie jak:

- ❑ możliwość wystąpienia konfliktów pomiędzy przedstawicielami poszczególnych samorządów,
- ❑ blokowanie pewnych decyzji w wyniku ambicji niektórych przedstawicieli władz poszczególnych jednostek samorządowych,
- ❑ możliwości ogólnikowego podejścia do wielu problemów i nie doprowadzenie do rozwiązania problemu w konkretnej gminie.

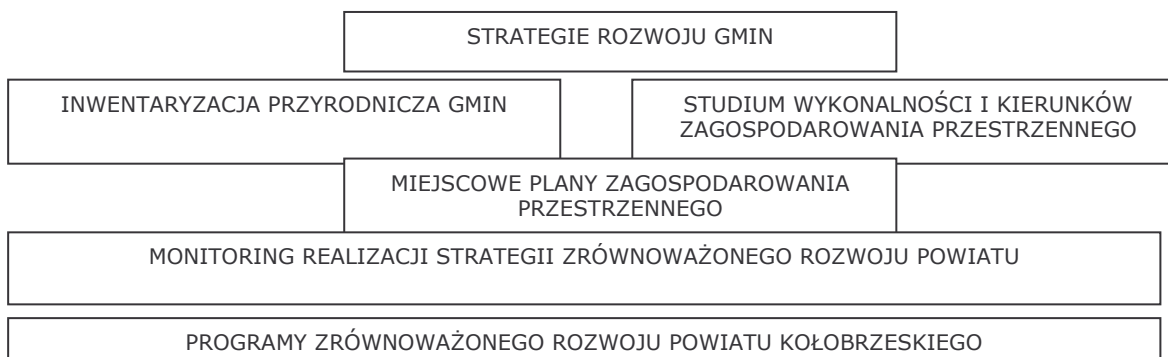
W powiecie kołobrzeskim może funkcjonować powiatowa Agenda 21, czyli program działań umożliwiający zrównoważony rozwój powiatu w kategoriach:

- ❑ ekonomicznych,
- ❑ ekologicznych,
- ❑ społecznych
- ❑ przestrzennych.

Schemat miejsca strategii w subregionalnej Agendzie 21

WSPÓŁPRACA NA RZECZ EKOROZWOJU POMIĘDZY SAMORZĄDAMI MIAST I GMIN, PRZEDSIĘBIORCAMI, ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I REGIONALNYMI, INSTYTUCJAMI BADAWCZO-NAUKOWYMI, LOKALNYMI LIDERAMI

INWENTARYZACJA PRZESTRZENNO-PROGRAMOWA

1.2. Przebieg prac nad budową strategii

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń wyróżnia się następujące fazy prac nad sporządzaniem strategii zrównoważonego rozwoju dla powiatu:

- Etap I – inwentaryzacja programowo-przestrzenna,
- Etap II – opracowanie diagnozy i określenie głównych problemów,
- Etap III – wypracowanie wizji docelowego charakteru powiatu,
- Etap IV – określenie celów strategicznych i zadań realizacyjnych oraz sposobów ich realizacji,
- Etap V – określenie zasad monitoringu i opracowanie ostatecznej wersji strategii,
- Etap VI – uchwała Rady Powiatu Kołobrzeskiego.

Diagnoza stanu powiatu będzie obejmować:

- ocenę stanu środowiska przyrodniczego:
 - geologię i zasoby surowcowe,
 - gleby
 - zasoby wodne,
 - stan atmosfery, stan flory i fauny,
 - system terenów chronionych,
 - inne zagadnienia.
- ocenę stanu środowiska kulturowego;
 - stan zachowania tożsamości regionalnej,
 - stan zachowania zabytkowych układów urbanistycznych, rualistycznych, ważniejszych zespołów obiektów zabytkowych i ich wykorzystanie,
- system ochrony konserwatorskiej,
- ocenę powiatowego systemu osadniczego:
 - stan i powiązania poszczególnych elementów sieci osadniczej,
 - charakterystyka form zagospodarowania przestrzennego i kierunków rozwoju przestrzennego ośrodków osadniczych,
- ocenę warunków zamieszkiwania,
- ocenę rozwoju społecznego:
 - zagadnienia demograficzne,
 - charakterystyka rynku pracy,
 - struktura obsługi mieszkańców,
- zagadnienia bezpieczeństwa (ekonomicznego, socjalnego i porządku publicznego),

- ocenę rozwoju gospodarki:
 - struktura sektorowa, branżowa i własnościowa gospodarki,
- ocenę infrastruktury technicznej:
 - systemy transportu i komunikacji,
 - systemy zaopatrzenia w wodę,
 - systemy kanalizacji i oczyszczania ścieków,
 - systemy ciepłownictwa,
 - systemy zaopatrzenia w energię i gaz,
 - systemy telekomunikacji,
 - systemy gromadzenia i neutralizacji odpadów,
- ocenę systemów zarządzania:
 - systemy funkcjonowania władz samorządowych i państwowych,
 - relacje pomiędzy funkcjonowaniem ich służb,
 - stan zaspokojenia potrzeb ludności.

Określenie wizji rozwoju to drugi etap prac nad strategią. Na tym etapie zrealizowano następujące zadania:

- w czasie warsztatów (w których wzięli udział mieszkańcy wszystkich gmin i miasta) zdefiniowano słabe i silne strony powiatu oraz jego szanse i zagrożenia (analiza SWOT). Do tego celu wykorzystano także ankiety, na podstawie których uzyskano opinię mieszkańców powiatu;
- zdefiniowano wizję rozwoju powiatu;
- określono cele strategiczne ekorozwoju powiatu.

Trzeci etap prac nad strategią to wskazanie sposobów realizacji celów strategii, podczas którego:

- wskazano sposoby realizacji celów, określając założenia dla poszczególnych przedsięwzięć,
- opracowano harmonogram (plan działania) odnoszący się i umożliwiający realizację stanu określonego w wizji.

Strategia została opracowana w sposób partnersko-eksperycki, to znaczy, że do jej opracowania zaangażowano społeczność powiatu. Udział społeczności lokalnej w procesie tworzenia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Kołobrzeskiego jest szansą na to, że realizacja strategii będzie łatwiejsza i społecznie akceptowana.

Ponadto wykorzystano dotychczas wykonane strategie rozwoju gmin, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, programy branżowe i inne dostępne opracowania. Prace nad strategią powiatu wyznaczonego przez Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu uwzględniały powiązania z realizacją specjalnych regionalnych programów pomocowych Unii Europejskiej.

1.3. Układ administracyjny

Powiat kołobrzeski jest jednym z 308 powiatów ziemskich w Polsce, utworzonych 1 stycznia 1999 r. Położony jest północno-zachodniej Polsce, w północnej części województwa zachodniopomorskiego. Graniczy z powiatami: koszalińskim, białogardzkim, świdwińskim i gryfickim, a od północy z Morzem Bałtyckim. Zajmuje powierzchnię 726 km². Składa się z 6 gmin wiejskich i jednej miejskiej. Stolicą powiatu jest około pięćdziesięcioletni Kołobrzeg. Pozostałe gminy tworzące powiat to: Dygowo, Ustronie Morskie, Rymań, Siemyśl, Gościno i gmina Kołobrzeg. W 124 miejscowościach wiejskich i Kołobrzegu mieszka 77 725 osób.

2. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

2.1. Charakterystyka geograficzno-przyrodnicza

2.1.1. Położenie geograficzne

Powiat kołobrzeski położony jest w północno – zachodniej Polsce, w północnej części województwa zachodniopomorskiego i obejmuje miasto Kołobrzeg oraz gminy Kołobrzeg, Ustronie Morskie, Rymań, Dygowo, Siemyśl i Gościno. Powierzchnia całkowita wynosi 726 km². Obszar powiatu znajduje się od strony zachodniej i południowo-zachodniej na Równinie Gryfickiej (gmina Rymań i Siemyśl), od strony północno-zachodniej na wybrzeżu Trzebiatowskim (gmina Kołobrzeg), od strony północno-wschodniej na Wybrzeżu Słowińskim (miasto Kołobrzeg, gmina Ustronie Morskie), od strony południowo-wschodniej na Równinie Białogardzkiej (gmina Dygowo, część wschodnia gminy Gościno). Uogólniając obszar powiatu kołobrzeskiego można podzielić na dwie enklawy: pas nadmorski i śródlądzie.

Pas nadmorski stanowi 30 km szerokiej na 30-35 m plaży wraz z zapleczem turystycznym. Woda w bezpośrednim sąsiedztwie linii brzegowej na odległość 300-400 m ma głębokość od 0,5 do 3 m.

Śródlądzie to obszar o typowo rolniczym i leśnym charakterze. Równinny obszar powiatu zalesiony jest w 21%, a 63,8% stanowią użytki rolne.

Ukształtowanie terenu powiatu charakteryzuje się tym, że podnosi się on systematycznie od linii brzegowej morza (0 m n.p.m.) w kierunku południowym (z pominięciem wydm nadmorskich) osiągając 85,8 m n.p.m. (Kobyła Góra koło Rymania). W rejonie nizin nadmorskich (w obrębie Dźwirzyna i Grzybowa) występują obszary depresyjne (-0,3 do -0,4 m p.p.m.)

Znaczna część powiatu znajduje się w malowniczym i pełnym uroku dorzeczu Parsęty mającej ujście do Bałtyku w Kołobrzegu. W dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych występują: torfy, muły i piaski rzeczne.

2.1.2. Podstawowe cechy środowiska przyrodniczego (charakterystyka elementów abiotycznych)

Geomorfologia - powiat kołobrzeski położony jest w obszarze Równiny Gryfickiej, Równiny Białogardzkiej, Wybrzeża Trzebiatowskiego, Wybrzeża Słowińskiego – wszystkie ukształtowane podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego fazy pomorskiej (plejstocenu). Głównym tworzywem, które buduje powierzchnię terenu są pozostałości ostatniego zlodowacenia oraz rezultat procesów, które nastąpiły po ustąpieniu lądolądu, a więc w ciągu ostatnich kilkunastu tysięcy lat.

Podstawowymi elementami rzeźby krajobrazu są: wybrzeże morskie, pas wydm nadmorskich, pas nizin nadmorskich, poziomy wysoczyznowe moreny dennej, doliny rzeczne i pradoliny. Powierzchnia terenu powiatu podnosi się systematycznie od morza w kierunku południowym. Południowa i wschodnia część powiatu jest płaska lub lekko falista, z małymi różnicami wysokości. Bardziej urozmaicona poprzez większe wysokości względne jest część północno-zachodnia. Największe zróżnicowanie w rzeźbie terenu wprowadzają dwie duże doliny rzek Parsęty i Błotnicy

Wody powierzchniowe - na terenie powiatu występuje kilka niedużych jezior o powierzchni kilkudziesięciu hektarów oraz kilkadziesiąt oczek wytopiskowych. Większość z nich nie posiada odpływu. Największe jeziora to Popiel (gm. Rymań) oraz Kamienica (gm. Siemyśl i Gościno). Zlokalizowanych jest tu również kilkanaście stawów rybnych, które w większości są zagospodarowane. Istnieje możliwość wykorzystania obniżen terenowych bagien i oczek wytopiskowych na cele hodowlane ryb (stawy rybne).

Najważniejsze rzeki powiatu to Parsęta o długości 139 km i powierzchni zlewni 3 144 km², Błotnica o długości 27 km i powierzchni zlewni 120 km² (rzeka wypływa z jeziora Kamienica

i wpada do jeziora Resko Przymorskie). W dolinach tych rzek, na dość dużej powierzchni znajdują się mokradła i torfowiska niskie .

Gleby - w powiecie kołobrzeskim wyróżnia się następujące typy gleb: brunatne, bielcowe oraz bagienne. Typy tych gleb ukształtowały się na przełomie tysiącleci i o ich rozwoju zdecydowały następujące czynniki: skała macierzysta, rzeźba terenu, warunki klimatyczne i hydrologiczne oraz szata roślinna i fauna glebowa. Niezwykle ważnym czynnikiem glebotwórczym jest również czas, gdyż wraz z jego upływem zmienia się charakter gleby oraz jej właściwości fizykochemiczne. Nie bez znaczenia jest również działalność człowieka, przyczyniającego się od pewnego czasu do zasadniczych zmian w obiegu materii w środowisku glebowym. Na obszarze powiatu występowanie poszczególnych typów gleb jest zróżnicowane, dominują gleby torfowe i bielcowe (Kołobrzeg, Gościno) w mniejszym stopniu gleby brunatne (Ustronie Morskie, Dygowo, Siemyśl).

Klimat - na kształtowanie się warunków klimatycznych decydujący wpływ ma morze. Na terenie powiatu można wyróżnić kilka stref klimatycznych: region środkowo-nadmorski i region środkowopomorski.

Region środkowo-nadmorski znajduje się na północy i obejmuje wschodnią część Wybrzeża Trzebiatowskiego oraz znaczną część Wybrzeża Słowińskiego (gmina Kołobrzeg, miasto Kołobrzeg, gmina Ustronie Morskie). Panuje tutaj klimat ostrzejszy niż w regionie zachodniopomorskim. Notuje się znacznie więcej dni z dużym zachmurzeniem oraz większą liczbę dni z opadami atmosferycznymi, niską temperaturą w okresie maja i czerwca, najmniejszą liczbą dni gorących, najpóźniej zaczynającą się zimą, najmniejszą liczbą dni z pokrywą śnieżną, długim okresem bezprzymrozkowym, najmniejszymi średnimi amplitudami temperatur.

Region klimatyczny środkowopomorski obejmuje wschodnią część Równiny Gryfickiej oraz zachodni fragment Równiny Białogardzkiej i pozostałe południowe obszary powiatu. W obszarze tego klimatu znajdują się gminy Rymań, Gościno, Siemyśl i Dygowo. Jest on ostrzejszy od klimatu regionu zachodniopomorskiego i środkowonadmorskiego. Mniej jest dni ciepłych, a więcej przymrozkowych i mroźnych. Częstsze są dni z opadami atmosferycznymi.

Powietrze - ze względu na turystyczno-uzdrowiskowy charakter gmin nadmorskich oraz obowiązujące tam strefy ochronne, a także rolniczy charakter gmin południowych powietrze powiatu kołobrzeskiego jest czyste, a w części przymorskiej lecznicze (jod). Nie występują tu obiekty powodujące zanieczyszczenia na większą skalę (co wyklucza istnienie tzw. „średniej” i „wysokiej” emisji).

Problem mogą stanowić nieliczne małe i średniej wielkości kotłownie lokalne i indywidualne paleniska domowe opalane węglem kamiennym.(często o niskiej wartości). Powoduje to powstanie „niskiej” emisji.

Flora - szatę roślinną tworzą kompleksy leśne i zadrzewienia. Dominują lasy mieszane, ale występują również kompleksy lasów sosnowych, dębowych, bukowych i bukowo-dębowych. W obszarach silnie podmokłych – w dolinach rzek Parsęty, Błotnicy, Gościnki, na torfowiskach i podmokłych łąkach – występują łągi olszowe oraz bory bagienne. Na obszarach tych występują bogate zbiorowiska roślin, leśnych, łąkowych, torfowiskowych, bagiennych, wodnych, źródliskowych, nadmorskich i wydmy z unikatowym mikołajkiem nadmorskim.

Fauna - brzeg nadmorski jest siedliskiem wielu gatunków ptaków: mewy (śmieszki, pospolite, srebrzyste, siodłate), łabędź niemy i wiele gatunków kaczek.

Rzeki Parsęta i Gościnka są siedliskiem ryb z gatunku łososiowatych. W obszarach dolin rzecznych i mokradeł stwierdzono występowanie łabędzia, żurawia zwyczajnego, czapli, kaczki krzyżówki i gęsi gęgawy.

Na obszarze mokradeł śródpolnych i dolinach rzecznych występuje bogaty świat płazów i gadów. W lasach można spotkać gatunki zwierząt charakterystyczne dla nizinnych obszarów Polski tj. dziki, jelenie, sarny, lisy i zające.

2.1.3. Istniejące obszary i obiekty chronione (istniejące formy ochrony obszarowej)

Na terenie powiatu kołobrzeskiego istnieje obszar chronionego krajobrazu – Koszaliński Pas Nadmorski, którego celem jest ochrona krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego w szczególności pobraża Bałtyku wraz z pasem wydm. Obszar ten wchodzi w skład terenów ochrony uzdrowiskowej.

Klejnotem przyrody jest kompleks leśny rozciągający się na wschód od Kołobrzegu tzw. „Kołobrzeski Las”. Za użytek ekologiczny uznano „Ekopark Wschodni”¹.

Inną formą ochrony objęte są parki wpisane jako zabytki nieruchome do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na terenie powiatu zlokalizowano następujące zabytkowe parki:

Kołobrzeg – miasto:

- park im. Stefana Żeromskiego (o pow. 31 ha) położony nad morzem pomiędzy portem a Szańcem Kamiennym;
- park im. Aleksandra Fredry (o pow. 26,7 ha) położony wokół amfiteatru;
- park im. Jedności Narodowej (o pow. 6,5 ha) - położony w zachodniej części miasta nad morzem;
- park im. 3 Dywizji Piechoty (o pow. 4,5 ha) - położony przy ulicy Koszalińskiej.

Gmina Dygowo:

- park naturalistyczny w Kłopotowie
- park romantyczny w Skoczowie
- park pałacowo - naturalistyczny we Włóściborzu
- park dworski w Piotrowicach
- park pałacowo – krajobrazowy we Wrzosowie
- dwór neoklasycy i park w Pustarach

Na obszarze gminy Siemyśl zaprojektowano dwa obszary chronione :

- obszar chronionego krajobrazu „Dolina Parsęty”, który obejmuje dolinę Parsęty nieomal na całej długości,
- zespół przyrodniczo – krajobrazowy jeziora Kamienica, obejmujący dolinę górnej Błotnicy z jeziorem Kamienica i przyległy teren oczek wytopiskowych.

Obydwa projektowane obszary chronione traktowane są jako korytarze ekologiczne.

Inną formą ochrony przyrody są pomniki przyrody, których na terenie powiatu skatalogowano około 200.

¹ Uchwała nr XXIX/278/96 Rady Miejskiej z dnia 25 marca 1996 r.

2.2. Charakterystyka społeczna

2.2.1. Demografia

Sytuację demograficzną powiatu kołobrzeskiego ilustruje poniższa tabela.

Tabela 1

Ludność powiatu kołobrzeskiego - stan w dniu 31 XII 2001

Wyszczególnienie	Ludność				kobiety na 100 mężczyzn
	ogółem	mężczyzn	kobiety	na 1 km ²	
powiat	78 234	38 096	40 138	108	105,4
Kołobrzeg	47 804 61%	22 998	24 806	1 862	107,9
gminy wiejskie	30 430 39 %	15 098	15 332	41,9	101,5
Dygowo	5 564	2 722	2 842	43	104,4
Gościno	5 217	2 603	2 614	45	100,4
Kołobrzeg	8 300	4 141	4 159	57	100,4
Rymań	4 164	2 098	2 066	28	98,5
Siemyśl	3 469	1 718	1 751	32	101,9
Ustronie Morskie	3 716	1 816	1 900	65	104,6

Źródło: Rocznik Statystyczny województwa zachodniopomorskiego, 2002

Najbardziej zaludnioną gminą wiejską jest gmina Kołobrzeg – 8.300 osób, najmniej gmina Siemyśl - 3.469 osób.

Powiat kołobrzeski należy do jednostek administracyjnych o wysokiej liczbie ludności przypadającej na 1 km². Gęstość zaludnienia wynosi 108 osób na km², wobec 76 na km² dla województwa zachodniopomorskiego. Na terenach wiejskich występuje zróżnicowanie pod względem gęstości zaludnienia, najwyższe występuje w gminach nadmorskich – 65 osób na 1 km² w gminie Ustronie Morskie, 57 osób na 1 km² w gminie Kołobrzeg, najniższe zaś w gminie Rymań 28 osób na 1 km².

Analizując relacje płci w powiecie kołobrzeskim zauważa się liczebną przewagę kobiet. W 2001 roku na 100 mężczyzn przypadało w powiecie średnio 105,4 kobiet, najwyższy wskaźnik feminizacji posiada miasto Kołobrzeg 107,9, najniższy zaś gmina Rymań, gdzie na 100 mężczyzn przypada tylko 98,5 kobiet.

Tabela 2

Rozwój ludności w powiecie kołobrzeskim w latach 1997-2001 - stan w dniu 31 XII

Rok	Ludność				% w miastach w stosunku do ogółu ludności
	ogółem	kobiety	w mieście	na wsi	
1997	77283	39555	48025	29255	62,1
1998	77749	39818	48082	29667	61,8
1999	77725	39879	47838	29887	61,5
2000	78093	40099	47916	30177	61,3
2001	78234	40138	47804	30430	61,1

Źródło: Rocznik Statystyczny województwa zachodniopomorskiego, 2002

Tabela 3

Ruch naturalny ludności - stan w dniu 31 XII 2001 r.

Wyszczególnienie	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony		Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
			ogółem	w tym nie mowląt					
			w liczbach bezwzględnych						
powiat kołobrzeski	366	731	568	8	163	4,7	9,4	7,3	2,1
miasto Kołobrzeg	229	377	298	2	79	4,8	7,8	6,2	1,6
gminy wiejskie	137	354	270	6	84				
Dygowo	22	59	66	3	-7	4,0	10,8	12,1	-1,3
Gościno	24	80	52	-	28	4,6	15,4	10,0	5,4
Kołobrzeg	31	93	61	3	32	3,9	11,5	7,6	4,0
Rymań	24	46	33	-	13	5,7	10,9	7,8	3,1
Siemyśl	21	43	29	-	14	6,0	12,3	8,3	4,0
Ustronie Morskie	15	33	29	-	4	4,2	9,2	8,1	1,1

Źródło: Rocznik Statystyczny województwa zachodniopomorskiego, 2002

Liczba mieszkańców powiatu ogółem wykazuje tendencję rosnącą. Wyjątkiem jest miasto Kołobrzeg gdzie w roku 1999 i 2001 nastąpił spadek liczby mieszkańców spowodowany głównie likwidacją i reorganizacją jednostek wojskowych.

Można stwierdzić, że największy przyrost ludności nastąpił w gminach wiejskich i wyniósł ok. 1,2% w latach 1997–2001. Największy wzrost odnotowuje się zwłaszcza w gminach nadmorskich. Tereny te są bardzo atrakcyjne do osiedlania i inwestowania, co owocuje większym tempem wzrostu zaludnienia.

Z danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie oraz zawartych w strategiach rozwoju poszczególnych gmin powiatu wynika, że przyrost naturalny w przekroju ostatnich kilkunastu lat jest malejący; w 1997 wskaźnik wynosił 3,6, a 2001 tylko 2,1. Największy przyrost naturalny występuje w gminie Gościno (wskaźnik 5,4), a w gminie Dygowo ujemny (-1,3). Przyrost naturalny jest wyższy na wsiach niż w mieście.

Podstawowymi czynnikami kształtującymi rzeczywisty rozwój ludności w układzie jednostek terytorialnych są takie czynniki jak: przyrost naturalny, saldo migracji, a niekiedy także zmiany granic administracyjnych.

W tabeli 4 przedstawiono migrację ludności w układzie powiatu i poszczególnych gmin. Na podstawie przedstawionych danych można stwierdzić, że ogólne saldo migracji dla powiatu kołobrzeskiego jest dodatnie i wynosi 102. W mieście Kołobrzeg oraz w dwóch gminach wiejskich Rymań i Siemyśl odnotowuje się ujemne saldo migracji.

Tabela 4

Ruch naturalny ludności - stan w dniu 31 XII 2001 r.

Wyszczególnienie	Napływ				Odpływ				Saldo migracji
	ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
powiat	1 170	693	469	8	1 068	558	510	-	102
Kołobrzeg	542	255	285	2	634	282	352	-	-92
gminy wiejskie	628	438	184	6	434	276	158	-	194
Dygowo	109	78	31	-	85	54	31	-	24
Gościno	61	30	31	-	57	32	25	-	4
Kołobrzeg	303	251	52	-	137	102	35	-	166
Rymań	48	15	33	-	64	39	25	-	-16
Siemyśl	36	18	18	-	52	21	31	-	-16
Ustronie Morskie	71	46	19	6	39	28	11	-	32

Źródło: Rocznik Statystyczny województwa zachodniopomorskiego, 2002

Na podstawie materiałów zawartych w strategiach rozwoju poszczególnych gmin powiatu kołobrzeskiego, można stwierdzić że zmieniają się tendencje w zakresie osiedlania się na terenach wiejskich, już od 1995 w gminie Kołobrzeg, Ustronie Morskie i Dygowo odnotowuje się dodatnie saldo migracji. To pozytywne zjawisko jest wynikiem wyższego napływu ludności na wieś niż jej odpływu i sprzyja dalszemu rozwojowi demograficznemu tego regionu.

W „Raporcie o stanie miasta”, autorzy (Zespół Zadaniowy ds. Opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kołobrzeg – 2015) określają, że czynnikami kształtującymi saldo migracji w mieście są:

- napływ ludności z terenów sąsiednich gmin (który od płowy lat dziewięćdziesiątych znacznie się zmniejszył),
- odpływ ludności wskutek reorganizacji jednostek wojskowych oraz reorganizacji innych podmiotów gospodarczych,
- podejmowanie nauki przez młodzież na wyższych uczelniach w innych rejonach kraju,
- podejmowanie pracy poza Kołobrzegiem przez najbardziej wykwalifikowaną kadrę (szczególnie z wyższym wykształceniem) z powodu zbyt niskich wynagrodzeń oferowanych przez pracodawców na terenie Kołobrzegu.

Tabela 5

**Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym powiatu kołobrzeskiego.
(Stan na 31 XII 2001)**

Wyszczególnienie	Ogółem	Ludność w wieku						
		przedprodukcyjnym					produkcyjnym	poprodukcyjnym
		razem	0-2 lata	3-6 lat	7-14 lat	15-17 lat		
Powiat	78234	18261	2345	3454	8480	3982	50269	9704
Kołobrzeg	47804	9931	1225	1799	4627	2280	31673	6200
gminy wiejskie	30430	8330	1120	1655	3853	1702	18596	3504
Dygowo	5564	1541	195	322	743	281	3323	700
Gościno	5217	1475	209	292	662	312	3097	645
Kołobrzeg	8300	2134	325	413	954	442	5367	799
Rymań	4164	1191	156	223	556	256	2455	518
Siemyśl	3469	984	120	200	472	192	2072	413
Ustronie Morskie	3716	1005	115	205	466	219	2282	429

Źródło: Rocznik statystyczny województwa Zachodniopomorskiego - 2002

Tabela 6

Struktura ludności wg wieku w latach 1997-2001 (stan na 31 XII. 2001)

Rok	Ludność ogółem	% ludności w wieku		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
1997	77 283	26	61,2	11,3
1998	77 749			
1999	77 725			
2000	78 093			
2001	78 234	23,3	64,3	12,4

Źródło: Rocznik statystyczny województwa Zachodniopomorskiego - 2002

W tabeli 5 przedstawiono strukturę ilościową i procentową ludności powiatu kołobrzeskiego. Z przedstawionych danych wynikają ważne dla rozwoju społeczno-gospodarczego wnioski, a mianowicie:

- w wieku przedprodukcyjnym (0 do 17 lat) nastąpił spadek ludności o 2,7% (w 1997 26% do 23,3% w 2001 roku), spowodowany spadkiem przyrostu

naturalnego. Malejąca liczba dzieci w wieku szkoły podstawowej i brak przesłanek, aby w tym wieku ich przyrosło w dającej się przewidzieć perspektywie sprawia, że nacisk uwarunkowań demograficznych na podejmowanie nowych inwestycji zmalał;

- wzrasta udział ludności w wieku produkcyjnym (od 18 do 64 lat) – odpowiednio 61,2% w 1997 roku i 64,3% w 2001 roku, a więc wzrost nastąpił o 3,1 punktu procentowego. Zgodnie z prognozami demograficznymi udział tej grupy wiekowej będzie wzrastał a w związku z tym będzie pogłębiał się problem zatrudnienia ludzi zdolnych do pracy i chcących pracować;
- grupa osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat i powyżej) w roku 1997 wynosiła 11,3%, a w 2001 roku 12,4%. W tej grupie ludności nastąpił wzrost o 1,2 punktu procentowego. Rozwój tej grupy oznacza konieczność zwiększenia zakresu opieki i usług służby zdrowia.

Powyższe dane demograficzne i prognozy potwierdzają również opracowania w tym zakresie zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego oraz strategiach rozwojowych gmin powiatu kołobrzeskiego.

2.2.2. Zatrudnienie

Zatrudnienie ludności powiatu kołobrzeskiego wg sekcji EKD przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7
Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD w 2001 roku (stan na 31.XII.2001)

Wyszczególnienie	ogółem	w tym kobiet	rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybołówstwo	przemysł budownictwo	usługi rynkowe	usługi nierynkowe
powiat	14 747	8 204	390	4 896	4 686	4 775
Kołobrzeg	11 043	6 127	180	2 824	4 053	3 986
gminy wiejskie	3 704	2 077	210	2 072	633	789
Dygowo	397	168	72	173	57	95
Gościno	504	268	58	150	116	180
Kołobrzeg	1 067	620	10	709	178	170
Rymań	306	154	33	124	67	82
Siemyśl	241	123	32	59	50	100
Ustronie Morskie	1 189	744	5	857	165	162

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego - 2002

W gospodarce narodowej jest 14 747 osób pracujących, z czego 390 (2,6%) pracuje w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybołówstwie, 4 896 (33,2%) w przemyśle i budownictwie, 4 686 (31,8%) w usługach rynkowych, a 4 775 (32,4%) w usługach nierynkowych.

2.2.3. Bezrobocie

Według danych Biuletynu Statystycznego Województwa Zachodniopomorskiego Nr 5/2003, na koniec maja 2003 liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie kołobrzeskim wynosiła 7 236 osób, w tym 3 717 kobiet (51,4% wszystkich bezrobotnych). Liczba bezrobotnych w stosunku do roku 2002 wzrosła o 3,4%, a w stosunku do roku 1999 o 21,6%.

Kształtowanie się bezrobocia na przestrzeni lat 1999-2003 przedstawia tabela 8. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych ponad 50% stanowią kobiety, a ich sytuacja na rynku pracy jest specyficzna i znacznie trudniejsza niż mężczyźn. Kobiety mają większe problemy w znalezieniu zatrudnienia. Ich szanse są dodatkowo zróżnicowane w zależności od wieku, wykształcenia i stanu cywilnego.

Tabela 8

Bezrobocie w powiecie kołobrzeskim latach 1999-2003

Rok	Bezrobotni		
	ogółem	w tym kobiety	% kobiet
1999	6 242	3 417	54,7
2000	6 123	3 443	56,2
2001	7 150	3 857	53,9
2002	7 592	3 984	52,4
2003 maj	7 236	3 717	51,4

Źródło: Biuletyn Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego Nr 12 (1999, 2000, 2001, 2002) i Nr 5 z 2003 roku.

W tabeli 9 przedstawiono wskaźniki bezrobocia w powiecie oraz dla porównania w kraju i województwie zachodniopomorskim (wskaźnik bezrobocia – udział zarejestrowanych bezrobotnych do cywilnej ludności czynnej zawodowo). Jak widać wskaźnik bezrobocia w 2002 roku wzrósł gwałtownie nie tylko w powiecie kołobrzeskim ale również w województwie zachodniopomorskim oraz całym kraju.

Tabela 9

Wskaźniki bezrobocia w powiecie kołobrzeskim, województwie zachodniopomorskim i Polsce w latach 1998-2002

Rok	Wskaźnik bezrobocia		
	powiat kołobrzeski	woj. zachodniopomorskie	Polska
1998	12,2%	13,9%	10,4%
1999	17,5%	17,5%	13,0%
2000	17,6%	20,8%	15,1%
2001	21,2%	24,7%	17,4%
2002	22,5%	26,4%	18,1%

Źródło: opracowano na podstawie Biuletynów Statystycznych Województwa Zachodniopomorskiego Nr 12 (1999, 2000, 2001, 2002) i Nr 5 z 2003

Dane przedstawione w tabeli 10 przedstawiają strukturę bezrobocia oraz jego rozmieszczenie w poszczególnych gminach wg stanu na dzień 31-12- 2001. Na 7150 zarejestrowanych bezrobotnych 3770 pochodzi z miasta, 3380 z terenów wiejskich. Bez prawa do zasiłku pozostawało 5301 (74%) w tym 2720 (72%) w mieście i 2581 (76%) na wsi.

Dokonujące się w ciągu ostatnich lat przekształcenia strukturalne i gospodarcze miały ogromny wpływ na sytuację ekonomiczną ludności. Dotyczy to zwłaszcza ludności wiejskiej, która z powodu likwidacji PGR i słabej kondycji rolnictwa indywidualnego została szczególnie narażona na niekorzystne skutki transformacji. Bezrobocie zarówno jawne jak i ukryte jest jednym z najważniejszych społecznych i ekonomicznych problemów powiatu. W obecnych realiach rynkowych szansę na utrzymanie się z rolnictwa ma nieliczna grupa większych obszarowo gospodarstw rolnych. Pozostała część ludności wiejskiej w obecnym kształcie stanowi problem socjalny, a dla zamieszkujących je rodzin najważniejszym zagadnieniem jest znalezienie zatrudnienia poza rolnictwem.

W latach 2002 – 2003 wskaźniki bezrobocia poza wahaniami sezonowymi nie uległy istotnym zmianom.

Tabela 10

Struktura bezrobocia w powiecie kołobrzeskim i jego rozmieszczenie w poszczególnych gminach (stan na 31.XII.2001 r.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Z ogółu bezrobotnych							
		kobiety	bez prawa do zasiłku	pozostających bez pracy		wg stażu pracy w latach			
				do 12 m-cy	12 m-cy i więcej	poniżej 1 roku	1-10 lat	10 lat i więcej	bez stażu pracy
powiat	7150	3857	5301	4526	2624	2496	1179	1433	2042
Kołobrzeg	3770	2075	2720	2451	1319	832	805	1047	1086
gminy wiejskie	3380	1782	2581	2075	1305	1664	374	386	956
Dygowo	570	292	419	359	211	316	50	44	160
Gościno	646	338	513	373	273	388	57	42	159
Kołobrzeg	899	465	665	631	268	496	59	95	249
Rymań	561	299	467	264	287	96	151	133	181
Siemyśl	375	201	285	210	165	193	31	27	124
Ustronie Morskie	329	187	232	238	91	175	26	45	83

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego-2002

Skala i struktura bezrobocia w powiecie przerasta możliwości udzielania pomocy. Szczególnie groźny jest proces narastania długotrwałego bezrobocia oraz stałego powiększania się grupy osób pozbawionych prawa do zasiłku z funduszu pracy.

Tabela 11

Bezrobotni wg poziomu wykształcenia i wieku (stan 31.XII.2001 r.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Bezrobotni z wykształceniem				Bezrobotni w wieku				
		wyższym	średnim zawodowym	średnim ogólnym	zasadniczym zawodowym	24 i mniej	25-34	35-44	45-55	55 i więcej
powiat	7 150	226	1 629	421	2 735	1 930	1806	1645	1562	207
Kołobrzeg	3 770	176	1 057	307	1 347	925	948	902	877	118
gminy wiejskie	3 380	50	572	114	1 388	1 005	858	743	685	89
Dygowo	5 70	6	101	16	234	181	131	113	125	20
Gościno	646	7	96	16	246	178	177	141	136	14
Kołobrzeg	899	17	159	33	391	270	224	189	192	28
Rymań	651	3	87	15	227	149	158	144	94	16
Siemyśl	375	5	53	14	164	131	94	83	63	4
Ustronie Morskie	329	12	76	20	126	96	74	77	75	7

Źródło : Rocznik Statystyczny Województwa zachodniopomorskiego-2002

Na stan bezrobocia jak pokazano w tabeli 11 ogromny wpływ ma poziom wykształcenia, im wyższe tym poziom bezrobocia mniejszy. Najwięcej bezrobotnych w 2001 roku zarejestrowano w grupie osób z wykształceniem zawodowym 2 735 (38%), w tym 1 347 (40%) w mieście i 1 388 (41%) na wsi. Najmniejsze zaś w grupie bezrobotnych z wykształceniem wyższym – 226, w tym w mieście 176 i na wsi 50. Tak więc oczywistą staje się potrzeba podnoszenia kwalifikacji bezrobotnych, gdyż najważniejszym czynnikiem rozwoju społeczeństwa jest wykształcenie i skłonność do aktywności gospodarczej; zwłaszcza, że wśród bezrobotnych jest duża liczba osób w stosunkowo młodym wieku - 1930 do 24 lat, 1806 w wieku 25 do 34 lat. Wydaje się więc pilnym podjęcie wszystkich możliwych działań zmierzających do uruchomienia prac mających na celu nowe przygotowanie zawodowe tej grupy ludzi, w taki sposób, aby mieli szansę podjąć pracę zawodową w powiecie lub jego najbliższym otoczeniu.

Jako główne przyczyny bezrobocia należy wymienić:

- restrukturyzację gospodarki,
- regres gospodarczy w sektorze rolniczym i innych gałęziach gospodarki,
- brak kapitału inwestycyjnego własnego jak i obcego,
- niedostateczne mechanizmy wspierające przedsiębiorczość,
- niskie kwalifikacje,
- słaba aktywizacja zawodowa.

Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie powiatu, między innymi z przyczyn wymienionych powyżej. Przy obecnym braku ofert stałej pracy zatrudnianie w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych jest jedyną realną szansą na przerwanie chociaż na pewien czas trwania bezczynności zawodowej. Również stwarzanie miejsc pracy dla absolwentów choć na krótko to jednak łagodzi ten problem, a ponadto daje możliwość zdobycia przez nich minimum doświadczenia zawodowego, co w konsekwencji daje szansę na znalezienie stałej pracy.

Dla łagodzenia skutków bezrobocia Powiatowy Urząd Pracy podejmuje wszelkie działania aktywizacyjne przewidziane prawnie dla tego typu instytucji. Należą do nich:

- pośrednictwo pracy,
- szkolenia,
- poradnictwo, informacja zawodowa,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- pożyczki.

2.3. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna powiatu kołobrzeskiego jest konsekwencją uwarunkowań wynikających z jego położenia w środku północnej części województwa zachodniopomorskiego. Powiat kołobrzeski jest usytuowany w dwóch specyficznych obszarach: obszar położony nad Bałtykiem oraz obszar wielofunkcyjny.

Obszar gmin nadbałtyckich - tworzą gmina Ustronie Morskie, miasto Kołobrzeg oraz gmina wiejska Kołobrzeg. Następują tu przekształcenia i rozwój w kierunku budownictwa: mieszkaniowego, obsługi turystyki pobytowej oraz lecznictwa i pobytów uzdrowiskowych, jak również w kierunku powstawania podmiotów gospodarczych związanych z działaniem i obsługa uzdrowiska, turystyki oraz gospodarki morskiej.

Obszar o charakterze wielofunkcyjnym - stanowią gminy: Dygowo, Siemyśl, Gościno oraz Rymań. Położenie tych gmin w pobliżu Kołobrzegu oraz w niedalekiej odległości od Koszalina powoduje, że wzajemne powiązania gospodarcze i infrastrukturalne są dość mocno rozwinięte.

2.3.1. Komunikacja i infrastruktura transportowa

Komunikacja na obszarze powiatu obsługiwana jest przez sieć kolejową i drogową.

Sieć kolejowa - punktem węzłowym komunikacji kolejowej jest miasto Kołobrzeg. Przez teren powiatu przebiegają 3 linie kolejowe relacji:

Kołobrzeg – Trzebiatów,
Kołobrzeg – Białogard,
Kołobrzeg – Koszalin.

Są to linie jednotorowe, dwie z nich do Koszalina i do Białogardu są zelektryfikowane. Sieć kolejowa w zakresie obsługi komunikacji jest istotna dla gmin, przez których teren przebiegają linie kolejowe, a mianowicie: miasto Kołobrzeg, gmina Kołobrzeg oraz gminy Ustronie Morskie i Dygowo.

Sieć drogowa - przez powiat kołobrzeski przebiegają dwie drogi krajowe, od północy nr 11 Kołobrzeg – Koszalin – Poznań oraz od południa nr 6 Gdańsk – Koszalin – Goleniów, która z uwagi na swój charakter tranzytowy w systemie międzynarodowym jest oznaczona jako E28.

Drogi krajowe powiązane są drogami wojewódzkimi: nr 102 Kołobrzeg – Trzebiatów, nr 162 Kołobrzeg – Gościno – Świdwin, nr 163 Kołobrzeg – Wałcz. Przez powiat przebiega też fragment drogi wojewódzkiej nr 105 o kierunku Rzesznikowo – Kamień Pomorski.

Podstawową sieć drogową powiatu uzupełniają drogi powiatowe. Długość dróg powiatowych Powiatu Kołobrzeskiego wynosi ok. 320,785 km w tym 300,285 km są to drogi zamiejskie oraz 20,5 km drogi miejskie na terenie Gminy Miejskiej Kołobrzeg. 30,6 km stanowią drogi betonowe i brukowe, 35,861 km drogi gruntowe. Pozostałe, tj. 234,324 km stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej.

Stan techniczny nawierzchni dróg w zdecydowanej większości (ok. 70% ogólnej długości) jest zły i wymaga pilnej przebudowy, z wykonaniem nowych nawierzchni bitumicznych (warstwy wiążącej i ścieralnej) włącznie. Z całej sieci dróg powiatowych trzy z nich zaliczone zostały do tzw. Klasy głównej "G". Są to drogi: nr 0152Z Dźwirzyno-Kołobrzeg o długości 8,866 km, nr 0259Z Rozcięcino-Rzesznikowo o dł. 22,376 km oraz nr 0250Z Gościno - Karlino o długości na odcinku od Gościna do granic powiatu 6,399 km. Każda z tych dróg stanowi bardzo istotny element sieci drogowej Powiatu Kołobrzeskiego. Układ dróg głównych uzupełniony jest siecią dróg zbiorczych, z których istotnymi ze względu na swój przebieg są: droga nr 0275Z Sianożęty - Dygowo - Poblocie Wlk. (układ południkowy) oraz droga nr 0257Z Gościno - Głęb (układ równoleżnikowy), jako naturalne przedłużenie układu komunikacyjnego Gościno - Karlino.

Szczególne znaczenie dla układu komunikacyjnego i transportowego powiatu ma Gmina Miejska Kołobrzeg skupiająca ok. 70% mieszkańców powiatu, ok. 92 % zarejestrowanych przedsiębiorstw, a także ze względu na duże natężenie ruchu.

Pozostałe drogi w powiecie to drogi gminne, których stan jest bardzo zróżnicowany i uzależniony od możliwości budżetów poszczególnych gmin, nawierzchnia tych dróg jest różna: asfaltowa, z płyt betonowych oraz gruntowo-żużlowa. Prowadzone systematycznie konserwacje dróg gminnych umożliwiają połączenie między poszczególnymi miejscowościami w gminach.

2.3.2. Zaopatrzenie w wodę

W powiecie kołobrzeskim woda na potrzeby gospodarstw domowych dostarczana jest za pomocą wodociągowej sieci rozdzielczej o łącznej długości 417 km. Na powiatową sieć wodociągową składają się sieci dostarczania wody funkcjonujące na obszarze miasta Kołobrzeg oraz poszczególnych gmin. Sieci te rozprowadzają wodę z ujęć zlokalizowanych na terenie gminy. Wody z tych ujęć są bardzo dobrej i dobrej jakości. Na stan jakościowy wody dostarczanej mieszkańcom ma niejednokrotnie wpływ stan techniczny sieci rozdzielczej.

Długości sieci w poszczególnych gminach kształtują się następująco:

- gmina miejska Kołobrzeg, 87,9 km wodociągu, do którego jest przyłączonych 2048 obiektów. Zużycie wody w Kołobrzegu w skali roku wynosi 2.349.000 m³, co w odniesieniu do jednego mieszkańca daje 48,9 m³/r.;
- gmina wiejska Kołobrzeg posiada sieć wodociągową o długości 101,8 km, do której są podłączone 1032 obiekty. W gminie tej roczne zużycie wody wynosi 308.700 m³, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 37,6 m³/r.;
- gmina Ustronie Morskie ma 29,1 km sieci wodociągowej, z której jest zasilanych 887 km. Gmina zużywa rocznie 255 600 m³ wody, na jednego mieszkańca przypada 69,3 m³/r.;
- gmina Dygowo ma rozprowadzoną wodę poprzez 57,5 km sieci, do której są podłączone 693 obiekty. Zużycie wody w skali roku wynosi 182 200 m³, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje 33 m³/r.;

- gmina Gościno posiada sieć wodociągową o długości 59,2 km . Do sieci tej jest przyłączonych 645 obiektów, które zużywają łącznie w trakcie roku 155 700 m³ wody. Zużycie wody w odniesieniu do jednego mieszkańca wynosi 29,8 m³/r.;
- gmina Siemyśl dostarcza wodę poprzez 40,4 km sieci wodociągowej, z której korzystają 372 obiekty. W przeciągu roku w gminie tej zużywane jest 103 000 m³ wody, co na jednego mieszkańca daje zużycie na poziomie 29,5 m³/r.;
- gmina Rymań ma sieć wodociągową o długości 48 km . Do sieci jest przyłączonych 413 obiektów. Roczne zużycie wody wynosi 97 500 m³ . W odniesieniu do jednego mieszkańca jest to wartość 23,6 m³/r.

2.3.3. Odprowadzanie ścieków

Sytuacja w gospodarce ściekowej w powiecie kołobrzeskim jest bardzo zróżnicowana. Gminy położone nad Bałtykiem są w korzystnej sytuacji, bowiem obszar gminy Ustronie Morskie i gmin miejskiej i wiejskiej Kołobrzeg jest w znacznej części skanalizowany, a zrzut ścieków jest poprowadzony do oczyszczalni miasta Kołobrzeg o zdolności odebrania 27.500 m³ na dobę. Oczyszczalnia Grzybowo zlokalizowana jest w miejscowości Korzyścienko pod Kołobrzegiem i odbiera 25.000 m³/dobę.

Pozostałe gminy powiatu mają w tym zakresie znacznie odmienną sytuację, gdyż ścieki są odbierane i oczyszczane tylko w ośrodkach gminnych oraz w kilku innych miejscowościach w bardzo ograniczonym ilościowo i jakościowo zakresie.

Problem gospodarki ściekowej w tych gminach przedstawia się następująco:

- ❖ Gmina Dygowo posiada 30 km kanalizacji obejmującej swoim zasięgiem miejscowości, w których są także oczyszczalnie:
 - Dygowo – oczyszczalnia o przepustowości 738 m³/ dobę przyjmuje ścieki w ilości około 120 m³/ dobę.
 - Wrzosowo – oczyszczalnia o wydajności 193 m³/ dobę, do sieci i oczyszczalni podłączonych jest niecałe 50 % mieszkańców.
 - Pustary – oczyszczalnia o przepustowości 50 m³/ dobę przyjmuje ścieki w ilości 32 m³/ dobę.
 - Włocibórz – oczyszczalnia o wydajności 43 m³/ dobę, do sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni podłączonych jest 50 % mieszkańców.
 - Kłopotowo – oczyszczalnia o przepustowości 55 m³/ dobę, przyjmuje ścieki w ilości 18 m³/ dobę.

Pozostałe 13 miejscowości gminy o liczące od 37 do 352 mieszkańców, nie korzysta ze zbiorczej kanalizacji sanitarnej:

- ❖ Gmina Gościno – ma 6,7 km kanalizacji sanitarnej w części ogólnospławnej tylko w samym Gościnie. Ścieki są odprowadzane do oczyszczalni o zaprojektowanej przepustowości 950 m³/ dobę. Oczyszczalnia przyjmująca dobowo 800 m³ nie spełnia parametrów oczyszczania. Pozostałe miejscowości gminy nie posiadają systemu zbiorczej kanalizacji sanitarnej powiązanej z oczyszczalniami.
- ❖ Gmina Siemyśl – posiada 9,8 km kanalizacji sanitarnej, z której korzysta około 40 % mieszkańców gminy. Sieć kanalizacyjna obejmuje częściowo miejscowości Kędrzyno, Siemyśl i Trzynik, w wsiach tych są zlokalizowane oczyszczalnie:
 - w Kędrzynie – 26,7 m³/dobę, jej stan techniczny powoduje, że oczyszczalnia nie spełnia wymagań pozwolenia wodno – prawnego;
 - w Siemyślu – o przepustowości 180 m³/ dobę , jej stan techniczny po remoncie w 2000 r. jest bardzo dobry;
 - w Trzynieku – oczyszczalnia typu osadnik gnilny o pojemności 108 m³ – stan techniczny dobry.

❖ Gmina Rymań – posiada 11,4 km kanalizacji sanitarnej, która obejmuje tylko 2 wsie, gdzie zlokalizowane są oczyszczalnie:

- Rymań oczyszczalnia o przepustowości 300 m³/dobę,
- Jarkowo oczyszczalnia o przepustowości 40 m³/dobę.

Oczyszczalnie te w odbiorze ścieków sanitarnych zarówno przesyłanych kanalizacją jak i dowożonych obsługują mniej niż 10 % mieszkańców gminy.

❖ Gmina Kołobrzeg

- Oczyszczalnia w Drzonowie o przepustowości 258 m³/dobę przyjmuje ścieki z miejscowości Drzonowo w ilości 118 m³/dobę.

Sieć kanalizacyjna o długości 58,2 km, co stanowi 72 % skanalizowania gminy, odprowadza ścieki do oczyszczalni Grzybowo w Korzyścienku.

2.3.4. Gospodarka odpadami

W powiecie kołobrzeskim gospodarka odpadami jest prowadzona w sposób zróżnicowany. Najlepiej jest rozwinięta w północnych gminach powiatu. Miasto i gmina Kołobrzeg korzystają ze składowiska w Janiskach oraz z kompostowni prowadzonej przez miasto. Kompostownia może przerabiać odpady w ilości 120 t na dobę, w chwili obecnej obciążona jest w granicach 70 %. Na terenie tych gmin prowadzona jest selekcja w zakresie tworzyw i szkła. Służby komunalne miasta Kołobrzeg odbierają także odpady po częściowej selekcji- tworzywa z obszaru gmin Gościno i Siemyśl.

Gmina Ustronie Morskie prowadzi selekcję odpadów wyodrębniając tworzywa sztuczne oraz szkło. Gmina eksploatuje własne składowisko odpadów zlokalizowane w Kukince. Jest to składowisko lokalne po przeglądzie ekologicznym z opracowaną dokumentacją techniczną na prowadzenie sortowania na składowisku.

Gmina Rymań nie posiada swojego składowiska odpadów. Odpady komunalne z terenu gminy z częściową selekcją odpadów z tworzyw zbiera i wywozi na składowisko w Karlinie firma Wywóz Nieczystości Stałych z Karlina.

Szczegółowe rozwiązania gospodarowania odpadami zawarte są w „Powiatowym planie gospodarki odpadami” uchwalonym przez Radę Powiatu w grudniu 2003 r., jak również w opracowanych i w większości przyjętych przez Radę poszczególnych Gmin – Gminnych planach gospodarki odpadami.

2.3.5. Energetyka

Elektroenergetyka - teren powiatu kołobrzeskiego jest zasilany w energię elektryczną liniami 110 kV poprzez Główne Punkty Zasilania (GPZ) 110/15 kV zlokalizowane w Ustroniu Morskim i Gościnie oraz dwa usytuowane na obrzeżach Kołobrzegu. Sieć elektroenergetyczna powiatu pracuje w układzie umożliwiającym zasilanie rezerwowe z innych kierunków. Dostawy energii elektrycznej wykorzystywane są w granicach 30 – 40 % możliwości technicznych sieci.

Energetyka ciepła - scentralizowana produkcja i dostawa energii cieplnej na terenie powiatu jest prowadzona tylko w Kołobrzegu. Przedsiębiorstwo Miejska Energetyka Ciepła działa zarówno w zakresie wytwarzania ciepła jak i przesyłu oraz dystrybucji ciepła. Dostawy MEC przy wykorzystaniu około 70 % możliwości produkcyjnych pokrywają w granicach połowy zapotrzebowanie miasta. Pozostałą część potrzeb w zakresie ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej pokrywają lokalne źródła oraz indywidualne piece opalane węglem, gazem bądź olejem. Przesyłowe sieci ciepłne funkcjonujące w mieście podzielić można na:

- część uzdrowską - wykonaną jako czteroprzewodową do obsługi obszaru uzdrowiska w zakresie celów technologicznych, ciepłej wody użytkowej, CO oraz wentylacji;

- część komunalną wykonaną jako dwuprzewodową do obsługi głównie zabudowy mieszkalnej wielorodzinnej w zakresie dostaw ciepłej wody użytkowej oraz ogrzewania.

W gminach wiejskich powiatu nie ma kotłowni rejonowych, ani sieci ciepłowniczej.

Obiekty publiczne, wypoczynkowe, budynki wielorodzinne i osiedla budynków wielorodzinnych w gminach: Kołobrzeg, Ustronie Morskie, Dygowo oraz Gościno ogrzewane są przez kotłownie wyposażone głównie w kotły gazowe. W gminach tych w zabudowie rozproszonej wykorzystywane są piece na paliwo stałe.

Natomiast w gminach Siemysł i Rymań z uwagi na brak sieci gazu przewodowego do zaopatrzenia w ciepło wykorzystywane są źródła indywidualne opalane paliwem stałym.

2.3.6. Melioracje i urządzenia wodne

Stan melioracji wg danych Z.Z.M.iU.W. w Szczecinie Terenowego Oddziału w Kołobrzegu z grudnia 2002 r. przedstawiał się następująco:

Obszary zmeliorowane:

- grunty orne – 11 411 ha, w tym zdrenowane – 11 036 ha;
- użytki zielone – 7 702 ha, w tym zdrenowane – 4 860 ha;
- Razem – 19 113 ha, w tym zdrenowane – 15 986 ha.

Urządzenia nawadniające obejmują 2036 ha użytków rolnych, z czego objęto utrzymaniem 403 ha.

W powiecie Kołobrzeg działa sześć spółek wodnych wchodzących w skład Rejonowego Związku Kółek Wodnych Dygowo, których zadaniem jest konserwacja melioracji szczegółowych. Należy stwierdzić, że część urządzeń melioracyjnych uległa dewastacji z powodu braku remontu i konserwacji. Wynika to z braku odpowiednich nakładów finansowych oraz braku zapotrzebowania na płody rolne. Szczególnie zaniedbane są użytki zielone, które w dużych kompleksach są nieużytkowane, na co wpłynęła recesja w sektorze rolnym.

2.3.7. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe

W powiecie znajduje się znaczny obszar terenów niżej położonych, które w niekorzystnych warunkach mogą być zalewane i podtapiane. W powiecie ogółem znajduje się 27 km wałów przeciwpowodziowych, które znajdują się nad rzekami: Błotnica, Dębosznicza, Łużanka, Strużka, Pysznicza, Jezioro Resko-Dźwirzyno i jezioro Karcino-Resko.

Dla odprowadzenia nadmiaru wody z terenów niżej położonych służą przepompownie, które znajdują się w następujących miejscowościach: Dźwirzyno, Grzybowo, Bogucino, Karcino, Pysznicza, Garbowo i Głowaczewo.

Mając na uwadze występowanie długotrwałych okresów suszy atmosferycznej i glebowej oraz okresy nadmiernych opadów, które powodują zalewy i powodzie, należy większą uwagę poświęcić budowie małych zbiorników retencyjnych, które ograniczą odpływ wód. Małe zbiorniki retencyjne na rowach i ciekach wodnych należy przeznaczać na potrzeby rybackie.

W celu poprawy sytuacji w tym zakresie należy:

- systematycznie co roku przeprowadzać konserwację urządzeń melioracyjnych;
- utrzymywać obszar zmeliorowanych użytków rolnych przez bieżącą konserwację;
- przy współudziale służb melioracyjnych, samorządów gminnych i władz powiatu przeprowadzić kampanię w celu umocnienia spółek wodnych przez zwiększenie ich stanu ilościowego, co umożliwi poszerzenie powierzchni gruntów objętych ich działalnością;
- przystąpić do realizacji małej retencji na podstawie posiadanych planów, włączając również Nadleśnictwo Gościno do budowy we własnym zakresie małej retencji;
- zachęcać inwestorów prywatnych do budowy małych zbiorników wodnych z przeznaczeniem do hodowli ryb.

2.4. Infrastruktura społeczna

2.4.1. Oświata

Najmłodszy mieszkańcy powiatu kołobrzeskiego w liczbie 1232 dzieci objęci są wychowaniem przedszkolnym w 26 placówkach, w tym 10 miejskich i 16 wiejskich. Najwięcej, bo aż 997 dzieci uczęszcza do przedszkola z terenu miasta, a tylko 235 z terenów wiejskich.

Nauczaniem początkowym objętych jest 880 dzieci, w tym 535 w mieście i 345 na wsiach (źródło Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego).

Wprowadzona 1 września 1999 roku reforma oświaty w zakresie szkolnictwa podstawowego, spowodowała konieczność utworzenia 12 gimnazjów (w tym 5 w mieście i 7 na wsi). Ponadto wystąpiła stopniowa likwidacja niektórych szkół podstawowych, do czego przyczyniła się zmniejszająca się liczba dzieci, a także niekorzystne prognozy demograficzne.

Podstawowe charakterystyki szkolnictwa leżącego w gestii władz gminnych prezentuje tabela 12 (szkolnictwo podstawowe) i tabela 13 (szkolnictwo gimnazjalne)

Tabela 12

Szkolnictwo podstawowe dla dzieci i młodzieży w powiecie kołobrzeskim w roku szkolnym 2001/2002 - stan w dniu 30. IX. 2001

Wyszczególnienie	Podstawowe						Podstawowe specjalne	
	szkoły	pomieszczenia szkolne	nauczyciele	oddziały	uczniowie	absolwenci	szkoły	uczniowie
powiat	26	271	404	270	6 145	1063	3	256
Kołobrzeg	10	126	237	153	3 681	656	2	220
gminy wiejskie	16	145	167	117	2 464	407	1	36
Dygowo	4	38	31	21	528	90	-	-
Gościno	2	19	26	18	494	75	-	-
Kołobrzeg	3	26	34	21	362	54	1	36
Rymań	3	29	30	23	429	74	-	-
Siemyśl	2	14	18	15	314	53	-	-
Ustronie Morskie	2	19	28	19	337	61	-	-

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego – 2002

Z przedstawionych danych wynika, że w 26 szkołach podstawowych (10 miejskich i 16 wiejskich) uczy się 6 245 dzieci, z czego 3 681 w mieście i 2 464 na wsi. W szkołach tych pracuje 404 nauczycieli (237 w mieście, 167 na wsi) w 270 oddziałach.

Do szkół gimnazjalnych uczęszcza 3 372 uczniów, w tym 2 103 w mieście i 1 269 na wsi. W 138 oddziałach uczy 223 nauczycieli w tym 143 w mieście i 80-ciu na wsi.

Na jednego nauczyciela w szkołach podstawowych i gimnazjach przypada w powiecie średnio około 15 uczniów, w województwie zachodniopomorskim wskaźnik ten jest identyczny. Na jedną placówkę przypada średnio 250 uczniów, w województwie zaś 301. Różnice te wynikają z ogólnej charakterystyki gmin wiejskich należących do powiatu.

Istniejące szkoły pokrywają potrzeby w zakresie oświaty podstawowej i gimnazjalnej.

Szkoły wiejskie na terenie powiatu odgrywają szczególną rolę, ponieważ wypełniają funkcję ośrodków kształcenia dzieci, a także „ognisk krzewienia kultury” i integracji środowisk wiejskich. Na terenie powiatu znajdują się również trzy podstawowe szkoły specjalne. Do szkół tych uczęszcza 256 uczniów.

Ponadto funkcjonują 4 gimnazja specjalne, do których uczęszcza 163 uczniów. Funkcjonowanie tych szkół leży w gestii Starostwa Powiatowego.

Tabela 13

Szkolnictwo gimnazjalne dla dzieci i młodzieży w powiecie kołobrzeskim w roku szkolnym 2001/2002 (stan w dniu 30. IX. 2001)

Wyszczególnienie	Gimnazja						Gimnazja specjalne	
	szkoły	pomieszczenia szkolne	nauczyciele	oddziały	uczniowie ogółem	w tym dziewczęta	szkoły	uczniowie
powiat	12	113	223	138	3372	1654	4	163
miasto Kołobrzeg	5	76	143	86	2103	1003	3	127
gminy wiejskie	7	37	80	52	1269	651	1	36
Dygowo	1	-	13	9	267	139	-	-
Gościno	1	9	17	10	269	139	-	-
Kołobrzeg	2	6	18	9	165	81	1	36
Rymań	1	9	12	9	232	117	-	-
Siemyśl	1	5	7	6	157	83	-	-
Ustronie Morskie	1	8	13	9	179	92	-	-

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego - 2002.

Tabela 14

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące w powiecie kołobrzeskim w roku 2001/2002 - stan w dniu 30. IX. 2001

Wyszczególnienie	Licea ogólnokształcące dla młodzieży			Licea ogólnokształcące dla dorosłych		
	szkoły	uczniowie	absolwenci	szkoły	uczniowie	absolwenci
Powiat	4	1550	426	3	439	98
Kołobrzeg	4	1550	426	3	439	98
Gminy wiejskie	-	-	-	-	-	-

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego - 2002.

Absolwenci szkół gimnazjalnych kształcą się najczęściej w stolicy powiatu – Kołobrzegu oraz w Gościnie. W tabeli 13 oraz w tabeli 14 przedstawiono szkolnictwo ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne funkcjonujące na terenie powiatu. Młodzież powiatu kształci się w 4 liceach ogólnokształcących, do których uczęszcza 1 550 uczniów, w 13 szkołach średnich technicznych i zawodowych, do których uczęszcza 2 060 uczniów, 4 szkołach policealnych, do których uczęszcza 449 uczniów, a także w 3 zasadniczych szkołach zawodowych, do których uczęszcza 749 uczniów. Również dorosła część społeczeństwa ma możliwość kształcenia się w średnich szkołach technicznych i policealnych w Gościnie i w Kołobrzegu. W szkołach tych kształci się łącznie 125 osób.

Tabela 15

Szkolnictwo zawodowe w powiecie kołobrzeskim w roku szkolnym 2001/2002 - stan w dniu 30. IX. 2001

Wyszczególnienie	Zasadnicze zawodowe			Średnie techniczne i zawodowe			Policealne		
	szkoły	uczniowie	absolwenci	szkoły	uczniowie	absolwenci	szkoły	uczniowie	absolwenci
powiat (młodzież)	3	749	381	13	2060	507	4	449	163
powiat (dorośli)	-	-	-	1	11	-	1	114	-
Kołobrzeg (młodzież)	-	-	-	7	1561	466	4	449	163
Kołobrzeg (dorośli)	-	-	-	-	-	-	1	114	-
gminy wiejskie (młodzież)	1	53	25	6	499	41	-	-	-
Gminy wiejskie (dorośli)	-	-	-	1	11	-	-	-	-
Gościno	1	53	25	6	499	41	-	-	-

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego - 2002

Aktualnie w powiecie kołobrzeskim znajduje się następująca sieć szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych prowadzonych przez powiat kołobrzeski:

I. Zespół Szkół Ekonomiczno-Hotelarskich

im. Emilii Gierczak,

ul. Łopuskiego 13

78 – 100 Kołobrzeg

w skład którego wchodzi:

1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2,
 2. I Liceum Profilowane,
 3. Technikum Hotelarskie,
 4. Technikum Ekonomiczne,
 5. Technikum Zawodowe,
 6. Technikum Organizacji Usług Gastronomicznych,
 7. Technikum Handlowe,
 8. Technikum Uzupełniające Nr 2,
 9. Szkoła Policealna Nr 1,
 10. Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Emilii Gierczak
- w skład którego wchodzi:*

1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla dorosłych,
2. Techniku Ekonomiczne dla dorosłych,
3. I Liceum Profilowane dla dorosłych,
4. Technikum Uzupełniające dla dorosłych,
5. Szkoła Policealna dla dorosłych.

II. Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza

ul. 1-go Maja 47

78 – 100 Kołobrzeg

w skład którego wchodzi:

1. II Liceum Ogólnokształcące,
2. II Liceum Profilowane,
3. Szkoła Policealna Nr 2.

III. Zespół Szkół Ogólnokształcących

im. Mikołaja Kopernika

ul. Łopuskiego 42-44

78 – 100 Kołobrzeg

w skład którego wchodzi:

1. I Liceum Ogólnokształcące,
2. I Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych,
3. I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące,
4. I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych.

IV. Zespół Szkół Morskich

ul. Arciszewskiego 21

78 – 100 Kołobrzeg

w skład którego wchodzi:

1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3,
2. III Liceum Ogólnokształcące,
3. Technikum Morskie,
4. Technikum Ochrony Środowiska,
5. Szkoła Policealna Nr 3.

**V. Zespół Szkół Mechanicznych
im. Bolesława III Krzywoustego
ul Piastowska 5**

78 – 100 Kołobrzeg

w skład którego wchodzi:

1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1,
2. III Liceum Profilowane,
3. Technikum Mechaniczne,
4. Technikum Budowlano-Drogowe,
5. Technikum Uzupełniające Nr 1,
6. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

W skład którego wchodzi:

1. Gimnazjum Specjalne,
2. Szkoła Specjalna przysposabiająca do pracy,
3. Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna.

**VI. Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej
im. Macieja Rataja
ul. IV Dywizji 74**

78 – 120 Gościno

w skład którego wchodzi:

1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
2. Liceum Ogólnokształcące,
3. Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące,
4. Liceum Profilowane,
5. Technikum Zawodowe,
6. Technikum Uzupełniające,
7. Szkoła Policealna,
8. Technikum Zawodowe dla dorosłych,
9. Technikum Uzupełniające dla dorosłych.

**VII. Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy „OKRUSZEK”
ul. Brzozowa 5**

78 – 100 Kołobrzeg

w skład którego wchodzi:

1. Szkoła Podstawowa Specjalna,
2. Gimnazjum Specjalne.

Wyżej wymienione kierunki kształcenia będą ulegały zmianom w związku z reformą oświaty (rozwijane będą 3 letnie szkoły kończące się maturą), koniecznością dostosowania się do aktualnych potrzeb rynku pracy, a także z niekorzystną demografią (niski przyrost naturalny). Z punktu widzenia strategicznych kierunków rozwoju powiatu kołobrzeskiego, kluczowe znaczenie ma nauczanie średnie. Należy pamiętać, iż szkolnictwo to leży w gestii władz powiatowych i będzie możliwe do modelowania na poziomie strategii realizowanej przez powiat.

Duża ilość młodzieży –absolwentów szkół średnich, skłoniła władze samorządowe Powiatu do działań w kierunku tworzenia tutaj szkolnictwa wyższego. Aktualnie młodzież i dorośli mieszkańcy powiatu kołobrzeskiego mogą kształcić się na następujących uczelniach (ich zamiejscowych oddziałach):

- Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie
- Politechnika Koszalińska
- Akademia Morska w Szczecinie
- Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi
- Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie, Wydział Zamiejscowy w Kołobrzegu na bazie Szkół Morskich o kierunku pielęgniarstwo.

Od października 2004 r. planuje się uruchomienie filii innych uczelni, min. Uniwersytetu Szczecińskiego .

Zarząd Powiatu wyjdzie naprzeciw wszystkim inicjatywom w zakresie tworzenia placówek szkolnictwa wyższego .

2.4.2. Służba zdrowia

Podstawowa opieka zdrowotna w powiecie kołobrzeskim realizowana jest przez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. System leczenia oparty jest o Samodzielne, Indywidualne Praktyki Opieki Lekarskiej, których na terenie powiatu zarejestrowano 88, w tym 71 w mieście i 17 na wsi (rozmieszczenie na terenie powiatu ilustruje tabela 16).

W ramach leczenia zamkniętego i otwartego funkcjonuje szpital wojewódzki, który posiada 428 łóżek. Obsługuje mieszkańców powiatu kołobrzeskiego, a także częściowo ludność powiatów ościennych.

W Kołobrzegu zlokalizowana jest całodobowa placówka pogotowia ratunkowego (podległa Sejmikowi Województwa Zachodniopomorskiego), obsługująca teren w promieniu 48 km, łącznie 126 miejscowości w powiecie kołobrzeskim.

Zarząd Powiatu winien wspierać wszystkimi dostępnymi środkami każdą inicjatywę wpływającą na poprawę stanu zdrowotnego społeczności lokalnej.

Tabela 16
Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie oraz apteki w powiecie kołobrzeskim wg stanu na dzień 31-12-2001.

Wyszczególnienie	Placówki ambulatoryjne		Praktyki lekarskie	Apteki	Liczba ludności na 1 aptekę	
	ogółem	w tym				
		przychodnie				ośrodki zdrowia
powiat	14	8	1	88	20	3 920
Kołobrzeg	13	8	-	71	15	3 187
gminy wiejskie	1	-	1	17	5	6 080
Dygowo	-	-	-	3	1	5 564
Gościno	-	-	-	4	1	5 217
Kołobrzeg	-	-	-	2	-	-
Rymań	1	-	1	1	1	4 164
Siemyśl	-	-	-	4	1	3 469
Ustronie Morskie	-	-	-	3	1	3 716

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego - 2002

W powiecie znajduje się 14 placówek ambulatoryjnej pomocy medycznej, w tym 8 przychodni zlokalizowanych w Kołobrzegu i jeden ośrodek zdrowia zlokalizowany w Rymaniu. Mieszkańcy powiatu zaopatrują się w leki w 20 aptekach, w tym 15 znajdujących się na terenie miasta, a 5 na terenach wiejskich. Na terenie gminy Kołobrzeg brakuje apteki, co powoduje że liczba ludności przypadająca na jedną aptekę na terenach wiejskich jest bardzo wysoka i wynosi 6 080 osób, podczas gdy w mieście 3 187 osób. Również dostępność do podstawowej opieki medycznej jest gorsza na wsi niż w mieście.

2.4.3. Kultura i sport

W powiecie kołobrzeskim najważniejszym ośrodkiem kulturalnym i kulturotwórczym jest miasto Kołobrzeg. Instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną są:

- Miejski Ośrodek Kultury,
- Galeria Sztuki Współczesnej,
- Kawiarnia muzyczna „Adabar”,
- Kina – „Wybrzeże” (225 miejsc) i „Piaś” (150 miejsc),
- Miejska Biblioteka Publiczna (posiada dwie filie),
- Muzeum Oręża Wojska Polskiego.

Ponadto:

- Klub Kołobrzeskiej Spółdzielni Mieszkaniowej,
- Klub Garnizonowy,
- Kołobrzeskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne,
- Biblioteka Garnizonowa
- Koło Literackie „Wielokropek”,
- Latarnia Morska,
- prywatne galerie,
- szkoły podstawowe i średnie,

Miasto posiada amfiteatr i muszlę koncertową, gdzie organizowane są imprezy kulturalne. Ustawicznie wzrasta liczba imprez kulturalnych na terenie miasta, szczególnie w okresie sezonu turystycznego w celu wzbogacenia oferty dla turystów i kuracjuszy. Do najważniejszych imprez kulturalnych organizowanych na terenie miasta należy zaliczyć międzynarodowe spotkania z folklorem „Interfolk”.

Na terenach wiejskich życie kulturalne opiera się na Gminnych Ośrodkach Kultury zlokalizowanych w stolicach gmin, świetlicach wiejskich, szkołach podstawowych i gimnazjalnych,

a także w bibliotekach gminnych i ich filiach funkcjonujących na wsiach. W placówkach tych działają liczne koła zainteresowań, odbywają się cykliczne imprezy kulturalne. W gminach działają amatorskie ludowe zespoły śpiewacze („Dygowianki”, „Podlotki”, „Bidule”, „Promyczek” i ZPiT „Pomorzanie”). W gminie Kołobrzeg utworzono profesjonalną „Kapelę Solną”.

W powiecie kołobrzeskim działają 22 placówki biblioteczne, w tym 7 bibliotek i 11 filii. Na terenie miasta funkcjonuje 1 biblioteka i jedna filia, a pozostałe 16 placówek znajduje się na terenach wiejskich, w tym 6 bibliotek i 10 filii (*źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego – 2002*).

Działalność sportowa najbardziej rozwinięta jest w Kołobrzegu. Na terenie miasta działają 23 kluby i stowarzyszenia kultury fizycznej, które zrzeszają około 2 200 zawodników i członków. 20 z nich korzysta w różnym zakresie z pomocy finansowej miasta. Do najbardziej popularnych dyscyplin sportowych uprawianych w powiecie należą: piłka nożna, koszykówka, lekkoatletyka, tenis ziemny, żeglarsstwo, łucznictwo, kick–boxing, kolarstwo. Duże osiągnięcia odnotowują sportowcy kołobrzescy w sporcie profesjonalnym zarówno na arenie krajowej jak i międzynarodowej.

Do najbardziej atrakcyjnych imprez sportowo – rekreacyjnych można zaliczyć: Bieg Zaślubin z Morzem, Bieg „Solidarności”, Bieg Niepodległości, Regaty o Srebrny Dzwon, Kolarskie Mistrzostwa Polski Masters w jeździe parami, Kolarskie Kryterium Uliczne i wiele innych.

Sport w gminach wiejskich oparty jest na klubach sportowych zrzeszonych w Ludowych Zespołach Sportowych i ich aktywność zależy liderów wiejskich i możliwości wsparcia przez samorządy gminne. Poszczególne Gminy w miarę możliwości dofinansowują bazę sportową, organizują turnieje piłki nożnej i siatkowej, wyścigi kolarskie, zawody strzeleckie, biegi przełajowe, turnieje tenisa stołowego i ziemnego, zawody wędkarskie, pływackie i kajakowe. Jedną z najważniejszych imprez sportowych jest ogólnopolski wyścig kolarski o puchar Wójtów Gmin Gościno, Siemyśl i Rymań.

Baza sportowa na terenach wiejskich jest bardzo skromna w porównaniu z terenem miejskim.

2.4.4. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Instytucjami sprawującymi pieczę nad porządkiem publicznym jest Powiatowa Komenda Policji w Kołobrzegu, która swoim zasięgiem obejmuje cały powiat oraz w mieście Kołobrzeg Straż Miejska.

Nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym w powiecie czuwa Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, w skład której wchodzi Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza. Zadania związane z ochroną przeciwpożarową wspierane są przez jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które funkcjonują w każdej gminie.

Należy dążyć do ciągłego wspierania starań Powiatowej Komendy Policji i Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej o unowocześnienie bazy, zaplecza technicznego i poprawy wyposażenia poszczególnych jednostek.

2.5. Potencjał turystyczny i sanatoryjny

2.5.1. Turystyka

Powiat Kołobrzeski jest szczególnie atrakcyjny dla turystów, ma ponad 400 obiektów hotelowych i około 29 tysięcy miejsc noclegowych zlokalizowanych głównie w bezpośrednim sąsiedztwie morza, a także w wielu gospodarstwach agroturystycznych.

Tabela 17

Baza noclegowa turystyki

Wyszczególnienie	Obiekty	Miejsca noclegowe		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
		ogółem	w tym całoroczne	ogółem	W tym turyści zagraniczni	ogółem	W tym turystom zagranicznym
Kołobrzeg – miasto	55	10 457	8 362	182 290	49 182	1 685 396	379 776
Dygowo	1	12	-	34	10	399	98
Gościno	2	97	-	777	6	2 241	16
Kołobrzeg	29	3 967	1 015	23 504	1 524	248 385	16 088
Rymań	1	7	7	165	-	237	-
Siemyśl	-	-	-	-	-	-	-
Ustronie M.	58	7 215	1 037	49 097	319	524 829	3 738
Razem powiat	146	21 755	10 421	255 867	51 041	2 461 487	399 716

Źródło: Rocznik statystyczny woj. zachodniopomorskiego 2002

Najważniejsze miejscowości turystyczno-wypoczynkowe to: Kołobrzeg, Dźwirzyno, Grzybowo, Ustronie Morskie, Sianożęty, których podstawową atrakcją jest piękna piaszczysta plaża oraz czysta woda Morza Bałtyckiego.

Szczególnie malownicza jest pełna uroku dolina Parsęty. Czyste wody rzeki czynią ją atrakcyjną dla wędkarzy (łososie) oraz kajakarzy (spływy kajakowe z biwakami).

Ofertę turystyczną wzbogacają czyste lasy zasobne w grzyby i jagody, a także jeziora w Dargolicach, Trzyniku lub Rzesznikowie oraz jezioro Resko Przymorskie.

2.5.2. Działalność sanatoryjna

Działalność sanatoryjna powiatu kołobrzeskiego skoncentrowana jest w mieście Kołobrzegu, który już 200 lat ma sławę europejskiego kurortu. Miasto Kołobrzeg jest największym uzdrowiskiem w Polsce, status uzdrowiska posiada ze względu na:

- lecznicze działanie klimatu,
- źródła solanki o walorach leczniczych,
- obfite złoża borowiny wysokiej jakości.

Tutejszy klimat silnie bodźcowy wiąże się z położeniem miasta nad pełnym morzem.

W tutejszych uzdrowiskach zalecane są do leczenia następujące grupy schorzeń:

- przewlekłe choroby górnych dróg oddechowych – w tym astma oskrzelowa,
- choroby układu krążenia (nadciśnienie tętnicze i choroba wieńcowa),
- choroby układu ruchu (choroby zwyrodnienia stawów schorzenia reumatoidalne, stany pourazowe),
- zaburzenia metabolizmu (głównie cukrzyca u dorosłych i dzieci oraz tylko u dzieci otyłość i choroby tarczycy).

W Uzdrowisku Kołobrzeg leczy się głównie dorosłych, ale jest też Szpital Uzdrowiskowy dla 250 dzieci. Leczone tu są dzieci w wieku 13-15 lat ze schorzeniami dróg oddechowych, ze schorzeniami metabolicznymi i chorobami skóry.

W leczeniu chorób dróg oddechowych i chorób układu krążenia szczególne znaczenie odgrywa terapia klimatyczna. Dla chorób ruchu podstawowym jest leczenie balneologiczne i fizykoterapia.

Umożliwia to baza zabiegowa kołobrzeskiego uzdrowiska – przede wszystkim dwa duże zakłady przyrodolecznicze Nr 1 i Nr 2, należące do przedsiębiorstwa Uzdrowisko Kołobrzeg S.A., które mogą wykonać dziennie 6 000 zabiegów. Podstawą są zabiegi, w których wykorzystuje się naturalne tworzywa lecznicze: borowinę – w postaci okładów i kąpeli oraz solankę - do kąpeli i inhalacji, a także do ćwiczeń w basenach solankowych.

Uzdrowisko Kołobrzeg ma własną kopalnię borowiny. Przewiduje się, że złoża typu niskiego o wysokiej wydajności (wystarczają na kilkadziesiąt lat). Przedsiębiorstwo eksploatuje borowinę dla celów własnych oraz sprzedaje ją do innych uzdrowisk w Polsce.

Kołobrzeg jest bogaty w kilkadziesiąt źródeł solankowych – są to wody z dużą zawartością soli sodu chloru, bromu, jodu o stężeniu od 5 do 6%. Kilka z nich jest eksploatowanych do celów leczniczych. Kołobrzaska woda mineralna „Perła Bałtyku” należy do najlepszych w kraju i posiada wysoki stopień mineralizacji.

Baza hotelowa uzdrowiska to 7 000 łóżek, w większości o wysokim standardzie. W wielu obiektach mieszczą się własne bazy zabiegowe bogato zaopatrzone w nowoczesny sprzęt do rehabilitacji. Opisane walory uzdrowiska sprawiają, że Kołobrzeg jest atrakcyjnym miejscem dla kuracji uzdrowiskowej i wypoczynku. Z lecznictwa uzdrowiskowego bardzo chętnie korzystają kuracjusze zagraniczni, głównie Niemcy i Skandynawowie.

W gestii przedsiębiorstwa Uzdrowisko S.A. znajdują się :

1. Sanatorium „Kombatant”(ul. Sikorskiego 3),
2. Sanatorium „Muszelka”(ul. Słowackiego 6-8),
3. Szpital Uzdrowiskowy „Mewa”(ul. Ściegiennego 5),
4. Szpital Uzdrowiskowy dla Dzieci „Słoneczko”(ul. Rafińskiego 7)
5. Zakład Przyrodoleczniczy Nr 1(ul. Rafińskiego 9),
6. Zakład Przyrodoleczniczy Nr 2 (ul. Rodziewiczówny 13),
7. Przychodnia Uzdrowiskowa (ul. Ściegiennego 1).

2.6. Rolnictwo, rybactwo i leśnictwo

2.6.1. Rolnictwo

2.6.1.1. Użytkowanie gruntów

W tabeli 18 przedstawiono użytkowanie gruntów w gospodarce całkowitej w powiecie kołobrzeskim z uwzględnieniem poszczególnych gmin powiatu. Użytki rolne zajmują 63,8% ogólnej powierzchni powiatu. Ich jakość (wskaźnik bonitacji 0,97) jest równa średniej jakości gleb w województwie zachodniopomorskim (0,97)².

Tabela 18

Użytkowanie gruntów w gospodarce całkowitej w powiecie kołobrzeskim (stan na 30.VI.2001)

Lp.	Gmina	Użytkowanie gruntów według granic administracyjnych ogółem									
		pow. ogółem	Użytki rolne (UR)						Lasy	Pozostałe grunty i nieużytki	Bonitacja gleb
			UR razem	GO		łąki	pastwiska	sady			
			razem	w tym odłogi							
1.	Kołobrzeg miasto	2 567	310	113		108	86	3	148	2 109	0,90
2.	Kołobrzeg	14 475	9 586	6 030	63	3084	453	19	1736	3 153	0,90
3.	Dygowo	12 857	9 243	7 720	350	747	760	16	2 366	1 248	1,01
4.	Gościno	11 604	8 194	6 707	155	656	814	17	2 350	1 060	0,96
5.	Rymań	14 612	7 694	5 893	45	1 093	691	17	5 880	1 038	0,90
6.	Siemyśl	10 744	7 988	7 019	350	634	320	15	1 671	1 085	0,98
7.	Ustronie M.	5 727	3 268	2 552	600	458	244	14	1 649	810	1,07
Razem powiat		72 586	46 283	36 034	1 563	6 780	3 368	101	15 800	10 503	0,97

Źródło Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego – 2002

Trwałe użytki zielone stanowią ok. 22% użytków rolnych, co daje dobre warunki do produkcji mleka i żywca wołowego.

² We wschodniej części woj. zachodniopomorskiego (podregion koszaliński) średni wskaźnik bonitacji wynosi 0,93

Tabela 19

Struktura władania ziemią

Lp.	Gmina	sektor prywatny	w tym sektor spółdzielczy	sektor publiczny
1.	Kołobrzeg	9 188	-	7 854
2.	Dygowo	7 050	-	5 807
3.	Gościno	5 403	103	6 201
4.	Rymań	7 823	-	6 789
5.	Siemyśl	6 632	7	4 105
6.	Ustronie M	2 846	-	2 881
Razem powiat		38 942	110	33 637

Źródło Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego - 2002

W powiecie kołobrzeskim funkcjonuje 2 049 gospodarstw rolnych (powyżej 1 ha) o średniej powierzchni 18,8 ha.

Tabela 20

Liczba gospodarstw indywidualnych ogółem w powiecie

Gmina	Liczba indywidualnych gospodarstw w powiecie wg . grup obszarowych użytków rolnych*															
	1 - 2	2 - 3	3 - 5	5-7	7 - 10	10 - 15	15 - 20	20 - 30	30 - 50	50 - 100	100 - 200	200 - 300	300 - 500	500 - 1000	1000 i więcej	Razem
Kołobrzeg - Miasto	43	32	31	17	9	14	6	3	7							162
Kołobrzeg -	61	32	36	25	46	68	46	30	17	10	8		1	1		381
Dygowo	51	25	17	20	37	78	41	27	17	7	1	1		1	1	324
Gościno	58	43	23	21	44	46	19	27	18	7		1	1	3		313
Rymań	52	19	35	20	40	56	27	30	12	17	4			2		314
Siemyśl	27	28	42	28	29	64	31	26	12	14	4		1		1	307
Ustronie M.	47	24	45	27	24	24	23	17	7	5	5					248
Razem powiat	339	203	229	158	229	350	195	160	90	60	22	2	3	7	2	2 049

Źródło Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego - 2002

Struktura obszarowa przedstawia się następująco:

1 – 2 ha	16,56 %
2 – 3 ha	9,92 %
3 – 5 ha	11,90 %
5 – 7 ha	7,72 %
7 – 10 ha	11,19 %
10 – 15 ha	17,10 %
15 – 20 ha	9,43 %
20 – 30 ha	7,82 %
30 – 50 ha	4,40 %
50 – 100 ha	2,98 %
100 – 200 ha	1,07 %
200 – 300 ha	0,10 %
300 – 500 ha	0,15 %
500 – 1000 ha	0,34 %
pow. 100- ha	0,10 %

Tabela 21

Średnia powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych według rodzaju użytków (według gmin)

Gmina	Średnio w 1 gospodarstwie rolnym					
	grunty ogółem	użytki rolne	grunty orne	sady	Łąki	pastwiska
	w hektarach					
Kołobrzeg -miasto	12,6	10,2	7	0,1	1,9	1,2
Kołobrzeg	17,3	16,4	12	0	3,5	0,9
Dygowo	22,4	21,2	18	0,5	1,7	1,6
Gościno	16,6	15,2	7,9	0	0,7	1
Rymań	28,0	24,6	18,9	0,03	3,6	2,07
Siemyśl	17,1	16,2	14,3	0,1	1,3	0,1
Ustronie M.	11,5	10,3	8,7	0,06	1,8	0,9

Źródło Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego - 2002

Polska jest w przededniu wejścia do Unii Europejskiej. Dlatego mieszkańcy obszarów wiejskich (w tym producenci rolni) powinni posiadać odpowiednią wiedzę i wykształcenie, aby swobodnie korzystać z instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Strukturalnej. Doskonalenie kwalifikacji wiąże się z procesem unowocześniania gospodarstw rolnych, ustawicznego adaptowania nowych metod produkcji oraz doskonalszych środków produkcji.

Tabela 22

Wykształcenie producentów rolnych w powiecie kołobrzeskim

Powierzchnia gospodarstw [ha]	Liczba gospodarstw	Wykształcenie podstawowe	Wykształcenie zawodowe	Wykształcenie średnie	Wykształcenie wyższe
1-2	339	148	125	42	24
2-3	203	117	54	22	10
3-5	229	103	80	38	8
5-7	158	70	54	32	2
7-10	229	99	69	54	7
10-15	350	138	122	87	3
15-20	195	56	72	60	7
20-30	160	43	78	37	2
30-50	90	7	35	42	6
50-100	60	4	26	24	6
100-200	22	1	3	11	7
200-300	2				2
300-500	3				3
500-1000	7			1	6
1000 i więcej	2			1	1
Razem	2 049	786	718	451	94
%	100	38	35	22	5

Źródło: Program doradztwa rolniczego na 2003 rok. ODR Koszalin

2.6.2. Produkcja roślinna

W produkcji roślinnej dominują zboża i stanowią 71,8 % w strukturze zasiewów (od 58,9 % w gminie Ustronie M. do 81,4 % w gminie Gościno. Ich uprawa nadal będzie zajmować dominującą pozycję w produkcji roślinnej, ze względu na wielkość gospodarstw i ich uzbrojenie techniczne. Możliwe są jednak zmiany w strukturze gatunkowej zbóż. Ponadto przewidywalny jest wzrost upraw zbóż nasiennych, dla których istnieją dogodne warunki przyrodniczo-glebowe.

Bardzo istotną perspektywą jest produkcja biopaliw, jako źródeł ekologicznej i odnawialnej energii. Niektóre gatunki, stanowią znakomity surowiec do produkcji materiałów energetycznych

(np. rzepak), a zarazem mogą korzystnie wpływać na procesy technologiczne w produkcji roślinne oraz przyczynić się do redukcji obszaru odłogowanego.

Tabela 23

Struktura zasiewów w powiecie

Wyszczególnienie	Dygowo		Gościno		Kołobrzeg		Rymań		Siemyśl		Ustronie M.		Razem	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
zboża	5 525	71,6	5 460	81,4	3 950	64,3	4 400	74,7	4 990	71,1	1 271	58,9	25 596	71,8
w tym:														
pszenica oz.	1 480	26,8	700	12,8	490	12,4	650	14,8	780	15,6	320	25,2	4 420	17,3
pszenica jara	620	11,2	1 100	20,1	720	18,2	850	19,3	600	12,0	170	13,4	4 060	15,9
żyto	800	14,5	900	16,5	760	19,2	850	19,3	700	14,0	200	15,7	4 210	16,4
jęczmień oz.	30	0,5	150	2,7	120	3,0			100	2,0	2	0,2	402	1,6
jęczmień jary	840	15,2	1 100	20,1	1 100	27,8	800	18,2	1 400	28,1	240	18,9	5 480	21,4
owies	800	14,5	600	11,0	270	6,8	450	10,2	550	11,0	195	15,3	2 865	11,2
pszenżyto oz.	425	7,7	150	2,7	100	2,5	300	6,8	200	4,0	42	3,3	1 217	4,8
pszenżyto jare	110	2,0	150	2,7	50	1,3			100	2,0	2	0,2	412	1,6
miesz. zbóż	420	7,6	610	11,2	340	8,6	500	11,4	560	11,2	100	7,9	2 530	9,9
pozostałe														
rzepak ozimy	675	8,7	550	8,2	450	7,3	500	8,5	590	8,4	80	3,7	2 845	8,1
rzepak jary	60	0,8											60	0,2
ziemniaki	400	5,2	200	3,0	500	8,1	750	12,7	550	7,8	54	2,5	2 454	6,9
buraki cukr.	140	1,8	10	0,1	30	0,5	5	0,1	2	0,0	6	0,3	193	0,5
strączkowe	150	1,9	12	0,2	75	1,2	43	0,7	100	1,4	45	1,1	425	1,2
rośliny past.	200	2,6	100	1,5	330	5,4	100	1,7	280	4,0	50	2,3	1 060	3,0
pozostałe	220	2,8	220	3,6	745	12,1	50	0,8	300	4,3	53	2,5	1 588	4,0
ugory i odłogi	350	4,5	155	2,3	63	1,0	45	0,8	207	2,9	600	27,8	1 420	4,0
Ogółem	7 720	100	6 707	100	6 143	100	5 893	100	7 019	100	2 159	100	35 641	100

Źródło: ODR Koszalin

Tabela 24

Średnie nawożenie NPK kg/ha UR

Lp.	Gmina	NPK kg/ha
1.	Dygowo	170
2.	Gościno	140
3.	Kołobrzeg	150
4.	Rymań	160
5.	Siemyśl	155
6.	Ustronie M.	160
Średnio w powiecie		156

Źródło: ODR Koszalin

Średnie plony podstawowych płodów rolnych (2002 r.) w powiecie kołobrzeskim przedstawiały się następująco:

zboża 30,2 q/ha
 ziemniaki 280,0 q/ha
 rzepak 30,0 q/ha

Produkcja warzywnicza daleko nie pokrywa zapotrzebowania mieszkańców, turystów i kuracjuszy. Według danych uzyskanych w ODR Koszalin, znaczącą produkcję towarową warzyw (seler, marchew, por, buraczki) prowadzi tylko dwóch rolników na powierzchni ok. 40 ha.

Produkcja sadownicza także nie jest specjalnością tego terenu. Tylko w gminie Ustronie M. Jest kilka sadów o większej powierzchni, ale są to stare nasadzenia. W pozostałych gminach pojedyncze sady nie przekraczają 10 arów powierzchni.

Dotychczas nie ma w powiecie kołobrzeskim plantacji roślin energetycznych. W niedalekiej przyszłości na pewno pojawią się takie uprawy, tym bardziej, że już odnotowuje się zainteresowanie rolników uprawą wierzby, malwy pensylwańskiej czy róży bezkolcowej.

2.6.3. Produkcja zwierzęca

Skala produkcji zwierzęcej różnicuje gminy powiatu kołobrzeskiego. W produkcji mleka i żywca wołowego przoduje gmina Kołobrzeg, gdzie produkuje się 65 – 70 % mleka wytwarzanego w powiecie. Średnia wydajność tego surowca od krowy wynosi tutaj ok. 4 500 l/rok, podczas gdy średnia powiatowa to 3 800 l. Obsada bydła na 100 ha UR jest tutaj o 67,8 % wyższa niż średnia w powiecie.

Podobnie jest z produkcją żywca wieprzowego. W tej dziedzinie także przoduje gmina Kołobrzeg. Jest tutaj najliczniejsze stado trzody ogółem i macior, a obsada trzody chlewnej na 100 ha GO wynosi 129,4 szt. (o 50,5 % więcej niż średnio w powiecie).

W przeszłości na obszarze powiatu kołobrzeskiego funkcjonowały przemysłowe ферmy tuczu trzody chlewnej. Obecnie nie prowadzi się już hodowli i chowu z wykorzystaniem takich technologii. Rolnicy produkują żywiec wieprzowy w systemie tradycyjnym, a największe stado liczy 100 macior.

Tabela 25

Stan inwentarza w powiecie kołobrzeskim (stan na 31.12.2002)

Lp.	Gmina	Pogłowie zwierząt gospodarskich ogółem [szt.]									
		bydło og.	na 100 ha UR	w tym krowy	trzoda og.	na 100 ha GO	w tym maciory	konie	kozy	owce	na 100 ha UR
1.	Dygowo	1 148	12,4	468	6 870	89	640	18	10	20	0,22
2.	Gościno	370	4,4	150	5 460	65	550	12	4	20	0,24
3.	Kołobrzeg – miasto	250	53,5	67	280	247,8	30	35	17	50	
4.	Kołobrzeg	1 850	19,3	708	7 800	129,4	1 150	45	45	5	0,56
5.	Rymań	818	13,9	359	5 138	87,2	504	12			
6.	Siemysł	495	6,2	220	3 840	54,7	390	10	10	15	0,19
7.	Ustronie M.	393	15	204	1 600	74	140	35	8	2	0,06
	Razem	5 324	11,5	2 176	30 988	86	3 404	167	94	112	0,24

Źródło: Program doradztwa rolniczego na 2003 r., ODR Koszalin

Pozostałe gatunki zwierząt utrzymywane są w „śladowych” ilościach.

2.6.4. Przetwórstwo rolno-spożywcze

W powiecie kołobrzeskim funkcjonuje mleczarnia w Gościnie i dwa zakłady przetwórstwa mięsa (Kołobrzeg i Wrzosowo). Brak jest zakładu przetwarzającego warzywa i owoce.

2.6.5. Rybactwo i rybołówstwo

Rybactwo stanowi ważny element gospodarczy powiatu Kołobrzeg. Rozpatrywanie strategii rozwoju rybołówstwa w latach 2003-2015 trzeba podzielić na dwa okresy, to jest na okres 2003-2004, w którym obowiązywać będą warunki dyktowane prawodawstwem polskim oraz w pozostałym okresie, gdy stosunki gospodarcze w sektorze rybołówstwa będą regulowane zasadami Wspólnej Polityki Rybackiej i bezpośrednim obowiązywaniem unijnego prawodawstwa. Dla wyjaśnienia podaje się, że pod nazwą „sektora rybackiego” należy rozumieć: połowy morskie, połowy śródlądowe, przetwórstwo i handel rybny. Te cztery kierunki działalności gospodarczej nazywane są „podsektorami”.

Informacje ogólne - długość polskiego wybrzeża w województwie zachodniopomorskim wynosi 184,6 km, z tego 30 km znajduje się w powiecie kołobrzeskim. Strefa przybrzeżna morza Bałtyckiego w powiecie Kołobrzeg obejmuje trzy gminy, którymi są: gmina wiejska Kołobrzeg, miasto Kołobrzeg i gmina Ustronie Morskie.

W województwie zachodniopomorskim znajdują się cztery porty i 23 przystanie rybackie, z tego w powiecie kołobrzeskim znajduje się jeden port w Kołobrzegu i trzy przystanie rybackie w Dźwirzynie, Kołobrzegu i Ustroniu Morskim.

Polskie Obszary Morskie (POM) zaliczone są do bogatych w zasoby rybne, w których produktywność rybacka wynosi średnio około 36 kg z hektara, podczas gdy średnia z całego Bałtyku wynosi 18,5 kg z hektara.

Zasoby rybne Bałtyku znajdują się obecnie pod jurysdykcją Międzynarodowej Komisji Rybołówstwa Morza Bałtyckiego. W ramach tej organizacji Polska co roku otrzymuje limity odłowu poszczególnych gatunków ryb. Należy stwierdzić, że wydajność połowów w ostatnich latach uległa obniżeniu. Powodem tego spadku jest obniżenie biomasy dorszy i wartości technologicznych śledzi.

Rybołówstwo śródlądowe - powierzchniowe wody płynące stanowią własność Skarbu Państwa, natomiast pozostałe zbiorniki wodne są w posiadaniu różnych podmiotów gospodarczych. Na terenie powiatu do większych zbiorników wodnych zalicza się jezioro Resko Przymorskie, którego tylko część znajduje się w powiecie Kołobrzeg oraz jezioro Popiel w gminie Rymań.

Więszymi rzekami mającymi znaczenie dla rybołówstwa jest rzeka Parsęta, Struga Malechowska, Łopienniczka, Dębosznica i inne. Najważniejszą rzeką dla rybołówstwa śródlądowego jest Parsęta, w której w znacznych ilościach są odławiane trocie i łososie.

Na terenie powiatu znajduje się 18 czynnych stawów rybnych (trzy stawy pstrąga tęczowego i 15 stawów karpowych), ogólna powierzchnia stawów wynosi 50,30 ha.

Rentowność produkcji karpia jest niezadowalająca z powodu sezonowości sprzedaży oraz małej przydatności do przetwórstwa.

Na terenie powiatu należy w większym stopniu promować produkcję pstrąga tęczowego, szczególnie w tych regionach, gdzie jest dostępność wody w odpowiedniej ilości i jakości. Przez odpowiednie szkolenia należy zainteresować chętnych do chowu i hodowli raków rodzimych, które cieszą się dużym popytem.

Rybołówstwo przybrzeżne i morskie - na terenie powiatu kołobrzeskiego znajduje się port rybacki w Kołobrzegu i przystanie rybackie w Dźwirzynie, Kołobrzegu i Ustroniu Morskim.

W porcie rybackim w Kołobrzegu stacjonuje 69 kutrów, które prowadzi połowy na Bałtyku, jak również na innych akwenach wodnych przyległych do Bałtyku.

W przystani rybackiej w Dźwirzynie stacjonuje osiem łodzi, w przystani Kołobrzeg - 43 łodzie i w Ustroniu Morskim - 3 łodzie.

Do najważniejszych gatunków poławianych ryb należą: dorsze, śledzie, szproty, łososie, płastugi, trocie i węgorze.

Przetwórstwo i handel - odbiorcami ryb są podmioty gospodarcze z całego kraju. Jak wielkim znaczeniem dla powiatu jest rybactwo, świadczy ilość podmiotów gospodarczych, które zajmują się przetwórstwem i handlem ryb.

Na terenie powiatu Kołobrzeg są zarejestrowane 32 podmioty gospodarcze zajmujące się przetwórstwem i handlem rybami. Do najważniejszych przetwórnictw ryb należy zaliczyć „Superfish ABBA” w Kukince i „Nord Fish” w Charzynie, „Alta” w Kołobrzegu, „Rybak” w Unieradzu.

Na terenie powiatu nadal należy rozwijać przetwórstwo rybne w oparciu o nowoczesne technologie w tym zakresie.

2.6.6. Leśnictwo

Lasy są bardzo ważnym walorem powiatu kołobrzeskiego nie tylko ze względu na pełnioną funkcję ekologiczną, ale stanowiącym o jego dużej atrakcyjności dla rozwoju turystyki, mając na

uwadze położenie nadmorskie powiatu. Są niezbędnym czynnikiem równowagi środowiska przyrodniczego oraz najbardziej naturalną formacją przyrodniczą od wieków związaną z krajobrazem i spełniają bardzo różnorodną funkcję w sposób naturalny lub w wyniku gospodarki leśnej, którymi są:

- funkcje ekologiczne (ochronne);
- funkcje produkcyjne (gospodarcze);
- funkcje społeczne (warunki zdrowotne i rekreacyjne).

Spełniając różnorodne funkcje, lasy mają istotne znaczenie gospodarcze i społeczne, są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego. Powierzchnia gruntów ogółem w powiecie kołobrzeskim (stan czerwiec 2002 r.) wynosi 15496 ha, co stanowi 1,9 % gruntów leśnych w województwie zachodniopomorskim. Powierzchnia gruntów leśnych w gospodarstwach indywidualnych wynosi zaledwie 344 ha. Pozostały obszar należy do lasów Skarbu Państwa.

Na terenie powiatu znajduje się tylko jedno Nadleśnictwo Gościno, które obejmuje lasy powiatu oraz częściowo lasy innych przyległych powiatów. Lasy Państwowe Nadleśnictwo Gościno podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku.

Tabela 26

Powierzchnia gruntów leśnych wg gmin

Gmina	Obszar [ha]	Lesistość [%]
Kołobrzeg - miasto	232	0,9
Dygowo	1 688	11,7
Gościno	2 326	18,1
Rymań	2 150	18,5
Siemyśl	5 770	39,4
Ustronie Morskie	1 678	15,6
	1 652	28,8
Razem w powiecie	15 496	21,3

Powiat kołobrzeski jest słabo zalesiony i w województwie zachodniopomorskim zajmuje przedostatnie miejsce przed powiatem pyrzyckim. Lesistość województwa zachodniopomorskiego wynosi 35,6 %, a powiatu Kołobrzeg 23,1 %.

Na niskie zalesienie powiatu rzutują dobre gleby, które są zagospodarowywane rolniczo. Największą lesistość posiada gmina Rymań – 39,4 %, co wiąże się z bardzo słabymi glebami w tej gminie.

Lasy publiczne w powiecie stanowią 15 152 ha, co stanowi 97,8 %, a lasy prywatne 344 ha, stanowiące 2,2 %. Dominujący udział Skarbu Państwa w strukturze własności leśnej stwarza przychylne warunki do realizacji ekologicznych społecznych funkcji lasów.

Powierzchnia lasów ochronnych wynosi 3 191 ha, co stanowi 20,65 % ogólnej powierzchni lasów.

Do lasów ochronnych należą:

- lasy badawcze - 444,73 ha;
- lasy wodochronne - 1 204,23 ha;
- lasy gleboochronne - 65,65 ha;
- lasy uzdrowiskowe - 1 237,15 ha;
- lasy obronne - 239,76 ha.

Zasoby drzewne i grupy rodzajowe drzew - w ścisłym powiązaniu z żyznością siedlisk występuje zróżnicowanie gatunkowe drzewostanu. Największą powierzchnię leśną zajmują gatunki iglaste – około 66,8 %. Najuboższe siedlisko bazowe zajmuje sosna.

Grupy rodzajowe drzew w % powierzchni lasów przedstawiają się następująco:

- sosna - 60,2 %;
- buk - 10,1 %;

- brzoza – 7,8 %;
- olcha – 7,0 %;
- świerk – 6,6 %;
- dąb – 6,4 %;
- jesion, modrzew, grab – 1,5 %;
- inne – 0,4 %.

Drzewostany wg klas wieku w % powierzchni lasów:

- obszar niezalesiony – 1,1 %;
- I klasa (1-20 lat) – 12,1 %;
- II klasa (21-40 lat) – 32,4 %;
- III klasa (41-60 lat) – 19,9 %;
- IV klasa i wyższe (61 lat i więcej) – 34,5 %.

Pozysk drewna w roku 2002 - Nadleśnictwo Gościno z powiatu kołobrzeskiego pozyskało następującą ilość drewna:

- pozyskanie drewna ogółem – 57676 m³;
- w tym grubizna – 50738 m³;
- grubizna iglasta – 34152 m³;
- grubizna liściasta – 16586 m³.

Charakterystyka lasów - lasy na terenie powiatu kołobrzeskiego są porzrzucane w postaci niewielkich kompleksów, poza gminą Rymań, gdzie tworzą zwarte kompleksy leśne.

Ekosystemy leśne reprezentowane są przez kilkanaście siedliskowych typów lasów, różniących się stopniem żyzności podłoża (gleby) i wilgotnością poszczególnych siedlisk. Są to siedliska borowe i lasowe reprezentowane przez:

- Siedliska borowe: Bśw, Bw, Bb, Bmsw, Bmw, Bmb.
- Siedliska lasowe: Lmsw, Lmw, Lśw, Lw, Ol, Olj.

Siedliska borowe zajmują 65,9 %, a siedliska lasowe 34,1 %. W siedliskach dominują siedliska boru mieszanego świeżego i lasu mieszanego. Siedliska lasów wilgotnych częściej występują w części północnej powiatu, w dolinie Parsęty i innych rzek.

Projektowane zalesienia - Nadleśnictwo Gościno w ostatnich latach prowadziło zalesienie gruntów, które w ostatnich latach przedstawiało się następująco:

- Rok 2001 – 16,34 ha;
- Rok 2002 – 25,87 ha;
- Rok 2003 – 20,23 ha.

Zgodnie z ustawą z dnia 8 czerwca 2001 roku i późniejszymi zmianami o przeznaczeniu gruntów do zalesienia, rolnicy z powiatu kołobrzeskiego zgodnie z decyzją władz powiatu zalesili: w roku 2002 – 27 ha, a w roku 2003 – 94 ha.

W powiecie złożono wnioski o zalesienie na 600 ha. Wnioski rolników o zalesienie będą rozpatrywane w miarę przyznawanych limitów finansowych. Przewidywany obszar do zalesienia do roku 2015 wynosi około 1400 ha (dane szacunkowe).

Użytki uboczne z lasów - do użytków ubocznych z lasów zalicza się pozyskiwanie choinek, żywicy i runa leśnego. Mankamentem zbioru runa leśnego jest jego zbyt. Brak jest zorganizowanego zbytu, a powstające w sezonie punkty skupu nie obejmują całego terenu.

2.6.6.1. Zagrożenia środowiska leśnego

Ocena stanu zdrowotnego lasów powiatu kołobrzeskiego jest korzystna na tle województwa. Brak dużych zakładów przemysłowych eliminuje zanieczyszczenia przemysłowe. Największe szkody w lasach powodują powtarzające się burze, które występują co kilka lat.

Dość dużym zagrożeniem lasów powiatu są szkodniki i choroby grzybowe, do których należą owady liściożerne, szkodniki wtórne oraz szkodniki pierwotne. W przypadku masowego pojawienia się szkodników zachodzi konieczność ich zwalczania odpowiednimi środkami owadobójczymi i grzybobójczymi.

Znaczne szkody w ekosystemach leśnych powoduje zwierzyna łowna.

Stałym zagrożeniem, szczególnie w okresie suszy są pożary, których główną przyczyną są przerzuty ognia z użytków rolnych (wypalanie użytków zielonych, ściernisk i nieużytków) oraz nieostrożność osób przebywających na terenie lasu.

Sporadycznie nadal występuje bezprawne korzystanie z lasu i kłusownictwo.

2.6.6.2. Łowiectwo

Jednym z elementów gospodarki leśnej jest łowiectwo. Obszar łowiecki powiatu Kołobrzeg podlega Zarządowi Okręgu polskiego Związku Łowieckiego w Koszalinie.

Obszar powiatu kołobrzeskiego jest bogaty w zwierzynę łowną. Na terenie powiatu istnieje 11 obwodów łowieckich i 6 kół łowieckich. Powierzchnia ogółem obwodów łowieckich wynosi 52060 ha, w tym grunty rolne – 8716 ha i grunty leśne – 43444 ha.

Najczęściej występującymi zwierzętami łownymi są sarny, dziki i jelenie. W niektórych kołach stany zwierząt przekraczają ustaloną pojemność łowiska. Największe szkody są wyrządzane przez sarny i jelenie w młodnikach leśnych i na użytkach rolnych oraz przez dziki także na użytkach rolnych.

Gospodarka łowiecka prowadzona jest prawidłowo, co przyczynia się do rozwoju gatunków chronionych i ograniczenia Rozwoju gatunków ekspansywnych poprzez ograniczanie ich populacji.

2.7. Budżety gmin

Dochody gmin powiatu kołobrzeskiego są zróżnicowane, ze względu na ich położenie względem morza. Gminy nadmorskie mają zdecydowanie wyższe dochody od pozostałych.

Tabela 27

Dochody budżetów gmin w 2001 r.

Gmina	Ogółem [tys. zł]	W tym dochody własne [tys. zł]	Na jednego mieszkańca [zł]
Kołobrzeg – miasto	62 538,1	39 459,0	1 303,0
Dygowo	6 990,2	2 779,5	1 265,7
Gościno	6 465,4	2 320,3	1 238,1
Kołobrzeg	13 104,2	8 508,7	1 598,1
Rymań	5 789,7	1 589,6	1 403,2
Siemyśl	5 142,0	1 873,5	1 473,8
Ustronie M.	9 754,0	7 095,1	2 644,8

Źródło: Rocznik statystyczny woj. zachodniopomorskiego 2002

Tabela 28

Wydatki budżetów gmin w 2001 r.

Gmina	Ogółem [tys. zł]	W tym gospodarka komunalna i ochrona środowiska [tys. zł]	% w całkowitym budżecie gminy
Kołobrzeg – miasto	64 182,4	4 097,4	6,4
Dygowo	6 887,5	1 014,2	14,7
Gościno	6 794,8	361,3	5,3
Kołobrzeg	12 728,4	2 541,5	20,0
Rymań	6 352,9	1 062,7	16,7
Siemyśl	5 105,7	487,2	9,5
Ustronie M.	9 326,7	1 209,8	13,0

Źródło: Rocznik statystyczny woj. zachodniopomorskiego 2002

3. INFORMACJE O STANIE ŚRODOWISKA

Podstawowymi dokumentami, na podstawie których oceniono stan środowiska w powiecie kołobrzeskim są Raporty o stanie środowiska województwa zachodniopomorskiego” opracowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie.

3.1. Odpady

3.1.1. Odpady inne niż komunalne

Z danych WIOŚ wynika, że w powiecie kołobrzeskim w latach 1999-2001 wytworzono następujące ilości odpadów innych niż komunalne (w tonach):

ogółem		- 8876,32 Mg;
w tym:	tymczasowo gromadzone	- 40,21 Mg;
	wykorzystane	- 6275,76 Mg;
	unieszkodliwione	- 155,17 Mg;
	składowane	- 2431,90 Mg.

3.1.2. Odpady niebezpieczne

Odpady niebezpieczne wytworzone w 2001 r. w województwie zachodniopomorskim stanowiły zaledwie 1,6 % wszystkich odpadów. Wśród największych wytwórców odpadów niebezpiecznych (powyżej 100 Mg) w Raporcie WIOŚ wymieniono: Polska Żeglugę Bałtycką S.A. w Kołobrzegu – Promy pasażerskie, gdzie w 2001 r. wytworzono ich 1010,0 Mg.

Na terenie powiatu kołobrzeskiego w 2001 r. wytworzono następujące ilości odpadów niebezpiecznych:

ogółem		- 157,447 Mg;
w tym:	tymczasowo gromadzone	- 2,761 Mg;
	wykorzystane	- 19,343 Mg;
	unieszkodliwione	- 142,343 Mg.

Jedną z liczniejszych grup odpadów niebezpiecznych powstających na terenie powiatu kołobrzeskiego są odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej.

3.1.3. Mogilniki

W zbiornikach betonowych zwanych mogilnikami składowano przede wszystkim przeterminowane środki ochrony roślin i opakowania po nich. Mogilniki stanowią duże zagrożenie dla środowiska, gdyż istnieje duże ryzyko przedostawania się do środowiska zdeponowanych w nich niebezpiecznych substancji chemicznych.

Na terenie powiatu kołobrzeskiego w miejscowości Rymań znajdują się jeszcze dwa nie zlikwidowane mogilniki.

3.2. Ocena jakości powietrza

Jakość powietrza atmosferycznego zależy przede wszystkim od emitowanych, bezpośrednio lub pośrednio, substancji powstających wyniku działalności człowieka. Główne rodzaje i ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery powstają w wyniku spalania różnego rodzaju paliw. Substancje chemiczne wprowadzane do powietrza w największych ilościach to: CO₂, SO₂, NO₂, pył, CO.

Tabela 29

Emisja zanieczyszczeń w województwie zachodniopomorskim w 2001 r.

Rodzaj zanieczyszczenia	2000 r.	2001 r.
	[tys. Mg]	
Dwutlenek siarki	49,2	44,8
Dwutlenek azotu	21,1	20,0
Pyły ogółem	7,7	7,1
Tlenek węgla	7,1	7,2
Dwutlenek węgla	9 519,3	8 827,0

Źródło: GUS

Tabela 30

Emisja zanieczyszczeń w powiecie kołobrzeskim w 2001 r.

Rodzaj zanieczyszczenia	2000 r.	2001 r.
	[Mg]	
Dwutlenek siarki	b.d.	453
Dwutlenek azotu	b.d.	110
Pyły ogółem	b.d.	138
Dwutlenek węgla	b.d.	95 021

Źródło: GUS

Wielkości najwyższych dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających powietrzu (NDS) określone są rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Leśnych z dnia 28 kwietnia 1999 r. (Dz. U. Nr 55, poz. 355), a mianowicie:

- D_a – największe dopuszczalne stężenie średnioroczne,
- D₂₄ – największe dopuszczalne stężenie średniodobowe,
- D₃₀ – największe dopuszczalne stężenie chwilowe (30-minutowe).

Pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza w 2001 r. na terenie Kołobrzegu były prowadzone w dwóch punktach (ul. Waryńskiego i ul. Rodziewiczówny) przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Szczecinie.

Tabela 31

Dopuszczalne wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu dla obszarów ochrony uzdrowiskowej

Lp.	Nazwa substancji	Dopuszczalna wartość stężeń [µg/m ³] w odniesieniu do okresu		
		30 min	24 godz.	roku
1.	Dwutlenek siarki (SO ₂)	350	125	30
2.	Dwutlenek azotu (NO ₂)	330	100	25
3.	Pył zawieszony ogółem	250	125	50
4.	Pył zawieszony PM10	200	100	40
			50 od 2005 r.	30 od 2005 r.
5.	Tlenek węgla	13500	3500	20 od 2010 r. 1350

Źródło: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szczecinie

Na podstawie wieloletnich wyników z lat 1996-2000, WIOŚ w Szczecinie ocenił stan powietrza atmosferycznego powiecie kołobrzeskim następująco:

- analiza pomiarów z wielolecia 1997-2001 w punkcie zlokalizowanym w Kołobrzegu nie wykazała występowania przekroczeń dopuszczalnych wartości stężeń 24-godzinnych i średniorocznych podstawowych zanieczyszczeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłu zawieszonego;
- zauważa się spadkową tendencję stężeń SO₂ – w 2001 r. w obu punktach pomiarowych stężenie średnioroczne obniżyło się o około 70 % w stosunku do roku 1997;

- nie są również przekraczane stężenia dopuszczalne NO₂, chociaż nie stwierdzono tendencji spadkowej. Wartość średnioroczna tego zanieczyszczenia w 2001 r. wyniosła od 57,6 % do 75,6 % stężenia dopuszczalnego. Stężenia NO₂ uśrednione do 24 godzin są niskie i wynoszą około 20 % dopuszczalnego poziomu;
- pomiary nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnej dla pyłu zawieszonego ogółem. W roku 2001 stężenie średnioroczne tego zanieczyszczenia wynosiło poniżej 20 % wartości dopuszczalnej dla obszarów ochrony uzdrowiskowej. Zanieczyszczenia powietrza pyłem są więc niskie.

3.3. Stosunki wodne i melioracja

Hydrogeologia - powiat kołobrzeski znajduje się w granicach kołobrzesko-pomorskiego regionu wodonośnego. Główny poziom wodonośny występuje tu w utworach czwartorzędowych, głównie zlodowacenia bałtyckiego. Wodonośność obszaru północnego jest dużo wyższa jak terenów południowych powiatu. Ze względu na jakość wód rejon Kołobrzegu wydzielono jako rejon wód zwykłych. W rejonie tym występują wody zmineralizowane (tzw. solanki kołobrzeskie). W gminie Dygowo występuje wysokozasobowy rejon wód podziemnych (Świelubie i Pustary).

Wody powierzchniowe - wody powierzchniowe obejmują w powiecie Kołobrzeg:

- rzeki i strumienie,
- kanały melioracyjne,
- zbiorniki wodne: jeziora i inne zbiorniki wodne, jak oczka śródpolne i śródleśne.

Wody płynące - rzeki powiatu kołobrzeskiego posiadają trzy zlewnie, którymi są: Bałtyk, jezioro Resko Przymorskie i rzeka Rega. Do najważniejszych rzek należy rzeka Parsęta, która wraz z dopływami wpada do Bałtyku. Jej nurt liczy w całości 139,9 km, a na terenie powiatu posiada długość 33,17 km.

Do Bałtyku wpadają również rzeki:

- Struga Malechowska (4,6 km),
- Łopieniczka (10,44 km).

Do jeziora Resko Przymorskie wpływają rzeki:

- Dębosznicza (31,3 km),
- Błotnica (15,5 km).

Poza terenem powiatu do rzeki Regi wpadają rzeki Mołstowa (12,4 km) i Wkra (14,7 km).

Łącznie na terenie powiatu Kołobrzeg znajduje się łącznie:

- Rzek – 222,39 km,
- Kanałów – 22,49 km,
- Rurociągów – 2,26 km.

Zbiorniki wodne - największym jeziorem jest jezioro Resko Przymorskie, którego powierzchnia wynosi 580 ha. Jezioro to tylko częściowo leży w granicach administracyjnych powiatu. Jezioro to posiada bezpośrednie połączenie z Bałtykiem.

Do większych jezior na terenie powiatu należy jezioro Popiel o powierzchni 33,1 ha w gminie Rymań i jezioro Borek o powierzchni 10 ha w gminie Kołobrzeg. Poza wyżej wymienionymi jeziorami znajduje się cały szereg małych zbiorników wodnych, do których zalicza się stawy rybne.

Wszystkie zagadnienia ochrony środowiska zostały szczegółowo ujęte w „Powiatowym programie ochrony środowiska” przyjętym przez Radę Powiatu w grudniu 2003 r.

4. ANALIZA SWOT

4.1. Uwarunkowania wewnętrzne

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KULTUROWE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bogactwo i różnorodność walorów i zasobów środowiska przyrodniczego w naturalnym układzie ekologicznym zlewni Parsęty, Błotnicy i Morza Bałtyckiego w atrakcyjnych strefach nadmorskiej i pojeziernej. ▪ Dobrze zachowana naturalna struktura przestrzenna utworów powierzchniowych ziemi i brak silnych zagrożeń dla nieożywionych elementów środowiska przyrodniczego. ▪ Zróżnicowana struktura krajobrazowa stanowiąca o atrakcyjności obszaru. ▪ Zróżnicowane warunki klimatyczne o dużych walorach od mikroklimatu nadmorskiego(jod, aerozol) po leśny ▪ Wysoka stabilność hydrologiczna rzek ▪ Wysoka różnorodność biologiczna obszaru. ▪ Zwarte kompleksy leśne o dużej wartości produkcyjnej i przyrodniczej, które są ostojami zwierzyny, przede wszystkim grubej – jeleni, saren, dzików, co pozwala na rozwój łowiectwa ▪ Podejmowanie wspólnych inicjatyw dotyczących ochrony przyrody, przez lokalne władze samorządowe, jak tworzenie zespołów przyrodniczo – krajobrazowych i ustanawianie nowych obiektów chronionych. ▪ Stosunkowo niewielka gęstość zaludnienia 41,9 osób na 1 km² na obszarach wiejskich, co łagodzi antropopresję. ▪ Upadek dotychczasowych, często niekorzystnych dla środowiska gałęzi przemysłu oraz struktur rolnictwa, zmniejszający dotychczasowe zagrożenia oraz stwarzający szansę na świadomie kształtowany ekorozwój. ▪ Bogactwo i różnorodność walorów kulturowych – imponujący wykaz 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokalna degradacja utworów powierzchniowych i form morfologicznych w postaci odkrywek, wysypisk śmieci, szkód budowlanych itp. ▪ Lokalnie występująca degradacja mechaniczna, np. w strefie wyrobisk, oraz chemiczna wzdłuż tras komunikacyjnych, wokół dzikich wysypisk śmieci, na obszarach rolniczych(związane ze stosowaniem nawozów, środków ochrony roślin czy gnojowicy, zrzutami ścieków. ▪ Brak spójnego przestrzennie, hierarchicznego systemu ochrony krajobrazu przy różnorodności i bogactwie form przyrodniczo – krajobrazowych. ▪ Średni lub zły stan wód powierzchniowych, zanieczyszczenie niektórych odcinków rzek szczególnie Parsęty. ▪ Brak dostatecznej ochrony torfowisk ▪ Brak dostatecznej ochrony brzegu morskiego i przyległego pasa wydm. ▪ Negatywne skutki upadku rolnictwa. Duże obszary odłogowane, zachwaszczone, postępująca degradacja struktur glebowych, postępująca erozja gleb na stromych zboczach wzniesień morenowych. ▪ Silna presja na zbiorniki wodne ze strony hodowców ryb oraz użytkowników ośrodków turystyczno – rekreacyjnych i domków letniskowych. ▪ Ekspansywny rozwój budownictwa letniskowego bez właściwego uzbrojenia terenu. ▪ Ciągłe jeszcze niska świadomość ekologiczna dużej części społeczeństwa, którego zachowania zagrażają środowisku. ▪ Niedostateczne nakłady finansowe na ochronę przyrody.

<p>obiektów zabytkowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zauważalny trend do ciągłego podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców i aktywna działalność organizacji ekologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duże szkody w zwierzynie łownej i rybach spowodowane kłusownictwem
--	--

LUDNOŚĆ, ZASOBY PRACY

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Umiarkowana dynamika ogólnego wzrostu ludności(951 osób w ciągu 5 lat). ▪ Dodatnie wskaźniki przyrostu naturalnego ludności zarówno w mieście jak i na wsi (z wyjątkiem gminy Dygowo). ▪ Stosunkowo młoda populacja mieszkańców powiatu (ok. 23,3%) w wieku przedprodukcyjnym. ▪ Duże zasoby siły roboczej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoki poziom bezrobocia (w części gmin bezrobocie strukturalne). ▪ Mała mobilność przestrzenna niewykwalifikowanej siły roboczej. ▪ Ujemne saldo migracji w mieście oraz gminie Rymań i Siemyśl. ▪ Niedostosowanie systemu edukacji do współczesnych wymagań edukacyjnych i rynku pracy. ▪ Brak efektywnego systemu zapewniającego zmianę kwalifikacji i doskonalenia zawodowego dorosłych.

GOSPODARKA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korzystny wizerunek Kołobrzegu jako miejscowości uzdrowiskowej oraz jako miejscowości wypoczynkowo turystycznej. ▪ Dobra baza turystyczna(o różnym standardzie) obejmująca obiekty i formy umożliwiające uprawianie turystyki wypoczynkowej i kwalifikowanej(krajoznawczej, rowerowej, konnej, wodnej, kajakarstwo, żeglarstwo, windsurfing, narty wodne itp.).Rozwój agroturystyki na bazie gospodarstw rolnych. ▪ Wysoki potencjał produkcji rolniczej na potrzeby rynku lokalnego i rynków europejskich. ▪ Działania inicjatywne władz lokalnych na rzecz pobudzenia i wzrostu przedsiębiorczości. ▪ Zauważalny wzrost liczby przedsiębiorstw. ▪ Występowanie w części gmin bardzo dobrych warunków do produkcji ogrodniczej. ▪ Duża koncentracja ziemi w gospodarstwach dużych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Słabo rozwinięta pozarolnicza działalność na terenach wiejskich. ▪ Stosunkowo niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców powiatu. ▪ Zwiększające się bezrobocie strukturalne. ▪ Niskie oszczędności i małe zdolności firm i mieszkańców do akumulacji kapitału. ▪ Zdekapitalizowana substancja budowlana (obiektów gospodarczych i mieszkaniowych). ▪ Zdekapitalizowany park maszynowy w większości gospodarstw rolnych. ▪ Brak sprawnego systemu skupu i kontraktacji produktów rolniczych. ▪ Użytkowanie znacznych areałów ziemi rolniczej w formie nietrwałej dzierżawy i nieuregulowana sytuacja własnościowa wielu gospodarstw. ▪ Niskie pogłowie zwierząt gospodarskich, ekstensyfikacja produkcji roślinnej. ▪ Znikomy wpływ organizacji producenckich na funkcjonowanie rolnictwa, handlu i przetwórstwa

<p>i wielkoobszarowych, stosunkowo korzystna struktura agrarna.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Znaczna powierzchnia dość żyznych łąk i pastwisk umożliwiających rozwój chowu zwierząt. ▪ Występowanie naturalnych kopalin o znaczeniu medycznym, będących podstawą rozwoju uzdrowisk. ▪ Centrum pierwszej sprzedaży ryb 	<p>rolnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zanik zlokalizowanego w pobliżu portu w Kołobrzegu przetwórstwa rybnego. ▪ Słaba korelacja obrotu rybą w łańcuchu: połowy – przetwórstwo – handel. ▪ Niedostateczny stan infrastruktury portowej. ▪ Brak uporządkowania zaplecza rybołówstwa przybrzeżnego w porcie i utylizacji odpadów poprodukcyjnych z sektora.
--	--

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stosunkowo duża liczba ogólnodostępnych(nie zadaszonych) boisk sportowych. ▪ Znaczna liczba klubów sportowych ▪ Specjalizacja w dziedzinie usług zakresu wychowania i opieki młodzieży stanowiącą szansę do wykreowania funkcji o znaczeniu ponadlokalnym. ▪ Dobre wyposażenie placówek służby zdrowia i placówek sanatoryjno-uzdrowiskowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Słabość bazy materialnej szkolnictwa. ▪ Słabe dostosowanie struktury szkolnictwa (w tym zawodowego) do obecnych potrzeb rynku. ▪ Niedostateczna ilość hal sportowych, sal gimnastycznych, basenów do całorocznego użytku. ▪ Niedostateczna ilość placówek kulturalnych szczególnie na wsiach. Istniejące są w bardzo złym stanie i wymagają modernizacji i remontów

KOMUNIKACJA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przewidywane inwestycje doprowadzające drogi krajowe do stanów normatywnych. ▪ Istniejąca infrastruktura z zakresu komunikacji stanowiąca podstawę rozwoju funkcji komunikacyjnych w obszarze powiatu. ▪ Prowadzona przebudowa wejścia do portu w Kołobrzegu dająca szansę na jego dalszy rozwój. ▪ Możliwość uruchomienia lotniska po byłej Armii Radzieckiej w Bagiczu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niekorzystny przebieg dróg przez tereny zabudowane powoduje zmniejszenie przelotowości szlaków, stwarzający uciążliwości oraz zagrożenie dla życia mieszkańców. ▪ Jednotorowy przebieg szlaków kolejowych powodujący niską przepustowość. ▪ Likwidowanie lokalnych połączeń kolejowych. ▪ Zmniejszenie się funkcji portowej w Kołobrzegu z uwagi na utrudnienie nawigacyjne(bardzo trudne – wąskie wejście do portu),ograniczenia w możliwości przeładunków drobnicowych. ▪ Niedoinwestowana baza jachtowa. ▪ Utrudniony dojazd do portu drogą lądową(przejazd kolidujący z funkcją uzdrowiskową miasta).

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duże zasoby wód podziemnych. ▪ Woda wysokiej jakości. ▪ Wysoki odsetek gospodarstw domowych korzystających z wodociągów. ▪ Powstanie wysokosprawnych oczyszczalni ścieków w większych miejscowościach. ▪ Brak znaczących źródeł zanieczyszczenia wód- niski poziom zurbanizowania i uprzemysłowienia. ▪ Stosunkowo niewielkie (małe obszary) zagrożenie powodziowe. ▪ Świadomość władz administracji publicznej o konieczności tworzenia programów gospodarki wodnej, szczególnie w dziedzinie budowy lub modernizacji systemów wodociągowo- kanalizacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niedostateczna sieć kanalizacyjna i niedobór oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich. ▪ Zły stan techniczny znacznej części urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i melioracyjnych ▪ Nieprzystosowanie dużej części ujęć zbiorowego zaopatrzenia w wodę do wymagań UE. ▪ Zdarzający się brak pozwoleń wodnoprawnych przy korzystaniu z wód podziemnych. ▪ Nierównomierne rozmieszczenie zasobów wód podziemnych. ▪ Stosowanie mało sprawnych urządzeń do oczyszczania ścieków. ▪ Duże zagrożenia zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego. ▪ Brak właściwej kontroli nad rolniczym zagospodarowaniem ścieków. ▪ Zagrożenie zanieczyszczeniem wód podziemnych przez dzikie wysypiska śmieci oraz składowane bez odpowiednich zabezpieczeń przyzmy obornikowe i kiszonkowe. ▪ Ograniczone źródła finansowania inwestycji gospodarki wodnej.

GOSPODARKA ODPADAMI

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapoczątkowanie procesu selektywnej zbiórki odpadami. ▪ Objęcie zorganizowanym odbiorem odpadów większości gospodarstw domowych. ▪ Budowa dużego składowiska odpadów stałych na potrzeby powiatu w gminie Rymań. ▪ Kompostownia odpadów stałych o dużej zdolności przerobowej w Kołobrzegu. ▪ Prowadzona edukacja ekologiczna w szkołach. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zła organizacja gromadzenia odpadów (w tym niewielki udział odpadów zbieranych w sposób selektywny). ▪ Nie spełnianie przez większość składowisk wymagań ochrony środowiska. ▪ Brak ewidencji odpadów. ▪ Zbyt wysoki koszt wywozu odpadów. ▪ Nieegzekwowanie kar za nieodpowiednie(w niedozwolonych miejscach) składowanie odpadów. ▪ Brak rozwiązań w zakresie utylizacji padłych zwierząt. ▪ Niedostateczna edukacja ekologiczna w zakresie postępowania z odpadami niebezpiecznymi. ▪ Nie wykorzystane możliwości kompostowni w Kołobrzegu.

ZANICZYSZCZENIA POWIETRZA I GOSPODARKA ENERGETYCZNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak dużych emitorów zanieczyszczających atmosferę. ▪ Dobry stan czystości powietrza na terenie miejskim i wiejskim. ▪ Duże możliwości wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii (słońca, wiatru, wody i biomasy). ▪ Możliwość poprawienia stanu gazyfikacji. ▪ Zainteresowanie gmin problemami termorenowacji budynków 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zbyt wysoki udział małych źródeł energii opalanych paliwem stałym szczególnie na obszarach wiejskich. ▪ Niewystarczająca liczba urządzeń do redukcji emitowanych do powietrza zanieczyszczeń. ▪ Konieczność modernizacji w Kołobrzegu węzłów ciepłowniczych i kotłowni w celu przystosowania do spalania innego paliwa niż tradycyjny miał węglowy.

4.2. Uwarunkowania zewnętrzne

Szanse rozwoju	Zagrożenia rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utrzymanie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego kraju; wykorzystanie szans w wyniku przystąpienie do UE. ▪ Wdrożenie pożądaných reform, w tym finansów publicznych, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, oświaty; wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego. ▪ Położenie w atrakcyjnej strefie przyrodniczo – krajobrazowej obejmującej obszary o wysokich walorach środowiska naturalnego, umożliwiającej rozwój rekreacji i turystyki(w tym specjalistycznej) oraz lecznictwa uzdrowiskowego. ▪ Położenie w zasięgu atrakcyjnych, chłonnych rynków docelowych (niemiecki, skandynawski) dla oferty produkcyjno – usługowej powiatu . ▪ Możliwości aktywnej współpracy transgranicznej ▪ Potencjalne możliwości polepszenia dostępności komunikacyjnej w celu rozwijania pożądanego zagranicznego ruchu turystycznego(połączenia promowe w Kołobrzegu, modernizacja połączeń drogowych i kolejowych ▪ Aktywna i skuteczna działalność na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych w ramach Zielonego Pierścienia Bałtyku. ▪ Możliwości wykorzystania środków pomocowych . 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wystąpienie procesów recesyjnych w gospodarce kraju, osłabienie koniunktury na rynkach międzynarodowych. ▪ Niestabilny rynek żywnościowy. ▪ Niekorzystny przebieg procesów dostosowawczych w rolnictwie . ▪ Brak strategicznych rozwiązań w zakresie restrukturyzacji obszarów wiejskich. ▪ Niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych). ▪ Brak polityki ponadregionalnej w zakresie zarządzania zasobami wodnymi. ▪ Pogarszający się system drogowych i kolejowych powiązań komunikacyjnych z krajem i regionem. ▪ Brak instytucjonalnych rozwiązań i regulacji w zakresie wspierania przedsiębiorczości. ▪ Nieustabilizowany system podatkowy.

▪ Umacnianie się roli samorządów terytorialnych- zgodnie z obowiązującymi ustaleniami prawa energetycznego – podmiotów odpowiedzialnych za racjonalną gospodarkę energią ciepłą oraz paliwami gazowymi.	

MISJA POWIATU KOŁOBRZESKIEGO

**Powiat kołobrzeski – obszar o czystym i bezpiecznym środowisku,
dający szanse zrównoważonego i dynamicznego rozwoju,
przyjazny mieszkańcom, atrakcyjny dla turystów i kuracjuszy.**

5. CELE STRATEGICZNE

Cele strategiczne, stanowiąc ramy zrównoważonego rozwoju powiatu, muszą zapewnić maksymalną efektywność gospodarczą, możliwie najwyższy poziom warunków bytowych i konsumpcji oraz takie użytkowanie zasobów, aby zapewnić ciągłość istnienia powiatu.

Celom strategicznym podporządkowane są cele operacyjne, a tym z kolei cele szczegółowe.

Na podstawie zebranego materiału faktograficznego (statystyki, dane z urzędów i instytucji), przeprowadzonych warsztatów³, konsultacji z władzami i podmiotami gospodarczymi określono cele strategiczne (które mają równą wagę), operacyjne i szczegółowe wraz z harmonogramem realizacji i źródłami ich finansowania przedstawionymi w tabeli na kolejnych stronach.

³ Sprawozdanie w załączeniu

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gospodarczego Powiatu Kołobrzесьkiego

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Cele szczegółowe	Lata realizacji	Podmioty realizujące zadania	Źródła finansowania
I. Zrównoważony rozwój środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich	1. Koordynacja zadań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego obszarów prawnie chronionych. 2. Zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. 3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. 3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa.	1. Zalesianie i wspieranie produkcji leśnej oraz wzmocnienie kondycji ekologicznej istniejących kompleksów leśnych. 2. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom powietrza, hałasowi i wibracjom. 3. Ograniczanie degradacji i stymulowanie rekultywacji środowiska przyrodniczego. 4. Stymulowanie działań na rzecz poprawy czystości wód powierzchniowych i przeciwdziałanie degradacji wód podziemnych. 5. Podnoszenie świadomości ekologicznej i pobudzanie aktywności mieszkańców na rzecz poprawy środowiska przyrodniczego. 6. Selektywna zbiórka odpadów ze szczególnym uwzględnieniem źródeł ich powstawania 7. Utylizacja, recykling i składowanie odpadów o różnych gabarytach. 8. Stworzenie większych uprawnień dla małego i średniego biznesu wiejskiego nawet kosztem innych grup społecznych lub innych rejonów powiatu. 9. Dywersyfikacja działalności pozarolniczej gospodarstw wiejskich	1. Zadanie ciągłe 2. Zadanie ciągłe 3. Zadanie ciągłe 4. Zadanie ciągłe 5. Zadanie ciągłe 6. Zadanie ciągłe 7. Zadanie ciągłe 8. Zadanie ciągłe 9. Zadanie ciągłe	Samorządy lokalne, Lasy Państwowe, Stowarzyszenia Ekologiczne, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy powiatu	Budżety samorządowe i państwowy, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Powiatowy i gminne FOŚiGW, EkoFundusz, Kredyty preferencyjne BOŚ, Środki własne przedsiębiorców i mieszkańców, Fundusze pomocowe.
II. Rozwój funkcji turystycznej i sanatoryjnej powiatu	1. Rozwój bazy i infrastruktury turystycznej oraz sanatoryjnej	1) Modernizacja istniejącej infrastruktury turystycznej 2) Budowa bazy turystycznej według standardów europejskich 3) Adaptacja na cele turystyczne obiektów zabytkowych i innych 4) Wyznaczanie nowych terenów na cele turystyczno-rekreacyjne 5) Modernizacja i rozbudowa istniejącej bazy sanatoryjnej 6) Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury, w tym turystycznej, w celu dostępności komunikacyjnej do obszarów i	1. 2004 - 2008 r. 2. 2004 - 2010 r. 3. 2004 - 2012 r. 4. 2004 - 2006 r. 5. 2004 - 2015 r. 6. 2004 - 2015 r.	Samorząd powiatu, samorządy gminne, UKTiT, podmioty gospodarcze, Urząd Morski	Środki budżetowe, UKTiT, Urząd Morski, Zarządy Dróg, Fundusze pomocowe, pożyczki, kredyty, fundusze prywatne.

	<p>2. Kreowanie i rozwój turystyki oraz usług w zgodzie ze środowiskiem przyrodniczym</p> <p>3. Koordynacja i wspieranie różnych form turystyki</p>	<p>miejscowości turystycznych oraz sanatoryjnych</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Opracowanie i wdrażanie programów rozwoju oraz promocji turystyki oraz usług sanatoryjnych 2) Tworzenie ścieżek dydaktyczno-przyrodniczych 3) Powołanie powiatowego Ośrodka Informacji Turystycznej i Usług Sanatoryjnych. 4) Wydawanie materiałów szkoleniowych i informacyjnych dotyczących turystyki i ochrony środowiska w powiecie 5) Organizowanie edukacji ekologicznej w tym organizowanie konkursów <ol style="list-style-type: none"> 1) Organizowanie turystyki krajoznawczej grupowej i indywidualnej w celu poznawania regionu 2) Organizowanie turystyki kwalifikowanej takiej jak żeglarstwo, kajakarstwo, wędkarstwo morskie, sporty wodne, łowiectwo podwodne itp. 3) Organizowanie turystyki specjalistycznej, m.in. takiej jak pobyty zdrowotne i o szerokiej orientacji sportowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2004 – 2006 r. 2. 2004 – 2007 3. do 2005 r. 4. Zadanie ciągłe 5. Zadanie ciągłe <ol style="list-style-type: none"> 1. Zadanie ciągłe 2. Zadanie ciągłe 3. Zadanie ciągłe 		
<p>III. Rozwój gospodarczy powiatu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Restrukturyzacja i modernizacja gospodarki morskiej 2. Przygotowanie rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego do skutecznej konkurencji z rolnictwem i gospodarką żywnościową Unii Europejskiej 3. Rozwój małych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uporządkowanie zaplecza rybołówstwa przybrzeżnego. 2. Poprawa infrastruktury i organizacji portu oraz właściwe kierunki wykorzystania wszystkich funkcji portu: handlowej, rybackiej, pasażerskiej i turystycznej. 3. Poprawa bezpieczeństwa funkcjonowania portu, przystani rybackiej i portu jachtowego (np. modernizacja wejścia, utworzenie ciągów komunikacyjnych w przemyślewej części portu). 4. Wspieranie modernizacji towarowych gospodarstw rolnych w zakresie organizacji, struktury obszarowej i produkcyjnej oraz 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2006 – 2009 r. 2. 2004 – 2009 r. 3. 2007 – 2012 4. Zadanie ciągłe 	<p>Administracja rządowa i samorządowa, ARiMR, Zarząd Portu Kołobrzeg, służby doradcze, właściciele i użytkownicy gospodarstw, grupy producenckie rolników i rybaków, związki branżowe producentów rolnych, Izba Rolnicza, właściciele zakładów przetwórczych, przedsiębiorcy</p>	<p>Budżet Państwa (ARiMR), budżety samorządowe, SAPARD, środki rolników i przedsiębiorców, Fundusze Pomocowe</p>

⁴ Małe i średnie przedsiębiorstwa

	<p>i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność nie szkodzącą środowisku. 4. Rozwój usług i handlu.</p>	<p>stosowanej techniki i technologii. 5. Podjęcie produkcji i marketingu markowych produktów ekologicznych, kreujących wizerunek powiatu. 6. Wspieranie inwestycji w zakresie przemysłu rolno-spożywczego, poprawiające technologie i dostosowujące istniejące zakłady do standardów UE. 7. Powstanie i rozwój przetwórstwa owoców i warzyw. 8. Wzbogacenie zakresu i podnoszenie jakości usług dla mieszkańców, turystów i kuracjuszy. 9. Budowa centrum rekreacyjno-rozrywkowo-handlowego w Kołobrzegu lub Bagiczu. 10. Rozwój MSP⁴ prowadzących działalność produkcyjną i usługową nie szkodzącą środowisku.</p>	<p>5. Zadanie ciągłe 6. Zadanie ciągłe 7. 2005 – 2010 r. 8. Zadanie ciągłe 9. 2005 – 2006 r. 10. Zadanie ciągłe</p>		
<p>IV. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej</p>	<p>1. Dbalność o czystość środowiska naturalnego – zrównoważony rozwój na terenie całego powiatu 2. Zrównoważony, zintegrowany system transportowy w województwie zachodniopomorskim 3. Wzrost dostępu oświaty, opieki medycznej i tworzenie warunków do rozwoju zasobów ludzkich</p>	<p>1) Budowa i unowocześnianie systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych, w zależności od skali potrzeb i zabudowy. 1a) Budowa sieci kanalizacji deszczowej 2) Unowocześnianie istniejących systemów energetycznych poprzez wykorzystanie: odnawialnych skojarzonych źródeł energii. 3) Wykorzystanie potencjału rolnictwa w zakresie produkcji biomasy, jako odnawialnego źródła energii. 4) Modernizacja drogi krajowej nr 11. 5) Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 162 do połączenia z drogą krajową nr 6. 6) Modernizacja dróg powiatowych. 6a) Budowa i modernizacja dróg gminnych 7) Przebudowa miejskiej infrastruktury drogowej w Kołobrzegu w kierunku przesunięcia ruchu samochodów ciężarowych z i do portu, na układ drogi nr 162 - droga nr 6. 8) Rozbudowa i modernizacja sieci gazowych, energetycznych i telekomunikacyjnych 9) Działania na rzecz modernizacji,</p>	<p>1. 2004 – 2007 r. 1a. 2004-2010 r. 2. Zadanie ciągłe 3. Zadanie ciągłe 4. po 2013 r. 5. po 2013 r. 6. 2004 – 2015 r. 6a. 2004-2015 7. 2004 – 2012 r. 8. 2004-2012 9. Zadanie ciągłe</p>	<p>Powiatowy i gminne samorzady lokalne, instytucje komunalne, Powiatowy i Wojewódzki Zarząd Dróg, Dyrekcja Generalna Zarządu Dróg Krajowych, Operatorzy sieci i dystrybutorzy Przedsiębiorcy, Mieszkańcy powiatu</p>	<p>Budżet powiatowy i budżety gminne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Kredyty preferencyjne BOŚ, Narodowy Fundusz Zdrowia, Środki własne przedsiębiorców i mieszkańców, Fundusze pomocowe,</p>

		<p>restrukturyzacji i integracji zespołów opieki zdrowotnej.</p> <p>10) Unowocześnienie form opieki społecznej i zdrowotnej.</p> <p>11) Rozwój funkcji lecznictwa rehabilitacyjnego.</p> <p>12) Dostosowanie szkolnictwa ponadgimnazjalnego do potrzeb rynku pracy.</p> <p>13) Podnoszenie i zmiana kwalifikacji zawodowych społeczeństwa.</p> <p>14) Dopażenie wszelkich służb działających na rzecz bezpieczeństwa.</p> <p>15) Opracowanie powiatowego programu na rzecz niepełnosprawnych.</p> <p>16) Opracowanie powiatowego programu walki z narkomanią i alkoholizmem</p>	<p>10. Zadanie ciągłe</p> <p>11. Zadanie ciągłe</p> <p>12. Zadanie ciągłe</p> <p>13. Zadanie ciągłe</p> <p>14. Zadanie ciągłe</p> <p>15. 2004-2005 r.</p> <p>16. 2004 r.</p>		
<p>V. Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacji miejscowego rynku pracy</p>	<p>1. Zachowanie konkurencyjności i dynamiki rozwoju gospodarczego.</p> <p>2. Wspieranie lokalnych inwestycji i tworzenia miejsc pracy</p> <p>3. Promocja powiatu na rzecz pozyskania zewnętrznych inwestorów</p>	<p>1. Inspirowanie przedsiębiorców funkcjonujących na obszarach wiejskich do zrzeszania, podejmowania wspólnych działań i wzajemnego wspierania.</p> <p>2. Stymulowanie działań na rzecz tworzenia grup producenckich i marketingowych rolników.</p> <p>3. Tworzenie grup producenckich rybaków i powiązań pionowych (połowy – przetwórstwo -handel).</p> <p>4. Tworzenie punktów doradztwa i centrów szkoleniowych.</p> <p>5. Upowszechnianie informacji o dostępnych źródłach finansowania.</p> <p>6. Podnoszenie i zmiana kwalifikacji pracowników i bezrobotnych.</p> <p>7. Dostosowanie szkolnictwa ponadgimnazjalnego do potrzeb rynku pracy.</p> <p>8. Tworzenie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</p> <p>9. Przygotowanie planu promocji powiatu.</p>	<p>1. Zadanie ciągłe</p> <p>2. Zadanie ciągłe</p> <p>3. Zadanie ciągłe</p> <p>4. 2004 – 2005 r.</p> <p>5. Zadanie ciągłe</p> <p>6. Zadanie ciągłe</p> <p>7. Zadanie ciągłe</p> <p>8. Zadanie ciągłe</p> <p>9. 2004 r.</p>	<p>Administracja rządowa i samorządowa, organizacje zrzeszające pracodawców i pracowników, szkoły, służby doradcze, Izba Rolnicza przedsiębiorcy</p>	<p>Budżet powiatowy i budżety gminne, Fundusze pomocowe</p>

6. OPIS DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU REALIZACJĘ STRATEGII ROZWOJU POWIATU

6.1. Zrównoważony rozwój środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich

Efektywne połączenie przestrzeni rolnej i aspektów ochrony środowiska to warunek zapewnienia bezpieczeństwa życia i pracy w przestrzeni wiejskiej.

Mimo, iż Polska nie jest dotknięta skutkami intensywnego rolnictwa w takim stopniu jak niektóre kraje UE, to jednak trzeba stopniowo wprowadzać programy rolno-środowiskowe chcąc korzystać ze środków jakie Unia przeznacza na te cele.

Wspieranie wielofunkcyjności obszarów wiejskich znajduje zrozumienie (i źródła finansowania), jeśli ten proces nie zagraża środowisku naturalnemu.

Obszary wiejskie dzięki swym unikalnym zaletom mogą spełniać oczekiwania dotyczące stylu i jakości życia oraz zdrowia i wypoczynku.

Polityka wobec wsi musi więc promować taki model rozwoju, który podtrzyma unikalny charakter wiejskiego krajobrazu i nie ograniczy możliwości korzystania z tych zasobów przyszłym pokoleniom.

Nie jest łatwo realizować taki rodzaj rozwoju terenów wiejskich, jednak na ogół udaje się wypracować pewnego rodzaju kompromis przy realizacji celów społeczno-ekonomicznych przy minimalnej interwencji w środowisko naturalne.

Jednym z najtrudniejszych problemów związanych z realizacją tak rozumianej polityki wiejskiej jest świadomość mieszkańców wsi i ich poziom wykształcenia. Trzeba zatem podjąć powszechną edukację w tym zakresie, począwszy od dzieci i młodzieży, a skończywszy na starszym pokoleniu. Określenie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców wsi jest punktem wyjściowym we wszelkiego rodzaju inicjatywach i tworzonych strategiach na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Działania zrównoważonego rozwoju środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich zawarte są w Sektorowym Programie Operacyjnym⁵ pn. „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” stanowiącym jeden z dokumentów strategii rozwoju społeczno-gospodarczego w ramach Narodowego Planu Rozwoju.

Obejmuje on min. działania:

- 1) odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego;
- 2) różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodu.

SOP jest źródłem finansowania następujących działań:

- modernizacja przestrzeni publicznej,
- budowa lub modernizacja publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych i kulturalnych,
- modernizacja i wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
- odnowa obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa wiejskiego regionu oraz ich adaptacja na cele kulturalne i społeczne,
- rozbudowa i adaptacja istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych na cele agroturystyczne oraz ich wyposażenie,
- urządzenie miejsc do wypoczynku, zakup wyposażenia i sprzętu turystycznego lub rekreacyjnego dla działalności agroturystycznej a także zwierząt służących do celów terapeutycznych, sportowych i rekreacyjnych,
- modernizacja, budowa lub adaptacja obiektów budowlanych,
- zakup maszyn, urządzeń, narzędzi i wyposażenia,

⁵ SOP

- zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania,
- zakup środków transportu na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej,
- zagospodarowanie terenu na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej.

Ponadto wsparcie przedsięwzięć rolno-środowiskowych zapisane jest w Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004-2006.

Wśród zaplanowanych są:

- 1) Działanie 3. Obszary znajdujące się w mniej korzystnej sytuacji i obszary podlegające ograniczeniom środowiskowym (zapewnienie ciągłości rolniczego użytkowania ziemi, utrzymanie żywotności obszarów wiejskich, zachowanie walorów krajobrazowych, promocja rolnictwa przyjaznego dla środowiska);
- 2) Działanie 4. Program rolnośrodowiskowy (promocja systemów produkcji rolniczej przyjaznej dla środowiska, poprawa stanu świadomości ekologicznej wśród społeczności wiejskiej, ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich);
- 3) Działanie 5. Zalesianie gruntów rolnych (zalesianie gruntów rolnych o małej przydatności dla rolnictwa, powiększanie obszarów zalesionych, wzmocnienie ekologicznych funkcji obszarów wiejskich).

6.2. Rozwój gospodarczy powiatu oraz przedsiębiorczości i aktywizacji miejscowego rynku pracy

Obszar Powiatu kołobrzeskiego posiada obecnie typowy charakter wielofunkcyjny. Jednym głównych problemów takich obszarów jest nadmiar siły roboczej występujący w kilku postaciach:

- bezrobocia (głównie w rodzinach nierolniczych),
- bezrobocia ukrytego (głównie w gospodarstwach chłopskich),
- utrzymywanie się struktury rolnictwa wymagającej dużych nakładów pracy.

Aktualne nadwyżki siły roboczej w powiecie stanowią: bezrobocie (w formie jawnej i ukrytej) oraz efekt demograficzny przyrostów ludności w wieku produkcyjnym. Obok „aktualnych” nadwyżek ujawniają się w trakcie procesów restrukturyzacyjnych tzw. „nadwyżki potencjalne”. Szansą dla powiatu jest więc aktywizacja nadwyżek szczególnie wiejskiej siły roboczej poprzez uruchomienie przedsięwzięć gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy. Wymagają one jednak wsparcia ze strony powiatu i regionu.

Z danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy dotyczących tworzenia systemu prognozowania popytu na pracę wynika, że:

- struktura zawodowa Polski w istotny sposób odbiega od odpowiedniej struktury w krajach UE i krajach o rozwiniętej gospodarce rynkowej. Charakteryzuje ją przewaga zawodów, związanych z tradycyjnymi dziedzinami przemysłu i rolnictwa, a znaczne opóźnienia w rozwoju zawodów o istotnym znaczeniu dla dziedzin, warunkujących funkcjonowanie nowoczesnej gospodarki;
- w tej sytuacji najpilniejszym problemem, którego rozwiązanie warunkuje poprawę sytuacji na rynku pracy jest dokonanie przejścia od ochrony upadających przemysłów, do polityki promowania i popierania przemysłów rozwojowych;
- likwidacja tych opóźnień i unowocześnienie struktury zawodowej zależęć będzie od tempa zapotrzebowania na zawody nowoczesne. Wymaga to zasadniczej reorientacji kierunków i programów kształcenia, tak aby zintensyfikować kształcenie w tych zawodach;
- szczególnego przyspieszenia wymaga kształcenie w zawodach związanych funkcjonalnie z nowoczesną gospodarką rynkową;
- największych spadków popytu na zawody można oczekiwać w części zawodów tradycyjnych,

zwłaszcza związanych z rolnictwem, tradycyjnymi dziedzinami przemysłowymi i transportem kolejowym. Wymaga to odpowiednio wcześniejszego uruchamiania programów zbiorowego przekwalifikowania dotychczas zatrudnionych;

- newralgiczne znaczenie będzie miało przygotowanie kadr dla informatyki we wszystkich działach gospodarki, personelu do obsługi nowoczesnego zautomatyzowanego sprzętu i linii w przemyśle, a w sferze usług społecznych pracowników do opieki nad chorymi w domu oraz opiekunów społecznych.

Zawody o największym, prognozowanym wzroście popytu

- pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne,
- księgowi
- referenci ekonomiczni, finansowi,
- pielęgniarki
- pracownicy obsługi biurowej
- specjaliści do spraw finansowych
- portierzy, woźni i pokrewni
- nauczyciele szkół wyższych
- murarze i pokrewni
- nauczyciele nauczania ponad elementarnego
- pracownicy ochrony osobistej
- kasjerzy i sprzedawcy biletów
- kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych
- kucharze
- magazynierzy i pokrewni
- specjaliści do spraw marketingu i handlu
- technicy budownictwa, urządzeń sanitarnych i pokrewni

Zawody o największym, prognozowanym spadku popytu

- tragarze i pokrewni
- dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni
- operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin i pokrewni
- mechanicy maszyn i urządzeń przemysłowych i pokrewni
- szwaczki, hafciarki i pokrewni
- technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni
- hodowcy zwierząt i pokrewni
- robotnicy leśni
- operatorzy maszyn wykańczalniczych wyrobów włókienniczych i pokrewnie

Działania związane ze strategią winny zmierzać do zaoferowania społeczeństwu powiatu w bliskiej przyszłości miejsc pracy dla osób:

- które utraciły pracę w rolnictwie,
- które na stałe muszą z rolnictwa odejść,
- które utraciły pracę w mieście w wyniku powstałego tam bezrobocia.

Do zakładanych działań aktywizujących częściową restrykcję oraz tworzenie nowych miejsc pracy w powiecie należą:

a) w zakresie rolnictwa:

- odbudowa i rozwój funkcji rolniczej, poprawa efektywności gospodarowania,
- rozwój rolniczych działów specjalnych o wysokim zapotrzebowaniu na siłę roboczą, związanych systemem kontraktacji z przemysłem rolno-spożywczym i spożywczym,
- w niektórych indywidualnych gospodarstwach rolnych - wykorzystanie zasobów własnego gospodarstwa na rzecz innych, pozarolniczych form działalności gospodarczej, zwłaszcza w dziedzinie usług rekreacyjnych (agroturystyka),
- rozwój usług rolniczych.

b) w zakresie przemysłu, budownictwa i usług specjalistycznych:

- rozwój istniejącego potencjału przetwórstwa rolno-spożywczego i rybnego
- utworzenie nowych miejsc pracy w drobnym przemyśle lekkim (nastawionym głównie na zatrudnienie nadwyżek kobiecej siły roboczej), oraz uruchomienie produkcji materiałów budowlanych,
- rozwój rzemiosła,
- rozwój przemysłu drzewnego,
- utworzenie nowych miejsc pracy w budownictwie i usługach na rzecz systemu gospodarki komunalnej i mieszkaniowej,

c) kreowanie miejsc pracy w innych usługach o charakterze specjalistycznym w zakresie:

- obsługi ruchu turystycznego i tras komunikacyjnych,
- usług o charakterze proekologicznym i rehabilitacyjnym,
- usług w dziedzinie handlu hurtowego i dystrybucji niektórych artykułów spożywczych,
- usług czasowo-wypoczynkowych i sanatoryjnych.

d) możliwości wykreowania miejsc pracy w systemie robót publicznych, zwłaszcza w zakresie niektórych elementów infrastruktury technicznej takich jak:

- rekultywacja terenów zdegradowanych ,
- odbudowa zdegradowanych pod względem technicznym systemów melioracyjnych i budowa nowych,
- utworzenie zbiorników małej retencji,
- ochrona brzegu morskiego,
- budowa i modernizacja niektórych elementów sieci drogowej,
- budowa sieci gazowniczej oraz rozbudowa rozdzielczej sieci kanalizacji, oczyszczalni ścieków,
- budowa tras rowerowych,
- inne drobne prace modernizacyjne,
- budownictwo.

Algorytm zalecanych działań systemowych programu aktywizacji rynku pracy i wzrostu przedsiębiorczości w powiecie, przedstawiono niżej.

Wobec bardzo szczupłych zasobów pieniężnych miejscowej ludności, zakłada się: wykorzystanie kapitału skumulowanego przez działające w powiecie podmioty gospodarcze oraz przyływ pozalokalnych prywatnych środków kapitałowych. Ważne będzie wykorzystanie formalno-prawnych możliwości kredytowania preferencyjnego (preferencyjne linie kredytowe) oraz uruchomienie systemowych ulg finansowych (w tym fiskalnych) z tytułu podejmowania i rozszerzania produkcji materialnej i inicjowania nowych miejsc pracy (wykorzystując także w tym zakresie uprawnienia powiatowych władz samorządowych).

Zaleca się także następujące działania:

- **aktywizacja działań Stowarzyszenia Aktywizacji Gospodarczej Gmin Powiatu Kołobrzeskiego.**

Statutową działalnością Stowarzyszenia jest zjednoczenie działań podejmowanych przez gminy, osoby fizyczne oraz inne podmioty na rzecz poprawy warunków bytowych społeczności lokalnych, a w szczególności:

- pobudzenie aktywności społeczno - gospodarczej społeczności lokalnej;
- wspieranie przedsięwzięć gospodarczych i organizacyjnych, ograniczających skutki bezrobocia;
- współpraca z organizacjami i podmiotami gospodarczymi w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy;

- popieranie rozwoju terenów wiejskich;
- inicjowanie kontaktów gospodarczych i społecznych z partnerami krajowymi i zagranicznymi;
- promocja gmin;
- integrowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju infrastruktury intelektualnej i technicznej;
- inspirowanie działań na rzecz rozwoju samorządności, decentralizacji i demokracji;
- przyciąganie inwestorów zewnętrznych: krajowych i zagranicznych.

Bez aktywnego i szerokiego udziału gmin w pracach Stowarzyszenia, jego skuteczność będzie mniejsza;

- **szkolenia z zakresu drobnej przedsiębiorczości.** Bardzo ważna jest wysoka jakość szkoleń. Ponadto niezwykle istotne jest, by z informacją o organizacji szkoleń dotrzeć do wszystkich mieszkańców powiatu. W praktyce jest to realizowane w różny sposób: poprzez gazetę lokalną władze samorządowe, wieszanie ogłoszeń w najbardziej odwiedzanych miejscach, podawaną przez księdza w kościele, wysyłanie informacji pocztą np. do osób z zarejestrowaną działalnością gospodarczą. Osoby uczestniczące w szkoleniu powinny ponosić przynajmniej częściowe jego koszty. W dużej części społeczności powiatu panuje przekonanie, że coś, co jest darowane, nie przedstawia wartości. Ponadto osoby kończące szkolenie powinny otrzymać zaświadczenie o uczestnictwie w nim. Niejednokrotnie przedstawiciele banku przy staraniu się o kredyt pytają o uczestnictwo w szkoleniach;
- **inicjowanie utworzenia centrum przedsiębiorczości,** które powinno skupiać zarówno osoby z pewnym doświadczeniem w prowadzeniu firmy, jak i tych, którzy dopiero rozpoczynają działalność gospodarczą. Zasadniczym celem takiego centrum byłaby integracja lokalnych przedsiębiorców, wymiana informacji i dalsze szkolenie. W praktyce spotkania powinny odbywać się raz w miesiącu. Na spotkania zapraszany byłby specjalista przedstawiający temat zgłoszonych wcześniej przez członków wynikający z aktualnych potrzeb. Często są to przepisy podatkowe, leasing, zasady udzielania kredytów ulegające częstym modyfikacjom. Spotkania ze specjalistami dają również możliwość przedsiębiorcom do konsultacji indywidualnych problemów firmy bez dodatkowych kosztów i straty czasu związanej z wyjazdem do dużego ośrodka miejskiego. Współdziałanie przedsiębiorców w centrum przedsiębiorczości jest również płaszczyzną do tworzenia wśród członków nowych firm o większym potencjale ekonomicznym i większych obrotach finansowych. Wspólne spotkania przedsiębiorców stwarzają okazję do luźnej wymiany informacji, np. w zakresie nieuczciwych kontrahentów, dostępności kredytów w niektórych bankach, czy doświadczeniach w zarządzaniu własną firmą;
- **utworzenie punktu informacyjnego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.** Pracownik realizujący to zadanie powinien zostać gruntownie przeszkolony we wszystkich sprawach związanych z przedsiębiorczością. Powinien ponadto posiadać dużą wiedzę o liniach kredytowych, gdyż na ogół tylko takie są przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców w chwili obecnej. Wiąże się z tym znajomość i współpraca z organizacjami pomocowymi, oferującymi takie kredyty, jak również oferującym pomoc w zakresie doradztwa specjalistycznego dla małych firm. Pracownik ten powinien posiadać również umiejętność wstępnej weryfikacji pomysłu w odniesieniu do osób rozpoczynających działalność. Chodzi tu głównie o wykonanie wspólnie ze zgłaszającymi projekt, uproszczonego biznes planu celem wychwycenia słabych stron dotyczących przyszłego przedsięwzięcia. Efektem tego działania jest częściowa rezygnacja z realizacji pomysłu lub częściowa jego modyfikacja;
- **utworzenie i wspieranie Powiatowego Funduszu Gwarancyjnego na rozwój drobnej przedsiębiorczości** - problem gwarancji kredytowych jest obecnie poważnym utrudnieniem w uzyskaniu kredytów. Banki często nie chcą przyjmować zabezpieczenia w innej formie jak poręczenie innego banku lub poręczenie gminy, powiatu. Samorząd znając w dużym stopniu mieszkańców powiatu zmniejsza w pewnym stopniu ryzyko niespłacenia kredytu, udzielając

gwarancji osobom najbardziej wiarygodnym i sprawdzonym w samodzielnym działaniu, szczególnie gdy planowana działalność oparta jest na pozyskiwaniu surowca do produkcji na terenie powiatu, np. przetwórstwo rolno-spożywcze, przetwórstwo mięsne i zbożowe. W wielu miejscach na terenie kraju funkcjonują linie kredytów preferencyjnych dla bezrobotnych. Dają one możliwość uzyskania taniego kredytu w niewielkiej kwocie najczęściej na zakup jakiejś maszyny lub urządzenia pod kątem stworzenia dodatkowego miejsca pracy. Programy mikropożyczek dla biedniejszych grup ludności to rozwiązanie z powodzeniem realizowane nie tylko w krajach słabo rozwiniętych, ale również w najbogatszych krajach świata, takich jak USA i Francja. Programy te umożliwiają biedniejszym grupom ludności realizację własnych pomysłów na działalność gospodarczą i stworzenie w ten sposób źródeł dodatkowego dochodu, a tym samym wyjście pułapki bezrobocia. Podstawowym celem programu nie jest stworzenie miejsc pracy, a pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu kołobrzeskiego. Dla małych firm mikropożyczka na mikroinwestycje może przyczynić się do bardziej efektywnego wykorzystania posiadanego kapitału. Program przygotowany jest z myślą o:

- bezrobotnych;
 - absolwentach szkół;
 - rolnikach poszukujących dodatkowych źródeł dochodu;
 - innych zainteresowanych osobach;
- **utworzenie inkubatora przedsiębiorczości i parku technologicznego** - interesującym, ale rzadko jeszcze spotykanym sposobem pomocy startującym dopiero przedsiębiorcom jest utworzenie w powiecie inkubatora przedsiębiorczości. Na terenie powiatu znajdują się budynki nie wykorzystane i trudno znaleźć na nie nabywcę. O ile istnieje możliwość przejęcia ich przez powiat, mogą być przeznaczone do utworzenia w nich inkubatora. Konieczne jest wtedy ich adaptowanie pod kątem produkcji i obsługi technicznej dla przyszłych firm tam zlokalizowanych. Generalnym założeniem inkubatora jest stworzenie warunków dla powstania i rozwoju małego przedsiębiorstwa do momentu uzyskania przez nie samodzielności i wejścia w fazę rozwoju. Elementami, które stanowią o charakterze inkubatora są:
 - preferencyjne formy dzierżawy obiektów na działalność gospodarczą,
 - dostęp do urządzeń poligraficznych i telekomunikacyjnych,
 - korzystanie z powiatowego funduszu gwarancyjnego w przypadku starania się o kredyt,
 - bezpłatne lub po cenach preferencyjnych konsultacje ekonomiczne, finansowo-księgowe, prawne oraz techniczne.

Firmy umiejscowione w inkubatorze czują się bezpieczniejsze w pierwszym na ogół najtrudniejszym okresie działania, ponoszą mniejsze koszty funkcjonowania w szybszym tempie powiększają doświadczenie, szybciej wchodzą w sieć dystrybucji i przepływu informacji.

Warunkiem dobrego funkcjonowania inkubatora są:

- selekcja osób nie sprawdzających się w inkubatorze,
- częste szkolenia uczestników inkubatora,
- właściwy i elastyczny system finansowy dla inkubatora,
- kształtowanie właściwych stosunków pomiędzy firmami współpracującymi,
- stałe pogłębianie wiedzy przez osobę kierującą inkubatorem,
- promocja najlepszych firm;

Ponadto rozwojowi gospodarczemu sprzyjać będą:

- **Klub promocji przedsiębiorczości**

Zadaniem klubu powinna być integracja członków klubu, liderów i lokalnych przedsiębiorców, wymiana doświadczeń i szkolenia dla osób planujących podjęcie działalności gospodarczej, zrzeszonych w klubie oraz:

- **nawiązywanie kontaktów z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie praktyk zagranicznych dla lokalnych przedsiębiorców.** W tym zakresie nie ma zbyt wiele możliwości, głównie z powodu wysokich na ogół kosztów przejazdu, pobytu w krajach wysoko rozwiniętych. Wyjazdy takie dają spojrzenie od strony praktycznej na to, co czyta się w prasie i ogląda w telewizji, stąd są one korzystne zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla osób zajmujących się rozwojem przedsiębiorczości w powiecie,
- **podejmowanie współpracy ze szkołami średnimi w zakresie dostosowania programów nauczania do obecnych warunków gospodarczych.** Program w szkołach ponadpodstawowych nie jest dostosowany do obecnych realiów naszej gospodarki. Efektem tego jest brak przygotowania młodzieży kończącej szkoły i powracającej na wieś do prowadzenia działalności gospodarczej. W efekcie powiększa ona najczęściej szeregi bezrobotnych. Rezultatem współpracy może być wprowadzenie do programów nauczania takich przedmiotów, jak: rachunkowość handlowa, ekonomika i organizacja pracy, elementy prawa, komputer w firmie, reklama, marketing, technika biurowa, korespondencja handlowa oraz etyka i kultura.
- Organizowanie robót publicznych na zadaniach inwestycyjnych tworzących warunki do powstawania nowych miejsc pracy
- Utworzenie i kontynuowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kołobrzegu programów specjalnych celem zwiększenia mobilności zatrudnieniowej typu:

- 1) **„Lider wiejski”**

Celem programu winna być aktywizacja zawodowa na obszarach wiejskich poprzez:

- zwiększenie skuteczności i efektywności przeciwdziałania bezrobociu na terenach objętych bezrobociem strukturalnym,
- kształtowanie pozytywnych postaw wśród mieszkańców wsi,
- zaktywizowanie i wyzwolenie motywacji do działań prozatrudnieniowych,
- inicjowanie, programowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych dążących do poprawy warunków wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Kandydaci na lidera etatowego dobrze znają sytuację środowiska wiejskiego, problemy mieszkańców, posiadają nieformalny autorytet, umiejętność nawiązywania kontaktów.

- 2) **„Przedsiębiorstwo”**

Przeznaczony dla bezrobotnych starających się o pożyczkę z PUP w Kołobrzegu. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw to mniejsze bezrobocie. Wspieranie tych przedsiębiorstw jest ekonomicznie bardziej skuteczne, a społecznie bardziej korzystne niż socjalne finansowanie bezrobocia czyli głównie wypłacanie zasiłków bezrobotnym. Taki kierunek działań jest słuszny z uwagi na istotną rolę małych i średnich przedsiębiorstw w stymulowaniu rozwoju ekonomicznego i w generowaniu nowych miejsc pracy.

Program przeznaczony jest dla osób bezrobotnych, które złożyły wnioski o pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Realizatorami mogą być: PUP w Kołobrzegu, Samorząd Lokalny, itp.

Powiatowe Urzędy Pracy są współrealizatorami wdrażania Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW) finansowanych częściowo ze środków pożyczki Banku Światowego. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej *zarządza* dwoma komponentami tego programu:

- „Mikrokredyt” – przewidujący udzielanie w wybranych województwach mikropożyczek mieszkańcom obszarów wiejskich.
- Program Przekwalifikowań (*Redeployment Fund*) mającym na celu aktywizację zawodową mieszkańców wsi. Program ten przewiduje finansowanie instrumentów; których zasadniczym przeznaczeniem ma być aktywizacja ludności wiejskiej i umożliwienie znalezienia przez nich zatrudnienia:
 - *usługi poradnictwa zawodowego*; poradnictwo zawodowe, informacja o rynku pracy, giełdy i kluby pracy.
 - *usługi w zakresie przekwalifikowania siły roboczej*; przekwalifikowania zawodowe, szkolenia z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej.
 - *wsparcie dla okresowego zatrudnienia przez gminę*; (max. 20 % środków przewidzianych na wszystkie instrumenty), zatrudnienie przy pracach na rzecz rekultywacji środowiska, wsparcie dla zatrudnienia w instytucjach społecznych (domy dziecka, szkoły, domy opieki).
 - *wsparcie dla ośrodków obsługi małych przedsiębiorstw*; świadczenie usług księgowych, finansowych, prawnych, marketingowych, usługi consultingowe.
 - *inkubatory przedsiębiorczości*; pomieszczenie, możliwości korzystania ze wspólnego sprzętu.
 - *lokalne inicjatywy planowania rozwoju gospodarczego*; granty na finansowanie prac studialnych na temat perspektyw rozwoju gospodarczego regionu, opracowanie materiałów promocyjnych na temat lokalnego potencjału gospodarczego.

- **Usprawnienie strefy mieszkalnictwa, budownictwa i rozwój funkcji nierolniczych**

W ramach długoplanowych działań proponuje się utrzymanie form budownictwa wspierającego potrzeby ludności najuboższej ekonomicznie (mieszkania komunalne):

- podjęcie działań utrzymujących techniczny stan posiadania (remonty i modernizacja istniejących zasobów), zasilanie terenów mieszkaniowych w infrastrukturę techniczną,
- tworzenie rezerw terenów uzbrojonych z uporządkowanym statusem prawnym, wspieranie działań niezależnych tj. promowanie wszystkich form budownictwa spółdzielczego i indywidualnego zrealizowanego ze środków własnych i kredytów mieszkaniowych.

Proponuje się wyznaczyć:

- obszary osadnicze przewidziane do sprzedaży na działki dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego,
- obszary na funkcje rekreacyjne
- obszary pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne + zabudowę szeregową (Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Spółdzielnia Mieszkaniowa).

- **Rekomendowane branże działalności produkcyjnych (pozarolnicze).** Są to branże, które mają obiektywne szansę rozwoju i mogą być rekomendowane przyszłym inwestorom lub też stanowić podstawę zamierzeń rozwojowych firm już działających. Do realizacji tego

celu posłużono się dwoma pojęciami: ryzyka inwestycyjnego oraz konkurencyjności danej branży

- W przemyśle rolno - spożywczym:
 - produkcja herbatników, sucharów, chleba, alkoholu etylowego, przetworów mięsnych itp.,
 - przetwórstwo owoców i warzyw,
 - przetwórstwo i konserwowanie ryb,
 - produkcja makaronów i wyrobów garmażeryjnych, produkcja wód i gazowanych napojów bezalkoholowych,
 - wytwarzanie produktów przemiału zbóż.
- W przemyśle wyrobów z surowców niemetalicznych:
 - produkcja płytek ceramicznych,
 - produkcja innych wyrobów z cementu itp.
- W innych rodzajach działalności przemysłowej:
 - produkcja toreb i innych wyrobów ze skóry lub materiałów skóropodobnych,
 - produkcja gier i zabawek,
 - produkcja sprzętu do sterowania procesami produkcyjnymi lub części zamiennych do samochodów,
 - produkcji konstrukcji metalowych i ich części,
 - produkcja drewnianych elementów konstrukcyjnych, wyrobów stolarki budowlanej, wyposażenia ogrodowego itp.,
 - produkcja opakowań drewnianych,
 - produkcja odzieży, w tym również roboczej i ochronnej (najwyższe ryzyko inwestycyjne),
 - poligrafia i działalność usługowa związana z poligrafią,
 - produkcja artykułów sportowych,
 - rozbudowa rybołówstwa w oparciu o port rybacki w Kołobrzegu.

6.3. Rozwój infrastruktury technicznej

6.3.1. Założenia ogólne

Na podstawie analizy istniejącego stanu można stwierdzić, że wyposażenie powiatu kołobrzeskiego w infrastrukturę techniczną jest średnie. W niektórych gminach stan wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej jest niski, zwłaszcza w gminach wiejskich.

Powiat kołobrzeski jest regionem wyróżniającym się walorami przyrodniczymi i korzystnym położeniem w układzie przestrzennym. W rejonach o przeciętnym poziomie wyposażenia w infrastrukturę techniczną dynamika wzrostu gospodarczego jest słaba. Wysoki poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną warunkuje rozwój gospodarczy powiatu. Szczegółowe potrzeby inwestycyjne w zakresie infrastruktury technicznej określone zostały lub zostaną w strategiach rozwoju gmin i w programach branżowych (studiach wykonalności).

W infrastrukturze komunikacyjnej podstawowe znaczenie ma transport drogowy, duże znaczenie mają także transport kolejowy.

W przypadku zaopatrzenia w wodę wymagana jest budowa nowych ujęć wody i sieci wodociągowych oraz modernizacja wielu istniejących.

Podobnie przedstawia się sytuacja w zakresie gospodarki ściekowej. Wymagana jest budowa nowych oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnych z równoczesną rozbudową i modernizacją istniejących oczyszczalni.

W zakresie gospodarki odpadami należy wprowadzać systemy selektywnej zbiórki odpadów. Dążąc do zrównoważonego eko-rozwoju powiatu kołobrzeskiego a zwłaszcza obszarów

wiejskich, należy zdecydowanie ograniczyć zanieczyszczanie atmosfery, głównie poprzez gazyfikację i stosowanie odnawialnych źródeł energii.

Biorąc pod uwagę aktualny poziom wyposażenia powiatu w infrastrukturę techniczną i uwzględniając potrzeby w tym zakresie, zakłada się realizację następujących strategicznych zadań:

- poprawa infrastruktury transportowej, m. in. poprzez rozbudowę i modernizację dróg lokalnych;
- budowa i rozbudowa chodników dla pieszych na terenach wiejskich, zwłaszcza w miejscowościach sołeckich;
- budowa i rozbudowa parkingów w miastach oraz na terenach atrakcyjnych pod względem turystycznym;
- wytyczanie i budowa ścieżek rowerowych;
- budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wodociągowych i stacji uzdatniania wody;
- budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących systemów oczyszczania ścieków;
- budowa kanalizacji deszczowej w miastach;
- organizacja systemów selektywnego zbioru odpadów komunalnych w poszczególnych gminach;
- likwidacja istniejących na terenie powiatu mogilników;
- unowocześnianie sieci i urządzeń elektroenergetycznych, m. in. poprzez wymian zdekapitalizowanych urządzeń oraz realizowanie inwestycji poprawiających pewność zasilania energetycznego;
- rozbudowa i modernizacja systemów oświetlenia drogowego z energochłonnych na nowoczesne mniej energochłonne;
- budowa i rozbudowa sieci gazowej umożliwiającej gazyfikację tych miejscowości, w których jest to uzasadnione względami technicznymi i ekonomicznymi;
- modernizacja istniejących, uciążliwych dla środowiska przyrodniczego, źródeł ciepła na nowoczesne, wykorzystujące przyjazne dla środowiska nośniki energii;
- wdrażanie technologii umożliwiających korzystnie z alternatywnych do paliw kopalnych, odnawialnych źródeł energii;
- wykonywanie termomodernizacji, głównie budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej;
- uzbrajanie w infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe;
- uzbrajanie w infrastrukturę techniczną terenów pod zabudowę rekreacyjną - turystyczną;
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań związanych z infrastrukturą techniczną;
- prawidłowy nadzór nad pozyskiwaniem kopaliny;
- prawidłowy nadzór na stanem szczegółowych urządzeń melioracyjnych i wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu.

6.3.2. Infrastruktura transportowa

Dla wzrostu gospodarczego powiatu, istotna jest dostępność komunikacyjna we wszystkich aspektach: drogowym, kolejowym, morskim i powietrznym, w tym budowa terminalu żeglugi morskiej w porcie Kołobrzeg. Zewnętrzny system transportowy miasta Kołobrzeg wymaga istotnej poprawy w celu dostosowania go do potrzeb i standardów Unii Europejskiej, oraz lepszego dostępu do portu od strony lądu. Ważne jest również utrwalenie funkcji portowej Kołobrzegu, umożliwiającej polepszenie dostępności komunikacyjnej od strony morza. Działania te powinny stworzyć warunki dla rozwoju gospodarki morskiej poprzez komplementarne wykorzystanie wszystkich funkcji portu morskiego.

Założony kierunek rozwoju miasta wymaga zastosowania rozwiązań drogowych umożliwiających działanie portu bez utrudnień w funkcjonowaniu obszarów przyległych: strefy mieszkalnictwa i strefy uzdrowiskowo–lecniczej.

Planowanie przebudowy ulic o charakterze dróg powiatowych oparte jest o szczegółową analizę natężenia ruchu, ich aktualny stan, a także ze względu na znaczenie układu komunikacyjno-transportowego dla rozwoju gospodarczego miasta.

Podobną zasadę stosuje się w przypadku dróg zamiejskich. W tym przypadku istotne znaczenie ma alternatywny dla dróg krajowych i wojewódzkich przebieg głównych i niektórych zbiorczych dróg powiatowych. Nie bez znaczenia są również siedziby gmin Powiatu Kołobrzeskiego i gromadzący się w ich pobliżu potencjał gospodarczy istotny ze względów społeczno-gospodarczych dla danej gminy.

W latach 2004-2015 przewidziane są działania związane z przebudową i modernizacją:

- ulic miasta Kołobrzeg przebiegających w ciągu dróg powiatowych: 0297Z, 0304Z, 0309Z, 0298Z, 0303Z, 0302Z, 0152Z, 0310Z, oraz przebudowa mostu na rzece Parsęcie (ul. Łopuskiego);
- dróg powiatowych: 0275Z, 0287Z, 0310Z, 0259Z, 0267Z, 0268Z, 0266Z, 0257Z, 0133Z, 0250Z, oraz przebudowa mostu na rzece Parsęcie w m. Kłopotowo i przebudowa mostu w Dźwirzynie.

6.3.3. Gospodarka odpadami komunalnymi

We wszystkich gminach należy doprowadzić do jak najpełniejszej segregacji odpadów, przez udostępnienie mieszkańcom możliwości rozdzielenia odpadów na: tworzywa sztuczne, papier, szkło kolorowe, szkło białe oraz inne odpady. Na terenie dwóch gmin: miast Kołobrzeg oraz Ustronie Morskie selekcja odpadów jest prowadzona w zakresie zbiórki tworzyw szkła oraz makulatury. Pozostałe gminy prowadzą selekcję w zakresie zbiórki tworzyw i szkła.

Istotnym dla powiatu kołobrzeskiego problemem jest składowanie odpadów. W chwili obecnej na terenie powiatu funkcjonują dwa składowiska: w Janiskach i w Kukince. (składowisko w Lisiej Górze zakończyło działalności 31.08.2003r.) Składowisko w Janiskach od 10 lat przyjmuje odpady w postaci tzw. balastu pozostałego po przejściu odpadów komunalnych przez miejską kompostownię w Grzybowie. Składowisko to w układzie współpracy z kompostownią obsługuje miasto Kołobrzeg oraz gminy: Kołobrzeg, Gościno i Siemyśl, jak również niektóre miejscowości z gminy Dygowo.

Składowisko w Kukince obsługuje tylko gminę Ustronie Morskie. Jest to składowisko w części tylko wypełnione, w przygotowaniu jest kwatery o pojemności 67 500 m³ z izolacją dna oraz linia segregowania i przerobu odpadów organicznych.

Poza tym w Leszczynie – Kalina w gminie Rymań, firma SITA – Polska przygotowuje jako przedsięwzięcie komercyjne - Zakład Utylizacji i Recyklingu Odpadów Komunalnych.

Szczegółowe rozwiązania zagospodarowania poszczególnych strumieni odpadów są ujęte w „Powiatowym planie gospodarki odpadami” oraz gminnych programach gospodarki odpadami.

6.3.4. Gospodarka wodno – ściekowa

W zakresie gospodarki wodno – ściekowej sytuacja jest zróżnicowana: woda jest dostarczana mieszkańcom wszystkich miejscowości – jedynie domostwa odosobnione oraz położone na koloniach dostawę wody mają realizowaną indywidualnie z ujęć lokalnych.

W gminach: Siemyśl, Rymań, Gościno i Dygowo przebudowy i usprawnień wymaga zarówno część sieci wodociągowych jak i stacji uzdatniania.

Gminy powyższy zakres mają ujęte w swych planach perspektywicznych zawartych w strategiach rozwoju, studiach uwarunkowań i kierunków rozwoju oraz w branżowych studiach wykonalności.

W porównaniu z zaopatrzeniem w wodę, odbiór i oczyszczanie ścieków wymagają zdecydowanego przystąpienia do działania. Budowa kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczanie ścieków są priorytetem potrzeb infrastrukturalnych w gminach: Siemyśl, Rymań oraz Gościno.

W gminie Dygowo konieczne jest wybudowanie kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Czernin, Stramniczka, Stojkowo, Dębogard, Świelubie, a następnie w pozostałych miejscowościach gminy.

W gminie Ustronie Morskie należy podłączyć do sieci kanalizacji przesyłającej ścieki do oczyszczalni w Grzybowie rejon Bagicza.

Gmina Kołobrzeg uzupełni zakres skanalizowania terenu po wybudowaniu sieci sanitarnej dla zespołów wsi: Kracino, Głowaczewo, Nowogródek, Drzonowo, Sarbia.

Dla miasta Kołobrzeg priorytetem w zakresie infrastruktury technicznej jest rozbudowa oczyszczalni miejskiej w Grzybowie oraz renowacja metoda bezwykopową sieci kanalizacji sanitarnej w centrum miasta.

6.3.5. Elektroenergetyka

W związku z zakładanym rozwojem infrastruktury w ogóle oraz wielofunkcyjnym charakterem wsi, zapotrzebowanie na energię będzie wzrastało. Bardzo ważnym ogniwem infrastruktury technicznej jest wyposażenie w urządzenie elektryczne i ich stan techniczny. Część sieci elektroenergetycznej, stacji transformatorowych i innych urządzeń, wymaga modernizacji i rozbudowy. Modernizacji wymaga również system oświetlenia ulicznego.

Wzrost produkcji energii elektrycznej odbywać się będzie poprzez wykorzystanie alternatywnych do tradycyjnych paliw kopalnych, źródeł energii. Do produkcji energii elektrycznej w powiecie Kołobrzeg mogą być wykorzystane, między innymi, takie źródła energii odnawialnej jak:

- energia wiatru (turbiny wiatrowe);
- energia wody (turbiny wodne);
- energia biomasy (bloki grzewczo-elektryczne);
- energia geotermalna.

6.3.6. Odnawialne źródła energii

Do roku 2015 produkcja energii, w stosunku do jej obecnego zużycia w powiecie, z odnawialnych źródeł powinna wynosić 10 - 12%. W związku ze stale rosnącymi cenami paliw kopalnianych (węgiel, ropa, gaz) stosowanie obecnie odnawialnych źródeł energii ma uzasadnienie nie tylko ekologiczne, ale również ekonomiczne.

Postęp naukowo-techniczny spowodował, że stosowane technologie służące do produkcji energii ze źródeł odnawialnych są coraz bardziej efektywne i konkurują, pod względem ekonomicznym z systemami tradycyjnymi.

W gospodarce energetycznej gmin mogą być wykorzystywane, między innymi, takie źródła energii odnawialnej jak:

- energia wiatru;
- energia wody;
- energia biomasy;
- energia otoczenia, wykorzystywana przez tzw. pompy ciepła.

ENERGETYKA WIATROWA

Wprowadzone ostatnio regulacje prawne spowodowały znaczne zainteresowanie potencjalnych inwestorów budową i eksploatacją elektrowni wiatrowych. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych, w tym wykorzystanie siły wiatru, jest działaniem zgodnym z polityką ekologiczną i energetyczną państwa, jak również przyjętymi w tej dziedzinie umowami międzynarodowymi. Energetyka wiatrowa to nie tylko ekologiczne, wynikające z wykorzystania powszechnego,

odnawialnego surowca do przyjaznej środowisku i człowiekowi energii elektrycznej, w sposób nie powodujący powstania szkodliwych i uciążliwych produktów ubocznych ale także szeroki wachlarz korzyści ekonomicznych (podatki, aktywizacja lokalnych przedsiębiorstw, nowe miejsca pracy) i społecznych (czyste środowisko naturalne, korzyści marketingowe szczególnie ważne dla gmin atrakcyjnych turystycznie). Władze gmin, zwłaszcza położonych w północno -zachodniej Polsce, gdzie warunki meteorologiczne szczególnie odpowiadają wymogom energetyki wiatrowej, powinny liczyć się z pojawiającymi się bądź to wnioskami o wydanie pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowej na terenie gminy, lub wskazanie akceptowanej przez gminę lokalizację takiej inwestycji.

Prezentowane poniżej założenia mają za zadanie wskazanie metod i uwarunkowań, które władze powinny wziąć pod uwagę przy wyznaczaniu obszarów na terenie gminy przeznaczonych pod budowę elektrowni wiatrowych (lub grup elektrowni, określanych mianem „farma wiatrowa”).

Siłownie wiatrowe, tak jak większość innych technologii energetyki odnawialnej, w polskich przepisach prawnych i procedurach administracyjnych nie mają ściśle określonych zapisów regulujących zagadnienia ich budowy i eksploatacji. Tym niemniej są traktowane jako specyficzne budowle i w tym sensie podlegają przepisom prawa budowlanego. Prawo to określa m.in. ogólne procedury uzyskania zezwolenia na budowę i eksploatację obiektu budowlanego oraz wymogi, jakim powinien odpowiadać projekt architektoniczno-budowlany.

Przepisy Prawa Budowlanego w zakresie dotyczącym lokalizacji obiektów energetycznych elektrowni wiatrowych oraz warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, uzupełnione są zapisami zawartymi w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. W praktyce okazuje się, że w pewnych okolicznościach lokalizacja dużych elektrowni wiatrowych i farm wiatrowych wymagać może uzgodnień z Ministerstwem Środowiska, Inspekcją Ochrony Środowiska, a także Ministerstwem transportu, Głównym Inspektorem Lotnictwa Cywilnego, Wojewodą, Dyрекcją Okręgową Dróg Publicznych i innymi instytucjami.

Brak doświadczenia w realizacji tego typu projektów w Polsce powoduje, że albo wymogi formalno prawne wręcz uniemożliwią prowadzenie inwestycji przez niewielkiego osamotnionego inwestora, albo też w efekcie przeoczeń, siłownie wiatrowe budowane są w takich miejscach i w taki sposób, że wywołują niepotrzebne kolizje. Braki w polskim systemie prawnym i brak dostatecznej świadomości społecznej o walorach i uwarunkowaniach rozwoju energetyki odnawialnej, skłoniły Ministerstwo Środowiska do zajęcia się tym problemem w kontekście doświadczeń innych krajów. Informacja niniejsza oparta jest na doświadczeniach Danii, jednego z krajów najbardziej zaawansowanych w system rozwoju energetyki odnawialnej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że przeciętny okres życia elektrowni wiatrowej to 20 lat, stąd pod zabudowę nie nadają się tereny planowane pod przyszłą industrializację i rozwój mieszkalnictwa. Wyłączone powinny być również obszary leśne i wszelkiego rodzaju strefy ochrony przyrody. Nie ma natomiast przeciwwskazań dotyczących budowy farmy wiatrowej na obszarach rolnych. Obecność turbin wiatrowych na tych terenach umożliwia ich dalsze wykorzystanie pod uprawę lub pastwiska. Pojedyncza elektrownia zajmuje teren kilkunastu metrów kwadratowych, obsługa ogranicza się do dwóch przeglądów w ciągu roku. Ściśle należy natomiast przestrzegać zasady zakazującej wznoszenia elektrowni wiatrowych w bliskim sąsiedztwie siedzib ludzkich. Minimalna odległość elektrowni wiatrowych od najbliższych zabudowań winna wynosić 200 metrów. Naruszenie tej zasady może być źródłem niezadowolenia tej części społeczeństwa, dla której uciążliwe jest zbyt bliskie sąsiedztwo urządzeń, ich stała obecność w krajobrazie i powodowany nią efekt cienia. Odstępstwem od tej zasady może być jedynie budowa elektrowni wiatrowej na własnym terenie przez osobę na nim zamieszkującą. W tym przypadku, turbina może być postawiona na działce znajdującej się bądź to na terenie mieszkalnym, bądź na min. 200 m strefy dzielącej turbinę od strefy zabudowań mieszkalnych.

Budowa elektrowni i farm wiatrowych na terenie gmin obok wyżej wymienionych korzyści stanowić będzie z czasem o powstaniu dodatkowych strumieni zasilania budżetu gminy.

Obszar powiatu kołobrzeskiego znajduje się w tzw. II-giej strefie wietrznej, gdzie siła wiatru może być wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej.

W planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Kołobrzeg są wyznaczone obszary na lokalizację elektrowni wiatrowych, na najwyższych wzniesieniach wzdłuż krawędzi wysoczyzny w obrębach ewidencyjnych Karcino, Sarbia, Budzistowo, Niekanin, Obroty, Kądzielno. A w obrębach Karcino, Budzistowo, Niekanin, Obroty zostały wydane pozwolenia na budowę.

ENERGETYKA WODNA

W Polsce elektrownie wodne produkują jedynie ok. 3% energii elektrycznej. Pomimo, że w naszym kraju istnieją niewielkie zasoby wody, które można wykorzystać do produkcji energii, to budując na nich elektrownie korzystnie wpływa się na całość gospodarki wodnej (zapobieganie powodziom, nawadnianie gruntów, rekreacja przy powstających zbiornikach wodnych).

W zależności od spadku, warunkach polskich rozróżnia się elektrownie niskiego spadku ($H < 15$ m), średniego spadku ($15 < H < 50$) i wysokiego spadku ($H > 50$ m). Płynące przez teren powiatu cieki wodne tworzą potencjalne warunki do budowy na nich elektrowni niskiego spadku. Energia wody należy do niekonwencjonalnych źródeł energii, które rozumie się jako odnawialne siły przyrody.

Energia wód płynących na obszarze powiatu może być wykorzystywana do wytwarzania energii elektrycznej w małych elektrowniach wodnych. Potencjał energetyczny tych wód jest mały. Energia elektryczna produkowana w małych elektrowniach wodnych może być wykorzystywana do napędu wielu urządzeń lokalnych (przepompowni, oczyszczalni ścieków i innych urządzeń).

ENERGIA BIOMASY

Biomasa to substancja organiczna, głównie pochodzenia roślinnego. Do biomasy zalicza się również odpady z produkcji zwierzęcej. Przemysłu rolno-spożywczego i z gospodarki komunalnej. Biomasa może służyć jako niskokaloryczne paliwo w procesie spalania lub może być przetwarzana w procesie biologicznym bądź termicznym na paliwo gazowe.

Biomasa może być ważnym źródłem energii pierwotnej w rejonach rolniczych zwłaszcza tam, gdzie przeważa produkcja roślinna. Warunki przyrodnicze powiatu są wyjątkowo sprzyjające do produkcji biomasy (duża powierzchnia użytków rolnych, znaczna suma opadów atmosferycznych - średnia roczna powyżej 700 mm, długi okres wegetacji roślin - 250-210 dni, nadwyżki siły roboczej).

Ważną zaletą biomasy jako paliwo jest to, że przy jej spalaniu nie są emitowane do atmosfery takie duże ilości siarki (SO_2) i związków azotu (NO_x) jak ma to miejsce przy spalaniu węgla kamiennego czy ciężkiego oleju opałowego, a emitowany dwutlenek węgla jest pochłaniany w procesie fotosyntezy (pochłanianie CO_2 przez rośliny). Spośród odnawialnych źródeł energii duże znaczenie ma biomasa. Stanowią ją między innymi, drewno odpadowe pochodzące z lasów, drewno ze specjalnych plantacji energetycznych (np. wierzba energetyczna), słoma z podstawowych zbóż, słoma rzepakowa czy trzcina.

Modernizując systemy ciepłne na terenie miasta i gmin powiatu kołobrzeskiego można wykorzystać jako paliwo biomasę, zwłaszcza słomę.

Spalanie drewna odpadowego i słomy jest opłacalne w porównaniu z innymi nośnikami energii pierwotnej, ponieważ wykorzystuje się paliwo pochodzące albo z własnej produkcji albo jako materiał odpadowy (słoma, drewno odpadowe, trociny, inne). Energia oparta na produktach pochodzących z produkcji rolniczej przede wszystkim na słomie, etanolu i olejów roślinnych, jest szansą na zintensyfikowanie w regionie produkcji rolniczej.

Biopaliwa (biomasa, etanol, oleje roślinne) mogą być również wykorzystywane do napędu bloków grzewczo-elektrycznych tzw. mikroelektrociepłowni, w których oprócz energii elektrycznej produkowana jest energia ciepła.

Rozwój odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza w wyniku wykorzystywania biomasy, stwarza szansę szczególnie dla lokalnych społeczności na zwiększenie niezależności elektrycznej rozwoju regionalnego, powstawanie nowych miejsc pracy, a także na proekologiczną modernizację systemów energetycznych.

Znacznego wsparcia finansowego na realizację projektów związanych z odnawialnymi źródłami energii udziela Fundacja EKO-FUNDUSZ. Ograniczenie emisji SO₂ i NO_x, zmiany klimatu ziemi (CO₂, metan, freony) jest jednym z najważniejszych zadań EKO-FUNDUSZU. W tej dziedzinie Fundacja ogłasza corocznie dwa ogólnopolskie konkursy dotyczące oszczędności energii w systemach grzewczych i ograniczenia emisji SO₂ i NO_x w uzdrowiskach i parkach narodowych.

Energetyce opartej na biomase winno poświęcić się w najbliższych trzech latach maksimum uwagi, gdyż to zagadnienie może aktywizować zawodowo społeczność wiejską zwłaszcza w rejonach o wysokim strukturalnym bezrobociu. Ponadto rozwój upraw energetycznych spowoduje dopływ środków finansowych do środowisk w chwili obecnej najbiedniejszych.

KOJARZENIE ŹRÓDEŁ ENERGII ODNAWIALNEJ

Obniżenie kosztów pozyskania energii ze źródeł odnawialnych można uzyskać przez coraz częściej stosowane łączenie różnych źródeł w jeden kompleks energetyczno-produkcyjny. W układzie takim wykorzystywane są zarówno różne strumienie energii (ciepło, energia elektryczna) jak i odpady stanowiące użyteczny materiał nadający się do zagospodarowania (odpady komunalne, drewno odpadowe, trociny itp.)

Potrzeby energetyczne różnych odbiorców, np. oczyszczalni ścieków, zaspokajane mogą być w części lub całości z siłowni wiatrowych, pomp ciepła, baterii słonecznych czy biogazu.

Zaletami takiego rozwiązania są między innymi:

- samowystarczalność energetyczna;
- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska;
- zwiększenie zatrudnienia;

W warunkach przyrodniczych powiatu Kołobrzeskiego (w rejonach wiejskich) można wykorzystać uprawy rolne do pozyskania nośników energii (biomasa, etanol i oleje roślinne, zwłaszcza olej rzepakowy). Ogromna masa odpadów organicznych powstających w rolnictwie jest ciągle energetycznie nie wykorzystywana, np. do produkcji biogazu. Uprawa roślin oleistych, a zwłaszcza rzepaku może być źródłem ekologicznego paliwa do opalania kotłowni oraz do napędu wysokoprężnych silników spalinowych. Proces pozyskiwania oleju rzepakowego można skojarzyć, np. z wykorzystaniem energii wiatru czy wody i wytwarzaniem biogazu.

Zakłada się, że w latach 2001-2004 zostanie opracowany program zaopatrzenia energetycznego dla gmin powiatu Kołobrzeskiego, ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii.

Program ten powinien być ściśle skorelowany z programem rozwoju gospodarczego, który opracowany będzie w tym samym okresie.

6.3.7. Telekomunikacja i informatyka

Działania w zakresie rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej powinny doprowadzić w najbliższych latach do podłączenia stacji telefonicznych wszystkich oczekujących abonentów. Ponadto powinny sprzyjać rozwojowi tzw. społeczeństwa informacyjnego. Rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, zarówno w mieście, jak i na terenach wiejskich powinien

umożliwić szeroki dostęp do poczty elektronicznej i Internetu. Działania w zakresie rozwoju telefonii i informatyki powinny, między innymi, mieć na celu:

- podłączenie w latach 2001-2006 do sieci telefonicznej wszystkich oczekujących na założenie telefonu;
- rozwój telefonii bezprzewodowej;

- rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej mieszkańcom gmin korzystanie z poczty elektronicznej i internetu;
- podłączenie do internetu wszystkich szkół z terenu gmin;
- utworzenie jednolitego systemu informatycznego obsługującego elektroniczny obieg i wymianę informacji oraz powszechny dostęp do informacji publicznej.

6.3.8. Energia ciepła

Dążąc do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i zgodnie z ich ekorozwojem, należy sposób zdecydowany ograniczyć lub wyeliminować systemy ciepłownicze, zanieczyszczające atmosferę.

Z ochroną powietrza atmosferycznego, a także z ograniczeniem kosztów wytwarzania energii wiąże się modernizacja istniejących, często mocno wyeksploatowanych i mało sprawnych kotłowni. Zmniejszenie zużycia energii cieplnej to także termomodernizacja (m. in. docieplanie) budynków mieszkalnych i innych. W przypadku przeprowadzenia pełnej termomodernizacji obiektu (kotłownia, sieci cieplnej, ocieplenie), może uzyskać nawet do 50% oszczędności w zużyciu energii.

Samorządy gmin powinny szczególnie wspierać efektywne i innowacyjne przedsięwzięcia powodujące redukcję emisji pyłów, SO₂ i NO_x ze źródeł energetycznych. Dotyczy to, między innymi, technologii fluidalnego spalania węgla, turbin parowo-gazowych, wykorzystania biomasy, w tym biopaliw jak spirytus czy olej rzepakowy. Ponadto należy wspierać przedsięwzięcia dotyczące wykorzystywania energii odpadowej w procesach przemysłowych czy wykorzystywania biogazu z wysypisk. W celu poprawy sytuacji w zakresie energetyki cieplnej należy podjąć następujące działania:

- przeprowadzić modernizację wszystkich istniejących i mało sprawnych kotłowni opalanych węglem o mocy powyżej 100 kW;
- wdrożyć systemy grzewcze, w których głównym nośnikiem energii będzie gaz ziemny, gaz płynny, biogaz i inne alternatywne do obecnie stosowanych, źródła energii;
- wdrażać systemy grzewcze wykorzystujące jako paliwo biomasę, głównie słomę i odpady drzewne;
- wdrażać systemy tzw. bloków grzewczo-elektrycznych zwanych też mikroelektrociepłowniami dla których nośnikiem energii może być gaz ziemny, biogaz, olej opałowy, również olej rzepakowy;
- przeprowadzić termomodernizację, głównie budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.

6.4. Rozwój funkcji turystycznej i sanatoryjnej powiatu kołobrzeskiego

Warunki przyrodnicze, walory krajobrazowe, duża lesistość, relatywnie niski stopień uprzemysłowienia powiatu stwarza dogodne warunki do rozwoju różnorodnych form turystyki. Położenie przy ważnych węzłach komunikacyjnych a także bogate walory kulturowe mogą być dodatkowymi elementami przyciągającymi turystów.

Na wyznaczonych obszarach powiatu kołobrzeskiego wskazany jest zrównoważony rozwój turystyki (zgodnie ze strategią województwa oraz deklaracją podpisaną w Rio de Janeiro w 1992 r) czyli taki, który zaspokaja potrzeby mieszkańców w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym i społeczno- kulturowym.

Istotne jest, aby rozwój turystyki zintegrowany był z rozwojem innych dziedzin gospodarki w regionie np. rolnictwem, leśnictwem, transportem, gospodarką komunalną itd. oraz działalnością gospodarczą i życiem mieszkańców.

Turystyka zrównoważona przynosi korzyści zarówno środowisku przyrodniczemu jak i lokalnej społeczności. Aby osiągnąć zamierzone korzyści turystyka zrównoważona musi być podporządkowana trzem celom:

ekologicznemu

- ochrona przyrody
- pełna wiedza i świadomość potrzeb ochrony wśród ludności lokalnej i turystów

społecznemu

- satysfakcja turystów, chęć ponownego przyjazdu
- poprawa warunków życia miejscowej społeczności
- powszechne promowanie turystyki zrównoważonej i traktowanie jej jako części lokalnej lub regionalnej kultury
- umożliwianie wszystkim grupom społecznym poznanie atrakcji

ekonomicznemu

- poprawa stanu lokalnej gospodarki
 - tworzenie zaplecza dla miejscowej inicjatywy gospodarczej
 - możliwość zwiększenia zatrudnienia, a tym samym obniżenia stopy bezrobocia
 - wzrost generowania przychodu, który pozwala na utrzymanie obszarów przyrodniczych
- Wszystkie gminy należące do powiatu kołobrzeskiego posiadają atrakcyjne warunki przyrodniczo- krajobrazowe, kulturowe i widzą swoją szansę w rozwoju turystyki.

Infrastruktura społeczna to sieć urządzeń i obiektów współpracujących ze sobą i zaspakajających potrzeby ludności przy wzrastających potrzebach cywilizacyjnych. Dynamikę rozwoju infrastruktury społecznej wyznaczają: liczba i struktura ludności, pojawienie się nowych rodzajów potrzeb, a także zmiany intensywności potrzeb istniejących oraz przeobrażenia w organizacji i technologii świadczenia usług. Obecnie zarówno poziom obsługi mieszkańców jak i poziom rozwoju poszczególnych elementów infrastruktury społecznej jest zróżnicowany. Celem strategicznym będzie osiągnięcie poprawy poziomu usług w zakresie oświaty, kultury, sportu, turystyki, ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz bezpieczeństwa.

Zadania

- Zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej
- Optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji
- Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych (poprawa poziomu wykształcenia)
- Poprawa bazy szkół oraz ich wyposażenia
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców, profilaktyka, podnoszenie świadomości zdrowotnej
- Usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej
- Stworzenie warunków uprawiania różnych dyscyplin sportu, turystyki i rekreacji
- Rozszerzenie oferty kulturalnej w tym promocja powiatu poprzez różnorodne imprezy kulturalne i sportowe
- Podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu

W związku z szybkimi zmianami społecznymi oraz zmianami w gospodarce, niezwykle ważną sprawą staje się odpowiednie przygotowanie społeczeństwa, a w szczególności młodzieży do potrzeb rynku. Dlatego też do głównych zadań oświaty zaliczyć należy:

- przygotować dobrze kandydatów na lokalne rynki pracy w zawodach poszukiwanych przez gospodarkę narodową, w tym firmy zlokalizowane na danym terenie
- przygotować na dobrym poziomie kandydatów, chcących dalej kontynuować naukę
- wyrobić u młodzieży nawyk permanentnego kształcenia się, douczania się, gdyż w każdym zawodzie pracownik będzie musiał podczas swojego życia zawodowego ustawicznie podnosić kwalifikacje

- mieć atrakcyjną ofertę programową dla młodzieży nie tylko miejskiej ale i wiejskiej tak aby jak najbardziej zniwelować różnice środowiskowe

6.5. Ogólne uwarunkowania wsparcia realizacji strategii

Samorząd powiatu, przy pełnym wsparciu mieszkańców oraz władz wszystkich gmin, będzie głównym realizatorem projektu. Zasadniczymi narzędziami lokalnej polityki pozostaną:

- planowanie przestrzenne (opiniowanie) i gospodarcze,
- polityka opłat,
- inwestycje infrastrukturalne (np. drogi),
- emisja obligacji,
- polityka informacyjna, działalność szkoleniowa, kontakty zagraniczne,
- przedsięwzięcia organizacyjne, często podejmowane wspólnie z kapitałem prywatnym.

Organom powiatu przyświecać musi rola animatora życia gospodarczego, społecznego oraz kulturalnego. Można uważać, że władza lokalna jest organizatorem zagospodarowania lokalnych związków ekonomicznych i społecznych, na które może wpływać regulujące, restrykcyjnie lub promocyjnie. W efekcie teren powiatu może charakteryzować się większą konkurencyjnością jako miejsce lokalizacji działalności gospodarczej i atrakcyjny obszar pod względem jakości życia mieszkańców.

Gminy powiatu kołobrzeskiego winny być przykładem gmin o podejściu rozwojowym. Muszą zatem uruchomić w bliskiej perspektywie programy promocji gospodarczej, przyspieszające inwestycje, rozbudowę infrastruktury oraz maksymalizować usługi publiczne dla swoich mieszkańców.

Ważne jest, aby władze i społeczność gminy działając w dłuższym horyzoncie czasowym nie nastawiały się na osiągnięcie szybkich dochodów ze swoich przedsięwzięć rozwojowych.

Podstawą wszelkich działań podejmowanych przez władze winno być zachęcenie potencjalnych inwestorów do inwestowania na terenie gminy.

Zestaw tych działań przedstawiono poniżej:

Rodzaje i instrumenty działań

Instrumentalizacja działań (przykładowa)	
I. Działania informacyjno-promocyjne dotyczące:	
1) gospodarki danego obszaru i jej potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przedstawienie ofert lokalizacyjnych, ➤ promocja obszarów rodzajów działalności, nowych możliwości produkcyjnych, ➤ ograniczenie lokalizacji i działalności szkodzących naturalnemu środowisku, ➤ uzyskanie informacji zbiorczych (wspólnie z gminami) o: <ul style="list-style-type: none"> – możliwościach uzyskania środków na sfinansowanie danej inwestycji, – kosztach uzyskania kredytów, – możliwych ulgach i zachętach, – opłatach za gospodarcze
2) istniejących bądź potencjalnych barier rozwoju	
3) warunków kształtujących dochody potencjalnych inwestorów	
4) szeroko pojętych działań marketingowych dotyczących danego obszaru.	

	<p>korzystanie ze środowiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> - karach za przekroczenie dopuszczalnych norm zanieczyszczenia, - cenach gruntów budowlanych itp. działalności <ul style="list-style-type: none"> ➤ publicystyczne – wydawnicze, dostarczające informacji np. na temat zamierzeń władz lokalnych, ➤ działalność szkoleniowa, (seminaria, szkolenia, kursy i sympozja), ➤ organizowanie wystaw gospodarczych, obrazujących szczególne osiągnięcia danego obszaru, targów, udział w nich podmiotów z danego obszaru, ➤ opracowanie i rozpowszechnianie w formie broszur, katalogów, materiałów reklamujących walory użytkowe i udogodnienia dotyczące inwestowania i funkcjonowania podmiotów.
II. Działania organizatorskie związane z :	
1) realizacją podstawowych zadań powiatu	➤ zarządzanie, utrzymanie, budowa dróg powiatowych
2) kreowaniem przedsiębiorczości prywatnej	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uruchamianie inkubatorów ➤ organizowanie parków technologicznych
3) poprawą życia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prowadzenie bibliotek powiatowych ➤ dofinansowanie klubów sportowych ➤ prowadzenie szkół średnich i specjalnych ➤ nadzór nad lecznictwem zamkniętym ➤ prowadzenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie ➤ prowadzenie ponadgminnych Domów Opieki Społecznej ➤ wydawanie decyzji w sprawach zatrudnienia i bezrobocia
III. Działania o charakterze administracyjno - prawnym	
1) wydawanie przepisów powiatowych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wydawanie pozwoleń wodno-prawnych ➤ wydawanie zezwoleń na budowę ➤ wydawanie decyzji dotyczących działań i inwestycji mających wpływ na środowisko
2) ewidencjonowanie działalności gospodarczej i udzielanie zezwoleń na prowadzenie działalności	➤ wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej (wyłącznie drobna wytwórczość) dla

	zagranicznych firm i osób fizycznych
3) bezpieczeństwo mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nadzór na Powiatową Komendą Policji ➤ nadzór na Państwową Strażą Pożarną ➤ nadzór na Służbą Weterynaryjną
4) gospodarka gruntami	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prowadzenie ewidencji zasobów powiatowych gruntów i budynków, klasyfikacja gleb i gruntów, ewidencjonowanie sieci uzbrojenia terenu ➤ prowadzenie i uaktualnianie mapy powiatu z podziałem na grunty ➤ taksacja nieruchomości
IV. Działania o charakterze ekonomiczno-finansowym	
1) opłaty lokalne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ za wydawanie tablic rejestracyjnych ➤ za pozwolenia wodno-prawne ➤ za zezwolenia na budowę
V. Działania inwestycyjne	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budowa, remonty i modernizacja dróg

6.6. Zadania Rady i Zarządu Powiatu na etapie wdrożenia strategii

Przyjęcie strategii winno zostać potwierdzone Uchwałą Rady Powiatu, która zobowiąże Zarząd do podjęcia wszelkich działań mających na celu jego pełne wdrożenie. Oznacza to:

- a) *wskazanie komórki koordynującej wdrażanie strategii,*
- b) *przyjęcie ogólnych zasad wspierania strategii,*
- c) *ustalenie sposobu i metod pozyskania środków finansowych z zewnątrz na wsparcie realizacji programu (PHARE, SAPARD, ISPA, Bank Światowy, subwencje państwowe, fundacje, fundusze itp.),*
- d) *promocja rozwiązań przedstawionych w projekcie, zarówno wśród mieszkańców powiatu jak też osób i firm z zewnątrz. W ramach tzw. programu „specjalnych wydarzeń” władze winny zorganizować konferencje naukowe, spotkania przedsiębiorców, uroczystości podpisania istotnego dla powiatu kontraktu, otwarcie zakładu lub rozpoczęcie produkcji nowego artykułu. Władze winny dokładnie śledzić wszystkie posunięcia rozwojowe i umieć je odpowiednio nagłaszać wobec opinii publicznej,*
- e) *wprowadzenie systemu ułatwień lokalizacyjnych. Każdy inwestor skazany jest na długą procedurę administracyjno - prawną. Procedura ta wiąże się z uzyskiwaniem zezwoleń budowlanych i koniecznością dopasowania się do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Czynności zmiany przeznaczenia danej działki gruntu są bardzo żmudne i długotrwałe. Stanowi to konkurencyjność danego terenu jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w stosunku do obszarów otaczających. Władze winny ułatwiać w tym przypadku wszelkie procedury lokalizacyjne. Oznacza to skrócenie czasu procedury i przyjęcie ostrzejszych, niż te które wynikają z przepisów, zobowiązań czasowych przez poszczególne komórki organizacyjne zarówno na poziomie powiatu jak i gminy, zaangażowane w procedurę lokalizacji inwestycji,*

f) *przygotowanie oferty zagospodarowania działek i obiektów przeznaczonych pod działalność gospodarczą.* - zadanie wspólne z gminami.

Oferta powinna zawierać następujące elementy:

- wyszczególnienie działek i obiektów oferowanych do zagospodarowania
- rodzaj zalecanej działalności gospodarczej
- proponowaną formę zbycia, dzierżawy lub inną (wspólne przedsięwzięcie)
- infrastrukturę - w tym dodatkowe udogodnienia oferowane przez władze gminy,
- opis prowadzonej dotychczas na tym terenie działalności gospodarczej,
- ściśle określenie procedury uzyskiwania zezwoleń i nabywania terenu,
- informacje o ułatwieniach finansowych, ulgach, zwolnieniach podatkowych itp. Opis powinien uwypuklać korzyści związane z inwestowaniem na danym terenie, jego potencjał gospodarczy oraz możliwości rozwoju,
- system ulg podatkowych dla inwestorów realizujących cele projektu.

Podatek od nieruchomości musi zawierać mechanizmy wspierające przedsięwzięcia rozwijające przedsiębiorczość i gospodarkę gminy. Należy zatem:

- obniżyć stawki podatkowe na pewien okres w przypadku podejmowania w już istniejących nieruchomościach, działalności gospodarczej (w tym również rolniczej). Oznacza to określenie przez Rady Gmin skali obniżki, ewentualnych preferowanych rodzajów działalności, okresu obniżki, minimalnego wymogu zwiększenia zatrudnienia, obniżyć stawki podatkowe na pewien okres w przypadku konieczności dokonania istotnej adaptacji nieruchomości, która nie była dotychczas gospodarczo użytkowana,
- czasowo zwolnić z podatku (obniżka) określone grupy podmiotów gospodarczych (małe firmy) rozpoczynające działalność w oparciu o Fundusz Gwarancji Kredytowych PTG.
- umożliwić negocjacje skali obciążeń podatkiem od nieruchomości w przypadku gotowości poważnego inwestora do dokonania istotnych, w skali gminy i społeczności lokalnej, inwestycji gospodarczej.

System ulg winien mieć charakter zadaniowy. Ulga, obniżka lub czasowe zwolnienie może przysługiwać tylko wtedy, gdy podatnik wypełni określone zadania, ważne z punktu widzenia proponowanego projektu. Należy zastanowić się nad wprowadzeniem w tym przypadku metody „refundacji”. Oznacza to, że każdy podmiot gospodarczy opłaca podatek w pełnej wysokości, a dopiero po udowodnieniu, iż spełnia warunki uprawniające do zniżek, ulg lub zwolnień lub po wypełnieniu określonego zadania, władze gminy dokonują zwrotu części lub całości wpłaconych kwot.

Proponuje się ustalenie stopy redukcji na poziomie 30 - 50%. Ulgi podatkowe mogą dotyczyć wszystkich inwestorów, jednak w większym stopniu tych, którzy inwestują duże kwoty. Mogą być też przyznane tym przedsiębiorcom, działającym dotychczas w gminie, którzy uzyskując rosnące dochody płacą przy tym coraz większe podatki.

Ulgi winni otrzymywać inwestorzy, którzy rozpoczynają lub prowadzą działalność gospodarczą zwiększając zatrudnienie lub podejmują inwestycje infrastrukturalne ważne z punktu widzenia interesu gminy. System ulg gminnych musi być uzupełniany przez system zwolnień i ulg stosowanych przez ANR, w przypadku zagospodarowania jej mienia,

g) *tworzenie wizerunku powiatu w środkach masowego przekazu poprzez:*

- uruchomienie biuletynu powiatowego (miesięcznika),
- podjęcie kontaktów z prasą, radiem i telewizją tj. m.in. cykliczne przekazywanie informacji.

Informowanie o wszelkich formach zorganizowanego działania uwieńczonych powodzeniem, organizowanie konferencji prasowych, przekazywanie sprawozdań z realizacji projektu,

- wyznaczenie rzecznika prasowego powiatu,

h) *podjęcie wszelkich działań (wspólnie z innymi instytucjami i organizacjami) w celu zmiany mentalności mieszkańców.* Mentalność wielu mieszkańców ukształtowana przez ostatnich wiele lat pracy w PGR i system gospodarki nakazowo - rozdzielczej stanowi główną barierę rozwoju przedsiębiorczości w gminie i okolicznych miejscowościach. Oznacza to:

- niechęć do nowatorstwa,
- apatię, bezczynność i problemy socjalne byłych pracowników PGR,
- oczekiwanie na pomoc z zewnątrz, pomoc państwa,
- zazdrość sąsiedzka,
- brak otwartości i syndrom obcych,
- zły system pomocy bezrobotnym.

6.7. Propozycja rozwiązań instytucjonalno-organizacyjnych

Organizacja wspierania przedsiębiorczości

Wdrożenie strategii winno być realizowane w trzech etapach:

Etap I - (organizacyjny): Realizowanie przez powiat określonych rozwiązań organizacyjnych, mających na celu przygotowanie procesu wdrożenia. Zadania te powinien realizować Wydział Planowania, Promocji i Rozwoju Powiatu funkcjonujący w strukturach Starostwa.

Etap II - (gospodarczy): Wzmacnianie Stowarzyszenia Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej Powiatu oraz utworzonego Powiatowego Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości.

Etap III- Kontrolna weryfikacja projektu, uzupełnienia oraz kontrola (program otwarty).

Poniżej prezentujemy propozycje niektórych rozwiązań organizacyjnych

Etap I – Został już zrealizowany w powiecie kołobrzeskim. Utworzono Wydział Planowania, Promocji i Rozwoju Powiatu, którego zakres pracy obejmuje min.:

- promocję drobnej przedsiębiorczości, generowanie liderów,
- utworzenie centrum edukacyjnego na bazie szkół, organizowanie szkoleń z zakresu drobnej przedsiębiorczości, przekwalifikowania zawodowego, prowadzenia firmy itp.,
- zorganizowanie stałych punktów informacyjnych w siedzibach Urzędów Gmin – dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą,
- współpraca z Powiatowym Ośrodkiem Wspierania Przedsiębiorczości,
- nawiązanie kontaktów z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w celu organizowania praktyk dla lokalnych liderów i przedsiębiorców (wyjazdy studyjne, seminaria, konferencje, wymiana grup),
- podjęcie współpracy z instytucjami finansowymi, Funduszami, Fundacjami itp. w celu pozyskania środków finansowych z zewnątrz na wsparcie rozwoju gospodarczego,
- pozyskanie inwestorów i zorganizowanie serwisu informacyjnego obejmującego wspieranie inwestorów chcących prowadzić działalność gospodarczą na terenie powiatu (organizacja procedury obsługi wybranych inwestycji, monitoring inwestycji itp.),
- nawiązywanie i utrzymywanie stałych kontaktów ze środowiskami przedsiębiorców (organizowanie stałych spotkań, przekazywanie informacji o stanie finansowym i inicjatywach gospodarczych, współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu budowy infrastruktury komunikacyjnej, transportowej itp.),
- tworzenie ułatwień dla podejmowania i rozszerzania działalności gospodarczej i kierowanie propozycji nowych rozwiązań do władz,
- współpraca z Agencją Rozwoju Regionalnego, Izbą Rolniczą i Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego,
- promocja powiatu (programu) na zewnątrz. Tworzenie wizerunku powiatu w środkach

masowego przekazu. Organizowanie kontaktów z mediami wg zasady, jak największego dostępu prasy, radia i telewizji do wszelkich spraw, związanych z realizacją programów. Przygotowanie biuletynu informacyjnego. W informatorze należy zaprezentować możliwości rozpoczynania prowadzenia działalności gospodarczej, walorów turystycznych, kulturalnych, edukacyjnych itp. Ważne będą ogłoszenia prasowe w lokalnych gazetach, w dziennikach ogólnopolskich a także w czasopismach rolniczych.

- stały kontakt z Agencją Nieruchomości Rolnych Oddziałem Terenowym w Szczecinie, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Etap II - Jest kontynuacją działań podjętych wcześniej. Zakłada się, że rozwój gospodarczy oparty będzie o opracowany i przyjęty przez Radę Program Rozwoju Lokalnego, nowe firmy (głównie prywatne) i przedsięwzięcia inwestycyjne obejmujące infrastrukturę techniczną (programy w załączeniu). Przewiduje się dużą dynamikę korzystnych tendencji. Niezbędne jest zatem współdziałanie instytucji, które wspierałyby uruchomione procesy gospodarcze:

- Powiatowy Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości
- Funduszu Gwarancji Kredytowych
- Związków międzygminnych o międzypowiatowych celach realizacji wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych

Powiatowy Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości – nastawiony na świadczenie usług dla małych i średnich przedsiębiorstw, głównie w formie:

- 1) doradztwa dostosowanego do wymagań poszczególnych klientów, rozumianego zarówno jako proste porady prawne, podatkowe itp., jak też doradztwo zaawansowane, wymagające znajomości firmy oraz sektora jej działania (np. sporządzanie biznes planów, analiz finansowych i marketingowych, a także opracowywanie strategicznych planów rozwoju przedsiębiorstw);
- 2) szkoleń i seminariów ukierunkowanych na potrzeby przedsiębiorców,
- 3) dostarczania informacji gospodarczej oraz ułatwiania kontaktów gospodarczych poprzez istniejące sieci i źródła międzynarodowe, krajowe, regionalne oraz poprzez tworzenie lokalnych baz danych gospodarczych,
- 4) udziału w realizacji programów i strategii ukierunkowanych na rozwój regionu czy społeczności lokalnej.

Docelowo, w strukturze organizacyjnej POWP (obok Funduszu Poręczeń Kredytowych) powinny się znaleźć: Punkt Konsultacyjno-Doradczy, Centrum Szkoleniowe, Punkt Informacji Gospodarczej, Fundusz Pożyczkowy, Gminne Centra Aktywności.

Fundusz Poręczeń Kredytowych (FPK)

Może funkcjonować w ramach Powiatowego Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości lub jako instytucja powiatowa obejmująca swym zasięgiem gminy Powiatu Kołobrzeskiego. Powinien służyć wspieraniu rozwoju drobnej przedsiębiorczości na terenie powiatu, ułatwiać potencjalnym i obecnym przedsiębiorcom dostęp do kredytów. Fundusz będzie działać na podstawie własnego regulaminu – Statutu.

Podstawowymi barierami, ograniczającymi efektywny rozwój małej i średniej przedsiębiorczości są:

- brak wystarczających środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek,
- wysokie oprocentowanie kredytów bankowych,

- brak jednoznacznych i wyczerpujących informacji na temat dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania,
- wymóg zgromadzenia zabezpieczenia, często w wysokości dwu-trzykrotnie wyższej niż wartości zaciąganego kredytu czy pożyczki,
- wzajemna nieufność potencjalnych kredytobiorców i banków, wynikająca z niekorzystnych doświadczeń i uprzedzeń.

Pojawiła się zatem konieczność poszukiwania nowych rozwiązań, które łagodziłyby przedstawione wyżej bariery. Jednym z pomysłów było tworzenie funduszy gwarancyjnych, zwłaszcza, że w wielu krajach o rozwiniętej gospodarce rynkowej takie instytucje finansowe w bardzo poważny sposób oddziałują na rozwój gospodarczy, szczególnie na poziomie lokalnym (Włochy, Francja).

Podstawowym zadaniem funduszy jest ułatwienie małym i średnim przedsiębiorstwom oraz aktywnym, chcącym rozpocząć działalność gospodarczą na własny rachunek bezrobotnym, dostępu do kredytów bankowych i z Funduszu Pracy przez udzielanie poręczeń i gwarancji kredytowych. Z reguły nie mają one osobowości prawnej i nie prowadzą wyodrębnionej księgowości według obowiązujących powszechnie zasad finansowo-księgowych, ale funkcjonują jako wewnętrzne jednostki organizacyjne instytucji je tworzących.

Ze względu na charakter działalności konieczne jest wyodrębnienie funduszu w zakresie działalności finansowo-operacyjnej. Jest to realizowane przez zdeponowanie środków funduszu na specjalnym koncie (lokata terminowa) w ramach rachunku Powiatowego Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości w banku współpracującym. Środki te nie są włączone do operacyjnego obiegu fundacji lecz są zarezerwowane wyłącznie na potrzeby funduszu. Istotnego znaczenia nabiera ścisła kooperacja banku i funduszu, ponieważ możliwe jest rozszerzenie ilości udzielanych poręczeń poza kapitał własny funduszu przez zastosowanie tzw. mnożnika kapitałowego. Jego idea polega na tym, że bank jest gotów akceptować poręczenia do kwoty kilkakrotnie przekraczającej sumę depozytu gwarancyjnego funduszu (suma poręczeń przekracza kilkakrotnie kapitał funduszu). Wynika to z faktu, że udzielenie poręczenia czy gwarancji nie powoduje realnego wypływu pieniądza z kapitału funduszu - pozostaje on w dalszym ciągu na rachunku, a praktyczne doświadczenia wielu krajów potwierdzają, że istnieje bardzo małe prawdopodobieństwo wystąpienia konieczności jednorazowej egzekucji masy poręczeń przewyższającej kapitał funduszu.

Aktualnie w naszym kraju banki akceptują mnożnik na poziomie 2-4 krotnej wartości depozytu gwarancyjnego, ale stabilizowanie się sytuacji gospodarczej kraju i umocnienie się instytucji funduszy poręczycielskich na rynku rokuje nadzieję na wzrost jego wartości (we Włoszech stosuje się mnożnik na poziomie 20-25).

Drogi docierania potencjalnych klientów do funduszu mogą być bardzo różne. Zakładamy poinformowanie o działalności funduszu banków, urzędów gmin, ODR, Powiatowego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy, powstającego Centrum Przedsiębiorczości itp.

Ośrodki edukacyjno - kulturalne

Funkcjonowałyby na bazie szkół. Powinien prowadzić wszelką działalność edukacyjną młodzieży i dorosłych, wdrażać nowe systemy kształcenia pozaszkolnego, szkolić liderów i organizować życie kulturalno sportowe. Pełnić rolę funkcjonującego „Ośrodka Kultury”.

Rozwój gospodarczy gminy uzależniony będzie od aktywności gospodarczej, społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców gminy. W tym celu niezbędne jest powołanie w Gminie własnych centrów, które stymulowałyby wszelkie procesy aktywizacji mieszkańców i przedsiębiorstw w gminie.

Proponowane formy działalności dla takiego ośrodka zostaną zaprezentowane dalej, a wyboru form działania dokonują przedstawiciele lokalnej społeczności, tj. Rady Rodziców, Rady Sołectkiej, Rady LZS oraz przedstawiciele gmin w Izbie Rolniczej. Ośrodek taki ma mieć w kręgu zainteresowania:

- ucznia w końcowej fazie nauki,
- ucznia gimnazjum i szkoły średniej z terenu gminy,
- młodych pracowników,
- młodych bezrobotnych,
- dorosłych pracujących i czasowo pozostających bez pracy,
- środowisko gminy jako zbiorowość społeczną.

W ramach swych działań Ośrodek powinien:

- przyjmować oddolne inicjatywy w zakresie potrzeb edukacyjnych środowiska,
- gwarantować możliwość elastycznego rozwiązywania lokalnych problemów rynku pracy (kursy itp.),
- poszukiwać zdolnych, ambitnych „liderów” w różnych dziedzinach,
- inspirować nowe formy kształcenia, doskonalenia, promowania,
- być jednostką o dużej pojemności i otwartej strukturze organizacyjnej, zdolną do szybkiego reagowania na potrzeby lokalnego rynku i środowiska,
- inspirować współpracę ponadlokalną miasta i gminy celem nabycia doświadczeń i promocji,
- inspirować kulturalne i sportowe potrzeby środowiska poprzez młodzież i ich rodziców, ludzi biznesu i samorządu,
- prowadzić działalność gospodarczą i handlową z wykorzystaniem własnej bazy,
- współpracować z ODR, PUP, WUP, FRDL, itp.

Ośrodek ten powinien spełniać oczekiwania środowiska gminy poprzez:

- przełamanie bariery niemożności i apatii wśród ludzi młodych,
- generowanie i promowanie „liderów” w różnych dziedzinach życia gospodarczego, kulturalnego i sportowego,
- aktywizację obywatelską w zakresie:
 - poszerzenia wśród uczniów wiedzy o samorządności terytorialnej,
 - rozwoju zdolności przywódczych młodych działaczy społecznych,
 - nabywania umiejętności organizacji warsztatu pracy społecznej,
 - kontaktowania młodych liderów z działaczami samorządowymi gminy (dyskusja, współpraca, czynna edukacja),
 - wymianę doświadczeń z innymi.
- nawiązywanie współpracy ponadgminnej i zagranicznej celem wymiany doświadczeń, nauki i podpatrywania,
- sporządzenie mapy instytucji wspierających, stowarzyszeń i związków mogących wesprzeć gminę,
- bycie ośrodkiem promocji gminy w różnych dziedzinach,
- promowanie polityki lokalnej i lokalnych polityków.

6.7.1. Promocja powiatu

Jednym z najistotniejszych czynników decydujących o powodzeniu jest przekonanie inwestorów i przedsiębiorców, że na danym obszarze istnieje odpowiednia tradycja i kultura robienia interesów dobra atmosfera sprzyjająca pobytowi na tym terenie.

Na stworzenie takiego przekonania społeczności lokalne pracują pokoleniami, jednakże mimo zauważalnego niedostatku w tej mierze, również w powiecie istnieją znaczące aktywa. Pierwsze wrażenie jest często najważniejsze. Stwarza je ogólny wygląd miejscowości, charakter zabudowań ulic, zadbanie domostw. Często czynnikami decydującymi o korzystnym pierwszym

wrażeniu jest czystość. Ogólny wygląd miejscowości lub obszaru wyrabia przekonanie o gospodarności lub niegospodarności okolicy. Drugim elementem wspierającym ogólny obraz gminy jest umiejętność zespołowego działania mieszkańców. Szczególnie wysoko ocenia się taką społeczność lokalną, która potrafi się zorganizować, scalić wokół wspólnych celów i poświęcić własny czas i pieniądze do zrealizowania zamierzonych celów.

6.7.2. Promocja powiatu na zewnątrz

Cele strategiczne rozwoju muszą być wspierane przez system promocji (oferty inwestycyjnej). Inwestor powinien w jednym miejscu uzyskać wszelkie informacje o dostępnych potencjalnych lokalizacjach działalności gospodarczej. Niezbędne są zatem następujące działania:

- rozpocząć kampanię reklamową gminy w środkach masowego przekazu - telewizja, radio, prasa,
- opracować i wydać nowy profesjonalnie opracowany folder, materiały informacyjne i rozesłać je do wielu organizacji reprezentujących środowiska biznesu w kraju i zagranicą (polskich ambasad, radców handlowych, izb gospodarczych itp.),
- uczestniczyć w wystawach, konferencjach i konkursach promując gminę,
- zapewnić z budżetu gminy specjalne środki na promocję,
- zorganizować imprezy promocyjne np.:

międzynarodowe zawody wędkarskie, festiwal pieśni religijnej i inne imprezy kulturalne o zasięgu powiatowym i wojewódzkim, zawody sportowe (biegi, turnieje piłki nożnej, żeglarstwo), targi.

6.7.3. Działania wewnętrzne

Wewnętrzne działania gminy muszą wspierać intensywną akcją reklamującą gminę jako miejsce, w którym można zainwestować. Należy zbudować wizerunek gminy solidnej i godnej zaufania. Jedną z najważniejszych spraw jest wiarygodność wobec partnerów. Uznać należy, że w rozmowach z inwestorami, nie tyle ważne jest dysponowanie określonymi zasobami (np. zasilaniem energetycznym), ale przekonanie inwestora, że gmina rozwiąże dany problem w określonym czasie i następnie bezwzględnie wywiąże się z danego słowa. Tą myślą w Urzędzie Gminy należy wytypować zespół kompetentnych pracowników, którzy potrafią dążyć do wyznaczonych celów i odpowiednio reagować na oczekiwania partnerów. Dużą wagę przywiązuje się do pierwszego kontaktu z kontrahentem.

Zespół musi także odpowiednio przygotować się do negocjacji z inwestorem. Musi prowadzić spójną politykę. Prowadzenie tak zgodnej polityki negocjacyjnej wymaga bardzo dobrej komunikacji pomiędzy członkami grupy negocjacyjnej. Służy temu przede wszystkim czytelny podział obowiązków i umiejętne rozdzielanie zadań wg kompetencji i predyspozycji pracowników. Ważne jest, aby Urząd Gminy prowadził działania o charakterze integracyjnym takie jak: wyjazdowe szkolenia, spotkania towarzyskie, imprezy wigilijne i rocznicowe. Oprócz stworzenia dobrego i skutecznego zespołu Urzędu Gminy należy także zapewnić mu sprzyjającą atmosferę pracy.

Podstawowym zagrożeniem dla wdrożenia strategii są interesy partykularne i myślenie krótkoterminowe. Cała gmina powinna rozwijać się tak równomiernie, jak to tylko możliwe. Wzrost inwestycji jest głównym elementem tego rozwoju.

Żaden poważny inwestor nie zdecyduje się zainwestować, jeżeli nie będzie widział perspektywy szybkiej realizacji inwestycji i uruchomienia działalności. Wielomiesięczne oczekiwania na wszelkie pozwolenia i inne formalności zniechęca każdego, kierującego się racjonalnymi czynnikami, inwestora, nawet jeżeli lokalizacja inwestycji miałaby być bardzo atrakcyjna. Opierając się na zasadach, którymi kierują się inwestorzy zagraniczni, *organy zarządzające* muszą przyjąć kilka podstawowych zasad działań proinwestycyjnych wychodzących naprzeciw oczekiwaniom kontrahentów. Podstawową zasadą w kontaktach z inwestorami musi być wzajemna wiarygodność, rzetelność i solidność. Władze gwarantują

krótki okres realizacji transakcji kupna - sprzedaży gruntów. Powinien on trwać maksymalnie 2 miesiące od pierwszych kontaktów z inwestorem, poprzez negocjacje, do umowy notarialnej. Urząd Gminy powinien udzielać wszechstronnej pomocy inwestorowi w załatwianiu spraw merytorycznych, formalno - prawnych w administracyjnym toku postępowania. Oferowany teren powinien być w pełni uzbrojony i należeć do gminy. Konieczne jest także uprzednie uzgodnienie przeznaczenia terenu na poszczególne rodzaje działalności gospodarczej.

Wszelkie negocjacje prowadzone z potencjalnymi inwestorami (jak i podejmowanie decyzji), aż do podpisania umowy przeprowadza zespół trzyosobowy, reprezentujący organ zarządzający. W trakcie negocjacji obowiązuje zasada eliminowania wszelkich sporów w obecności inwestora. Aby uatrakcyjnić ofertę, należy przyjąć zasadę sprzedaży gruntów na własność. Zgodnie z polskim ustawodawstwem, sprzedaż powinna mieć formę przetargu ofert gdzie oprócz ceny, można zawrzeć dodatkowe uwarunkowania przyszłej inwestycji, przyjęte wcześniej w ramach wzajemnych uzgodnień. Proponowana cena ma być optymalna, co nie znaczy, że niska. Cena porównywalna do cen gruntów o podobnej randze w Polsce wyeliminuje przypadkowych kontrahentów i narzuci partnerski stosunek w negocjacjach.

6.8. Bank danych

Celem głównym założenia banku danych o Powiecie Kołobrzeskim jest poprawienie stanu wiedzy władz o posiadanych zasobach, a co za tym idzie bardziej sprawne *zarządzanie* nimi. Pod pojęciem banku danych należy rozumieć nie jedną komputerową bazę danych, lecz kilka odrębnych, niezależnych tematycznych baz, które winny ze sobą współpracować. Dane w Banku Danych dzielą się na dwie grupy główne:

- **dane przestrzenne** - prezentowane w postaci map
- **dane tabelaryczne** - statystyczne i opisowe - opisujące przestrzeń przy pomocy danych w tabelach, bazach i za pomocą opisów tekstowych.

Częściowym rozwiązaniem jest opracowany Plan Rozwoju Lokalnego, który zakłada aktualizację informacji o powiecie i jest dobrym zapoczątkowaniem budowy ogólnodostępnego systemu informatycznego o gospodarce, środowisku i proponowanych przedsięwzięciach w powiecie.

6.9. Zagrożenia wynikające z braku realizacji strategii

W przypadku zaniechania realizacji strategii możliwe jest osłabienie wzrostu gospodarczego powiatu kołobrzeskiego oraz pojawienie się tendencji recesyjnych co spowoduje wzrost napięć społecznych i niekorzystne zjawiska, procesy:

- nieumiejętne *zarządzanie* zasobami;
- brak konkurencyjności wobec innych ośrodków gospodarczych województwa;
- regres inwestycyjny, ze względu na odpływ inwestorów do bardziej atrakcyjnych stref gospodarczych;
- zaniechanie, bądź odkładanie w czasie realizacji zasadniczych zadań inwestycyjnych dla prawidłowego rozwoju powiatu;
- brak postępu w rozwoju infrastruktury technicznej, pogorszy warunki życia i uczyni powiat nieatrakcyjnym dla mieszkańców, turystów i potencjalnych inwestorów;
- niska dbałość o środowisko przyrodnicze i ład przestrzenny przyczynią się do stworzenia niekorzystnego wizerunku powiatu;
- ograniczenie ekspansywności urbanizacyjnej;
- wystąpienie niekorzystnych procesów demograficznych tj. migracje ludzi młodych najbardziej aktywnych i przedsiębiorczych do większych ośrodków (np. Szczecin);

W długofalowej perspektywie powyższe tendencje mogą doprowadzić do utraty tożsamości odrębności powiatu kołobrzeskiego jako ośrodka życia gospodarczego i społecznego regionu, przekształcając go jedynie w miejsce lokalnych usług.

6.10. Monitoring i ewaluacja programu

Jednym z ważnych problemów w realizacji strategii rozwoju powiatu kołobrzeskiego jest realna możliwość jej skutecznego wdrażania. Kadencyjność władz samorządu lokalnego sprawia, że zawsze występuje niebezpieczeństwo zaniechania realizacji strategii przez kolejne władze lokalne.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji zadań operacyjnych zgodnie z przyjętym harmonogramem, ma Wydział Planowania, Promocji i Rozwoju Powiatu współpracujący przy opracowaniu strategii. Zakłada się, że Wydział ten z chwilą przyjęcia strategii przez Radę Powiatu stanie się komórką koordynacyjną, której główną rolą będzie wdrażanie i monitorowanie realizacji strategii oraz interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień bądź nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Oprócz budowy sprawnego systemu monitorowania pozwalającego na szybki wgląd w postępy prowadzonych działań, konieczne jest powstanie systemu obiektywnej oceny -- ewaluacji efektów uzyskiwanych w wyniku realizowanych działań. Ewaluacja działań będzie obejmowała trzy fazy realizacji każdego z programów:

- ***ocena przed podjęciem realizacji programu*** - czy i w jakim zakresie projekt przyczyni się do osiągnięcia planowanych w strategii działań?
- ***ocena w trakcie realizacji programu*** - czy podjęte działania zmierzają w dobrym kierunku, czy są realizowane zgodnie z założeniem programu?
- ***ocena po realizacji programu*** - dotyczy osiągniętych krótko - i długoterminowych efektów oraz zakładanych na wstępie korzyści.

Należy podkreślić znaczącą rolę lokalnych mediów w kontrolowaniu i pobudzaniu jednostek odpowiedzialnych za realizację strategii. Warte rozważenia wydaje się być włączenie do tych działań przedstawicieli lokalnej prasy i innych mediów. W ten sposób, społeczność lokalna oraz władze gmin wchodzących w skład powiatu będą uczestnikami realizacji i wdrażania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Kołobrzeskiego.

7. PLAN DZIAŁANIA

ZADANIA	LATA REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1	2	4
Przebudowa drogi krajowej Nr 6 do parametrów drogi ekspresowej	po 2013	GDDKiA fundusze UE
Budowa bezkolizyjnego skrzyżowania drogi krajowej Nr 6 z drogi wojewódzkiej Nr 162	po 2013	GDDKiA fundusze UE
Przebudowa drogi krajowej Nr 11	po 2013	GDDKiA fundusze UE
Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 162	2004-2007	WZD fundusze UE WZD
Obejście Gościna	2005-2007	ZZDW
Przebudowa dróg:		
Kukinia-Dygowo nr 0275Z	2004-2006	ZDP
Włocibórz-Wrzosowo nr 0287Z	2004-2007	ZDP
Bardy-Pobłocie Wlkp. nr 0275Z	2005-2007	ZDP
Głowaczewo-Karcino nr 0253Z	2004-2005	ZDP
Rozcięcino-Rzesznikowo nr 0259Z	2005-2008	ZDP
Ząbrowo-Charzyno nr 0267Z	2007	ZDP
Dębogard-Ząbrowo nr 0268Z	2007	ZDP
Błotnica-Byszewo nr 0266Z	2008-2012	ZDP
Byszewo-Starnin nr 0258Z	2008-2012	ZDP
Głęb-Gościno nr 0257Z	2008-2015	ZDP
Grąd-Starnin nr 0133Z	2008-2015	ZDP
Gościno-Pobłocie Małe nr 0250Z	2009-2010	ZDP
Remont mostu w Kłopotowie na drogi nr 0287Z	2008	ZDP
Przebudowa ulic miasta przebiegających w ciągu dróg powiatowych:		
Ul. Fredry – droga 0297Z	2004-2006	ZDP
Ul. Kasprowicza – droga 0304Z	2004-2005	ZDP
Ul. Zdrojowa – droga 0309Z	2004-2005	ZDP
Ul. Bałtycka – droga 0298Z	2005-2006	ZDP
Ul. Jasna – droga 0303Z	2006-2007	ZDP
Ul. Janiska – droga 0302Z	2007-2008	ZDP
Ul. Wolności, Mazowiecka, Obozowa, Grzybowska – droga nr 0152Z	2006-2012	ZDP
Ul. Starynowska – droga nr 0310Z	2007-2012	ZDP
Przebudowa mostu na rzece Parsęta w biegu ul. Łopuskiego	2008-2012	ZDP
Wykupienie nabrzeży i terenów w zachodniej części Portu Kołobrzeg	2004-2006	środki budżetowe Zarząd Portu Morskiego Kołobrzeg
Organizacja Portu Handlowego na terenach przejętych od PZB	2004-2006	środki budżetowe Zarząd Portu Morskiego Kołobrzeg fundusze UE Partnerstwo Publiczno-Prywatne
Zagospodarowanie Wyspy Solnej: - marina żeglarska, - przystań do uprawiania rzecznych spływów wodnych, - przystań pasażerskiej żeglugi rzecznej.	2005-2010	środki budżetowe fundusze UE Partnerstwo Publiczno-Prywatne

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gospodarczego Powiatu Kołobrzeskiego

Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Grzybowie	2004-2007	WFOŚ i GW środki budżetowe fundusze UE
Likwidacja przejścia na estakadzie nad torami kolejowymi rurociągów ciepłowniczych	2004-2006	MEC Kołobrzeg
Budowa systemu energetycznego wykorzystania osadów pościekowych w celu własnej produkcji energii elektrycznej i ciepłej	2006-2007	WFOŚ i GW środki budżetowe fundusze UE Partnerstwo Publiczno-Prywatne
Budowa sali gimnastycznej (Szkoła Nr 6)	2001-2004	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Kompleks basenów przy Hali Millenium	2001-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Zagospodarowanie terenów sportowych - Śliwińskiego	2004-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Plac rekreacyjno-sportowy Ogrody	2005-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Port jachtowy- etap I (MCSW)	2000-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Zagospodarowanie ogrodu jordanowskiego Unii Lubelskiej	2004-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Zagospodarowanie placu rekr.-sport. Wylotowa	2004-2007	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa dworca międzynarodowej żeglugi pasaż.	2004-2007	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa boiska (Szkoła nr 9)	2007-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Sala gimnastyczna (Szkoła Nr 9)	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Place zabaw dla dzieci	2007-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe Tory deskorolkowe (boiska szkolne)	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa boiska (Szkoła nr 6)	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Kanalizacja, sieci wodociągowe m VI Dywizji Piechoty	2004-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa wylotu wód deszczowych	2004	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Rewitalizacja parku nadmorskiego i parków	2004-2007	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Wymiana wodociągów	2004-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Renowacja kanałów sanitarnych (centrum)	2004-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Oświetlenie ulic, terenu	2003-2004	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Rewitalizacja plaż	2005-2010	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Remont nabrzeży rzeki Parsęty	2008-2012	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Oświetlenie ciągu komunikacyjnego	2003-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gospodarczego Powiatu Kołobrzeskiego

Oświetlenie ulic, terenów	2004-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Remont Biblioteki Publicznej	2005-2007	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Przejęcie terenów od PŻB	2005-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budynek mieszkalny II - (Ogrody)	2003-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Modernizacja żłobka (na cele CAS-G)	2004-2005	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa regionalnego centrum kulturalno-rozrywkowego, z salą teatralno-koncertową	2005-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa lokali komunalnych (Mazowiecka)	2008-2012	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa nowej bazy MPK	2008-2015	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa infrastruktury Portu Rybackiego	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budynek mieszkalny III - PT	2006-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Monitoring TV miasta	2007-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Zakup nabrzeży i terenów (zachodnia część portu)	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Termomodernizacja szkół	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Modernizacja szkoły Nr 9	2007-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa nabrzeża remontowego w porcie	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa obiektów pierwszej sprzedaży ryb	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa ulicy Cichej	2003-2005	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Bulwar J.Szymańskiego - I etap modernizacji	2002-2004	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Modernizacja ulic i dróg; remonty ulic	2003-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Kładka dla pieszych (Reja-Port Jachtowy)	2003-2004	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa ścieżki rowerowej do Podczela	2003-2004	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Modernizacja Placu Ratuszowego II etap	2005-2006	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa drogi do morza - Radzikowo	2006-2010	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa sygnalizacji świetlnej (dwie lokalizacje)	2007-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Wykonanie tarasu widokowego na morze i zejścia na plażę zachodnie.	2004	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa obwodnicy ul.Okopowa	2007-2010	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Ogrodzenie wzdłuż Alei Nadmorskiej	2007-2008	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gospodarczego Powiatu Kołobrzeskiego

Budowa ulic (Witosza, Zachodnia)	2008-2010	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa Bulwaru Zacisze, rzeka Parsęta	2007-2012	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Modernizacja dróg dojazdowych do Centrum Sprzedaży Ryb	2007-2009	Gmina Miejska Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze pomocowe
Budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi: Głowaczewo, Karcino, Stary Borek, Nowy Borek, Nowogardek, Drzonowo, Sarbia	2004-2007	Gmina Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze UE
Budowa dróg wraz z oświetleniem dla wsi: Korzystno, Grzybowo, Dźwirzyno, Budzistowo, Zieleniewo	2004-2007	Gmina Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze UE
Przebudowa dróg gminnych w Gminie Kołobrzeg	2004-2008	Gmina Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze UE
Budowa ścieżek rowerowych: Kołobrzeg-Grzybowo-Dźwirzyno oraz Kołobrzeg-Budzistowo	2006-2007	Gmina Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze UE
Budowa placów rekreacyjno-sportowych w Dźwirzynie, Grzybowie, Budzistowie i Zieleniewie	2004-2006	Gmina Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze UE
Budowa chodników w obrębie wsi: Nowy Borek-Stary Borek, Korcino, Drzonowo-Sarbia	2004-2005	Gmina Kołobrzeg, środki budżetowe, fundusze UE
Przebudowa składowiska odpadów w Kukince: - uszczelnianie dna niecki, - montaż linii do segregacji i przerobu odpadów	2004-2005	Gmina Ustronie Morskie, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa kanalizacji sanitarnej z włączeniem do kolektora oraz sieci wodociągowej dla Bagicz-lotnisko	2007	Gmina Ustronie Morskie, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi Kukinia, Rusowo, Ustronie Zatorze	2004-2006	Gmina Ustronie Morskie, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa zespołu obiektów sportowych w obrębie ulic Polna i Górna w Ustroniu Morskim	2004-2006	Gmina Ustronie Morskie, środki budżetowe, fundusze UE, ARiMR
Budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach Czernin, Stramniczka, Stójkowo, Dębogard, Świelubie	2004-2007	Gmina Dygowo, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Kanalizacja sanitarna wsi Włóścibórz, Piotrowice	2006-2007	Gmina Dygowo, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Modernizacja sieci wodociągowych dla zespołów wsi: ❖ Skoczów-Wrzosowo-Jazy ❖ Dygowo-Czernin-Stramniczka-Stojkowo ❖ Gąskowo-Stojkowo, Jazy, Dębogard-Świelubie –Bardy-Włóścibórz-Piotrowice-Kłopotowo ❖ Jazy-Pyszk, Bardy, Czernin-Dębogard-Pustary	2004-2010	Gmina Dygowo środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Modernizacja oczyszczalni w Pustarach	2006-2007	Gmina Dygowo środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi: Lubkowice, Moltowo, Myślino	2004-2006	Gmina Gościno, środki budżetowe, WFOŚ i GW,

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gospodarczego Powiatu Kołobrzeskiego

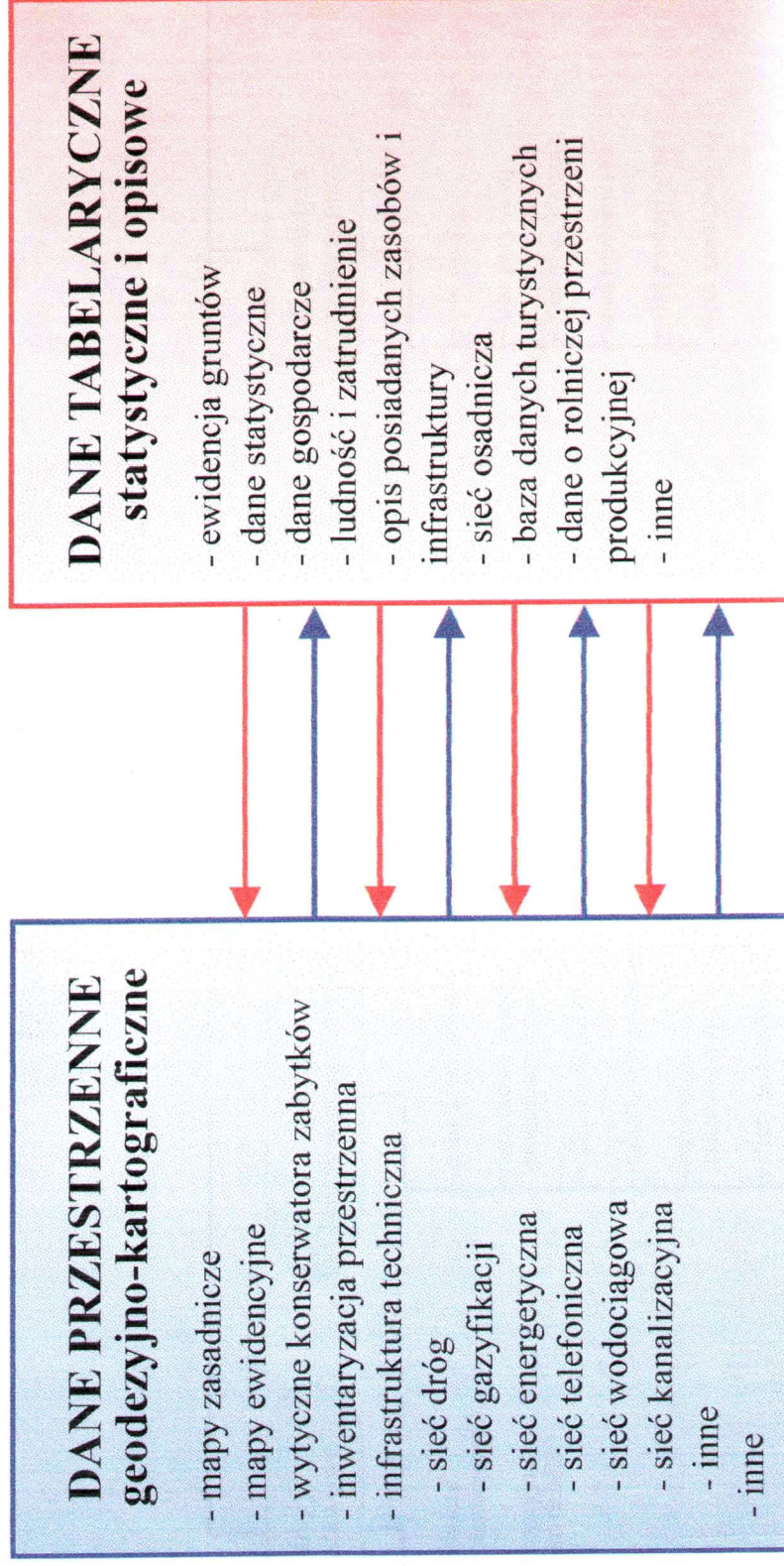
		fundusze UE
Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków dla wsi oddalonych od Gościna	2004-2007	Gmina Gościno, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Przebudowa systemu kanalizacji w Gościnie w celu rozdzielania wód deszczowych gruntowych od ścieków sanitarnych	2004- 2005	Gmina Gościno, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Przebudowa sieci wodociągowych we wsiach gminy Gościno pod kątem zamknięcia sieci w układ zamknięty-pierścieniowy	2004- 2007	Gmina Gościno, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa chodników we wsiach sołeckich w gminie Gościno	2005-2007	Gmina Gościno, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi: Charzyno, Białokury, Morowo, Izdebno, Niemierze, Nieżyn, Unieradz	2004- 2007	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Połączenie sieci wodociągowej w gminie Siemyśl w jedną sieć	2006	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa stacji uzdatniania wody w Siemyślu oraz wodociągu Siemyśl-Białokury-Świecie Kołobrzeskie	2004-2007	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa grupowej oczyszczalni ścieków w Nieżynie	2006-2007	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Modernizacja oświetlenia ulicznego w miejscowościach gminy Siemyśl	2005-2008	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, fundusze UE
Przebudowa dróg gminnych, budowa chodników we wsiach	2004-2007	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Rozbudowa Zespołu Szkół w Siemyślu	2005-2010	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, fundusze UE
Dostosowanie obiektów szkolnych w Charzynie do potrzeb szkolnictwa ponadpodstawowego wraz z budową sali gimnastycznej	2005-2010	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, fundusze UE
Modernizacja domu kultury w Siemyślu	2007-2010	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, fundusze UE
Racjonalizacja systemu ochrony p.poż. w gminie Siemyśl z uwzględnieniem bazy stałej	2008-2010	Gmina Siemyśl, środki budżetowe, fundusze UE
Budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi w gminie Rymań: Dębica, Leszczyn, Rzesznikowo, Czartkowo, Skrzydłowo	2004-2006	Gmina Rymań, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków w gminie Rymań	2005-2007	Gmina Rymań, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Przebudowa sieci wodociągowych w układy zamknięte-pierścieniowe w gminie Rymań	2004-2007	Gmina Rymań, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Budowa stacji uzdatniania wody w Rymaniu wraz z kolektorem do Drozdowa i siecią rozdzielczą w Drozdowie i Przysiółkach	2004-2006	Gmina Rymań, środki budżetowe, WFOŚ i GW, fundusze UE
Hala widowiskowo-sportowa w Rymaniu	2004-2007	Gmina Rymań, środki budżetowe, fundusze UE

8. SPIS TABEL

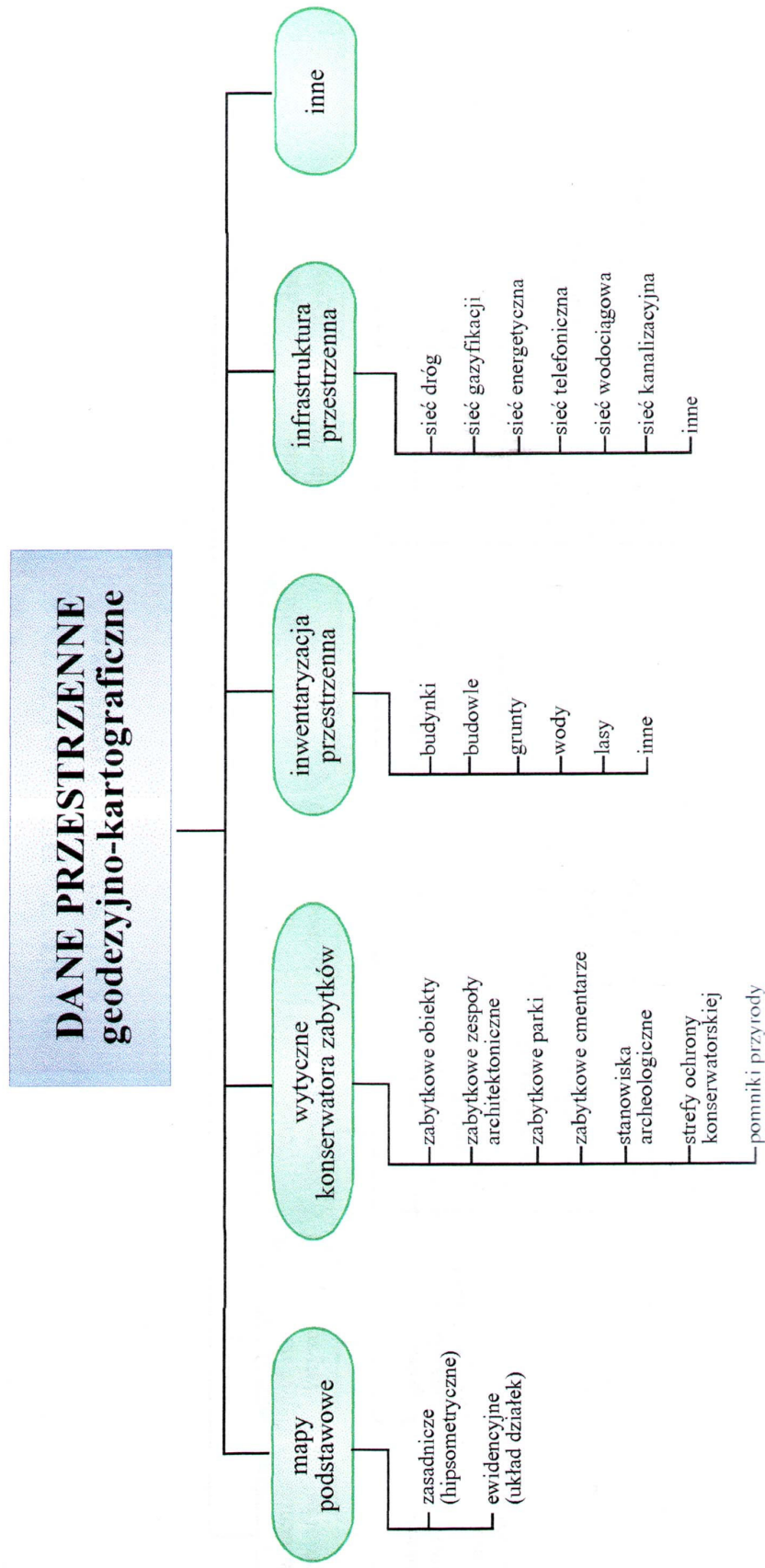
Tabela 1	Ludność powiatu kołobrzeskiego - stan w dniu 31 XII 2001
Tabela 2	Rozwój ludności w powiecie kołobrzeskim w latach 1997-2001 - stan w dniu 31 XII
Tabela 3	Ruch naturalny ludności - stan w dniu 31 XII
Tabela 4	Ruch naturalny ludności - stan w dniu 31 XII
Tabela 5	Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym powiatu kołobrzeskiego - stan w dniu 31 XII 2001
Tabela 6	Struktura ludności wg wieku w latach 1997-2001 (stany na 31 XII)
Tabela 7	Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD w 2001 roku - stan na 31.XII.2001
Tabela 8	Bezrobocie w powiecie kołobrzeskim latach 1999-2003
Tabela 9	Wskaźniki bezrobocia w powiecie kołobrzeskim, województwie zachodniopomorskim i Polsce w latach 1998-2002
Tabela 10	Struktura bezrobocia w powiecie kołobrzeskim i jego rozmieszczenie w poszczególnych gminach (stan na 31.XII.2001)
Tabela 11	Bezrobotni wg poziomu wykształcenia i wieku (stan 31.XII.2001)
Tabela 12	Szkolnictwo podstawowe dla dzieci i młodzieży w powiecie kołobrzeskim w roku szkolnym 2001/2002 - stan w dniu 30. IX. 2001
Tabela 13	Szkolnictwo gimnazjalne dla dzieci i młodzieży w powiecie kołobrzeskim w roku szkolnym 2001\2002 - stan w dniu 30. IX. 2001
Tabela 14	Szkolnictwo średnie ogólnokształcące w powiecie kołobrzeskim w roku 2001/2002 - stan w dniu 30. IX. 2001
Tabela 15	Szkolnictwo zawodowe w powiecie kołobrzeskim w roku szkolnym 2001/2001 - stan w dniu 30. IX. 2001
Tabela 16	Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie oraz apteki w powiecie kołobrzeskim wg stanu na dzień 31-12-2001
Tabela 17	Baza noclegowa turystyki
Tabela 18	Użytkowanie gruntów w gospodarce całkowitej w powiecie kołobrzeskim (stan na 30.VI.2001)
Tabela 19	Struktura władania ziemią
Tabela 20	Liczba gospodarstw indywidualnych ogółem w powiecie
Tabela 21	Średnia powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych według rodzaju użytków (według gmin)
Tabela 22	Wykształcenie producentów rolnych w powiecie kołobrzeskim
Tabela 23	Struktura zasiewów w powiecie
Tabela 24	Średnie nawożenie NPK kg/ha UR
Tabela 25	Stan inwentarza w powiecie kołobrzeskim (stan na 31.12.2002)
Tabela 26	Powierzchnia gruntów leśnych wg gmin
Tabela 27	Dochody budżetów gmin w 2001
Tabela 28	Wydatki budżetów gmin w 2001
Tabela 29	Emisja zanieczyszczeń w województwie zachodniopomorskim w 2001
Tabela 30	Emisja zanieczyszczeń w powiecie kołobrzeskim w 2001
Tabela 31	Dopuszczalne wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu dla obszarów ochrony uzdrowiskowej

Załączniki

POWIATOWY BANK DANYCH

POWIATOWY BANK DANYCH

POWIATOWY BANK DANYCH

DANE TABELARYCZNE statystyczne i opisowe

